

**PS 17/14: Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van Noord-
Brabant op 13 december 2013**

INHOUDSOPGAVE

Index gesproken personen	5
Lijst van de leden van provinciale staten van Noord-Brabant	7
Agenda	9
Opening van de vergadering/vaststellen agenda	11
Onthulling beeld van de Koning	14
PS 76/13: Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 20 en 21 juni 2013	15
PS 79/13: Ingekomen stukken	15
PS 80/13: Initiatiefvoorstel D66: Wij gaan verder als Brabant	15
PS 74/13: Toestemming Provinciale Staten tot wijziging gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst Zuidoost-Brabant	25
PS 32/13: Eerste wijzigingsverordening treasury	26
PS 68/13: Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL)	36
Afscheid van de heer Wil Rutten	38
PS 68/13: Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL)	40
PS 73/13: Verantwoording kandidaatstelling BrabantStad Culturele Hoofdstad 2018 Eindhoven/Brabant	44
PS 86/13: Uitvoering motie urgente culturele initiatieven	56
PS 77/13: Afschaffen gewogen stemming in commissies	75
Vragenuurtje: enquête omwonenden Brabantse bedrijven	82
Vragenuurtje: de situatie van de wilde zwijnen in het Leenderbos en het plaatsen van zwijnenrasters	83
Motie M1 over een niet geagendeerd onderwerp: biologische inkoop door de provincie Noord-Brabant	86
Motie M2a over een niet geagendeerd onderwerp "Ruit Eindhoven"	91
Motie M3 over een niet geagendeerd onderwerp: OP-Zuid	100
Sluiting van de vergadering	102

Index gesproken personen

Aarts-Engbers, mw. C.J.M., 99
Arts, mw. W.M.A., 95, 96, 99
Berg, H.F. van den, 94, 95, 96, 97, 98, 99
Boer, Y.C.M.G. de, 40, 41, 42
Bouwman, T.J.J., 29, 31, 32, 34, 35, 96, 97, 98, 99, 101
Brenninkmeijer, J.W., 45, 51, 55, 57, 68, 69, 71, 74, 75
Brunklaus, mw. P.M., 48, 51, 53, 55, 56, 57, 61, 65, 67, 72, 74, 75
Frijters-Klijnen, mw. M.A.J.L., 25, 44, 46, 54, 55, 70, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81
Geeraedts, mw. M.B.Ph., 16, 25, 39, 75, 76, 77, 78, 79, 81
Haaften-Harkema, mw. S.C. van, 50, 51, 52, 53, 55, 64, 65, 66, 67, 68, 72, 73
Hageman, J.J.C., 21, 22, 24, 27, 33, 34, 35, 48, 55, 60, 66, 67, 71, 73, 74, 75
Harmsen van der Beek, M. ten, 26, 30, 31, 32, 34, 35, 101
Hattem, A.W.J.A. van, 22, 24, 36, 41, 42, 43, 82, 83
Heijmans, N.G.L., 17, 24, 25, 43, 78, 81, 88, 101
Heugten, R.A.C. van, 29, 30, 31, 32, 33, 93, 99
Hout, J.J.C. van den, 82, 83, 84, 86
Iersel, mw. F.C.C.M. van, 91
Kammen, mw. P. van der, 18, 22, 26, 30, 32, 33, 34, 35, 101
Kap, M.J., 20, 25, 34, 35, 55, 63, 74, 75, 82, 91, 99, 102
Kardol, mw. J.C., 88, 91
Keijzers-Verschelling, mw. J.C.R., 26, 32, 33, 34, 35
Kerkhoff, J., 83, 84, 85
Kerkhof-Mos, mw. C.C., 17, 25, 79, 80, 91, 101
Klitsie, mw. C.G.M., 38, 43
Knoet-Michels, mw. A.J.H., 37, 43
Kouthoofd, T.P.D., 56, 57, 68, 73, 74, 75
Leenders, H.J.M., 19, 25, 68, 81, 101
Lestrade-Brouwer, mw. M.C., 25, 94, 95, 96, 99, 100, 101
Liempd, P.J. van, 48, 54, 55, 58, 65, 68, 69, 70, 73, 74, 75, 96
Mondriaan, H., 19, 25, 29, 34, 35, 43, 55, 62, 66, 72, 74, 75, 82, 91, 101
Pauli, L.W.L., 20, 90, 100
Prins-Afman, mw. M.W., 36, 42, 43
Roozen, mw. C.J.M., 46, 54, 55, 58, 70, 74, 75
Smeulders, P.H.M., 19, 25, 43, 81, 91
Smeulders, S.J.A.H., 34, 35, 99
Spierings, mw. M.J.G., 87, 88, 91
Tsoutsanis-van der Koogh, mw. M.E., 93, 97, 99
Verhees, H.W., 89, 91
Vissers, M.P., 34, 35
Voorzitter, 11, 14, 15, 19, 22, 23, 24, 25, 27, 30, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 40, 42, 43, 45, 55, 57, 58, 62, 66, 68, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 89, 90, 91, 94, 97, 98, 99, 100, 101, 102
Vugt, R.J. van, 81
Wel, M.C. van der, 20, 24, 25, 29, 34, 35, 43, 49, 54, 55, 62, 74, 75, 82, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 99, 102
Wijers, A.J.H., 44, 53, 55, 78

Lijst van de leden van provinciale staten van Noord-Brabant

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS

mw. drs. C.J.M. Dortmans, griffier

Aarts-Engbers, mw. mr. C.J.M.	CDA	Tilburg
Aarts-van de Loo, mw.ing. J.P.H.	CDA	St.Oedenrode
Agtmaal, ing. J.M.A. van	CDA	Huijbergen
Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Bouman, B.W. <i>tijdelijk lid</i>	PvdA	Hoogerheide
Bouwman, T.J.J.	GroenLinks	Eindhoven
Brenninkmeijer, drs. J.W.	CDA	Helvoirt
Brunklaus, mw. P.M.	GroenLinks	Raamsdonk
Burger Dirven, drs. K.A.J.M.	VVD	's-Hertogenbosch
Burgt, C.H.M. van der	VVD	Helmond
Dol, R.	PVV	Uden
Extel-van Katwijk, mw. A.A.H.C.M. van	CDA	Gemert
Frijters-Klijnen, mw. M.A.J.L.	PVV	Bergen op Zoom
Geeraedts, mw. mr. M.B.Ph.	VVD	Rosmalen
Griensven, E.J.C. van	PvdA	Berkel-Enschot
Gruijthuisen, M.P.J.M. van	VVD	Tilburg
Hageman, ir. J.J.C.	D66	Veldhoven
Harmsen van der Beek, M. ten	VVD	Roosendaal
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Steensel
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Iersel, mw. F.C.C.M. van	SP	Tilburg
Kammen, mw.drs. P. van der	PVV	Tilburg
Kap, M.J.	Onafhankelijke Statenfractie Noord-Brabant	Tilburg
Kardol, mw. J.C.	PVV	Uden
Keijzers-Verschelling, mw.mr. J.C.R.	CDA	Son en Breugel
Kerkhoff, J.	PVV	Valkenswaard
Kerkhof-Mos, mw. C.C.	CDA	Roosendaal
Klitsie, mw.drs. C.G.M.	D66	Tilburg
Knoet-Michels, mw. A.J.H.	PvdA	Vlierden
Koevoets, H.J.P.E.	VVD	Bergen op Zoom
Kouthoofd, T.P.D.	VVD	Eindhoven
Kuijken MSc, R.C.P.	CDA	Bergeijk
Kutlu, S.	D66	Eindhoven
Leenders, drs. H.J.M.	PvdA	Breda
Lestrade-Brouwer, mw. M.C.	D66	Boxtel
Liempd, P.J. van	PvdA	Eindhoven

Lopik, ing. A.T. van	VVD	Heesch
Mondriaan H.	50PLUS	Boxtel
Prins-Afman, mw. drs. M.W.	VVD	Sint Oedenrode
Roozen, mw. C.J.M.	SP	Roosendaal
Slegers, mw. drs. V.T.C.	SP	Tilburg
Smeulders, drs. P.H.M.	GroenLinks	's-Hertogenbosch
Smeulders, S.J.A.H.	PvdA	Helmond
Spierings, mw. M.J.G.	D66	Sint Michielsgestel
Staak, W.R.van der	SP	Boskant
Tsoutsanis-van der Koogh, mw. mr. M.E.	VVD	Breda
Verhees, H.W.	VVD	Someren
Visser, M.P.	SP	Oosterhout NB
Vught, A.C.J.M. van	CDA	Rijkevoort
Vugt, drs. R.J. van	CDA	Woudrichem
Wagemakers, R.J.J.M.	PvdA	Tilburg
Wel, ir. M.C. van der	PvdD	Rijsbergen
Wijers, A.J.H.	VVD	Oosterhout NB

VERGADERING VAN PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT VRIJDAG 13 DECEMBER 2013

Agenda

- I. Opening van de vergadering/vaststellen agenda**
- II. Initiatiefvoorstel van D66 inzake naamgeving provincie**
- III. Notulen vergadering PS d.d. 20 en 21 juni 2013 (PS 76/13)**
- IV. Ingekomen stukken (PS 79/13)**
- V. Voorstellen**

A-stukken:

- 74/13 Toestemming Provinciale Staten tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst Zuidoost-Brabant**

B-stukken:

-

C-stukken:

- 32/13 Eerste wijzigingsverordening Verordening treasury Noord-Brabant**
- 68/13 Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL): Bestuursovereenkomst**
- 69/13 Onteigening ten behoeve van natuurontwikkeling Jagersrust**
- 73/13 Verantwoording kandidaatstelling BrabantStad Culturele Hoofdstad 2018Eindhoven|Brabant**
- 86/13 Uitvoering motie urgente culturele initiatieven**
- 77/13 Afschaffen gewogen stemming in commissies**

VI. Vragenuurtje

VII. Sluiting

VERGADERING VAN PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT OP VRIJDAG 13 DECEMBER 2013

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koningin/voorzitter PS

Griffier: mw. drs. C.J.M. Dortmans

Volgens de presentielijst zijn 53 leden aanwezig, te weten:

Van Gruijthuijsen, Van Agtmaal, mw. Keijzers-Verschelling, Hageman, mw. Klitsie, Bouwman, Van Griensven, mw. Kerkhof-Mos, mw. Lestrade-Brouwer, mw. Frijters-Klijnen, P. Smeulders, Kerkhoff, Koevoets, mw. Arts, Kuijken, Van Hattem, mw. Prins-Afman, Verhees, mw. Van Iersel, Brenninkmeijer, mw. Knoet-Michels, mw. Brunklaus, Kouthoofd, mw. Roozen, Leenders, Mondriaan, S. Smeulders, mw. Van der Kammen, Kutlu, mw. Van Extel-van Katwijk, Heijmans, Ten Harmsen van der Beek. Bouman, Wagemakers, Van Vugt, Van den Berg, Van Liempd, Van der Wel, mw. Kardol, Van Lopik, Altundal, Van der Burgt, Van Vught, mw. Aarts-Engbers, mw. Slegers, Vissers, mw. Tsoutsanis-van der Koogh, mw. Geeraedts, Kap, mw. Aarts-van de Loo, mw. Spierings, Van der Staak en Wijers.

Afwezig zijn 2 leden, te weten: Burger Dirven en Dol.

Opening van de vergadering/vaststellen agenda

De voorzitter opent om 9.30 uur de vergadering

De **voorzitter**: Dames en heren, goedemorgen. Ik stel voor onze vergadering te openen met de gebruikelijke minuut van stilte. Ik verzoek u allen te gaan staan.

(De vergadering neemt enkele minuten stilte in acht)

De **voorzitter**: Dames en heren, ik heet u allen van harte welkom en in het bijzonder de bezoekers op de publieke tribune. Naast de belangstellenden voor de onderwerpen die vandaag op de agenda staan, zijn er gasten vanwege de onthulling die zo dadelijk zal plaatsvinden van het nieuwe beeld van onze Koning. Tevens zijn als gasten van de Staten ontvangen de D66-lijsttrekkers voor de gemeenteraadsverkiezingen met als gastvrouw Anne-Marie Spierings en het Da Vinci-college met als gastheer Jeffrey van Agtmaal. Ik heet u allen zeer hartelijk welkom. Fijn dat u belangstelling toont voor het werk dat de Staten van Brabant voor Brabant doen.

Ik stel nu de agenda aan de orde en meld u dat het initiatiefvoorstel van D66 onder agendapunt 2 staat geagendeerd, maar ik stel voor dit als eerste te behandelen. Ik neem aan de u daarmee akkoord kunt gaan. Ik constateer dat dit het geval is, waarvoor dank.

Via de dagmail is u al gemeld dat Statenvoorstel 69/13A inzake onteigening ten behoeve van natuurontwikkeling Jagersrust van de agenda kan worden afgehaald, omdat ons gemeld is dat er intussen minnelijke overeenstemming is bereikt met de betreffende grondeigenaar. Ik stel voor daarmee akkoord te gaan.

Vervolgens meld ik u dat er drie moties zijn ingediend over een niet geagendeerd onderwerp. Ik stel voor die moties snel bij u op de tafel en in iBabs te krijgen. Verder zijn er twee onderwerpen ingediend voor het vragenuurtje. Het eerste onderwerp betreft een onderzoek naar omwonenden en dit is ingediend door de heer Van Hattem. Het tweede betreft de wilde zwijnen en is ingediend door de heer Kerkhoff.

Door het lid Van der Wel wordt de volgende motie over een niet geagendeerd onderwerp voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 13 december 2013, overwegende dat:

- *met recente berichten over vermeende fraude met biologisch vlees en de krimp van het aantal Brabantse biologische boeren, producten uit de biologische veehouderij een steun in de rug kunnen gebruiken;*
- *producten met een EKO of demeter keurmerk zeer hoog scoren op de schaal van Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij, die op korte termijn wordt vastgesteld;*
- *de provincie Noord-Brabant, in de rol van consument en als voortrekker van de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij, een voorbeeldfunctie zou moeten vervullen;*

dragen Gedeputeerde Staten op:

- *in 2014 en 2015 biologische eieren, vlees- en zuivelproducten, zo veel mogelijk van Brabantse oorsprong, in te (doen) kopen voor het bedrijfsrestaurant, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M1.

Door de leden mw. Tsoutsanis-van der Koogh en mw. Aarts-Engbers wordt de volgende motie over een niet geagendeerd onderwerp voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 13 december 2013, constaterende dat:

- *recent een motie in de Tweede Kamer is aangenomen in het kader van de vaststelling van de begrotingsstaat van het Infrastructuurfonds 2014 van het ministerie van Infrastructuur en Milieu ter zake de reservering van 278 miljoen euro voor de Ruit Eindhoven;*
- *deze motie de minister oproept dit project (bedoeld wordt de oostelijke completering van de Ruit Eindhoven, de zogenoemde NO-corridor) eerst verder te optimaliseren en daartoe te faseren en dus nu af te zien van het tekenen van de bestuursovereenkomst over de realisatie van dit project;*

- *deze motie daarvoor in de plaats op korte termijn concrete inzet van middelen wenst om de andere urgente problemen in de rijksweeginfrastructuur in Noord-Brabant op te lossen, zoals A27, A58 en A67,*

overwegende dat:

- *Provinciale Staten de afgelopen jaren bij herhaling in het kader van het MIRT de urgentie van de problematiek rond bovenstaande A-wegen hebben benoemd en tevens hebben aangedragen voor het periodieke overleg van Gedeputeerde Staten met de minister;*
- *Provinciale Staten ook in het vervolg voor deze knelpunten grote aandacht zullen blijven houden;*
- *deze A-wegen de primaire verantwoordelijkheid van het Rijk betreffen en voor de Ruit van Eindhoven er een duidelijke provinciale verantwoordelijkheid ligt;*
- *het bij de Ruit van Eindhoven c.q. de NO-corridor immers gaat om het realiseren van een totale gebiedsontwikkeling door toekomstbestendig te zorgen voor zowel robuuste en onderling verbindende infrastructuur als leefbaarheid, natuur en duurzaamheid; m.a.w. economische ontwikkeling en werkgelegenheid gekoppeld aan prettig wonen, verblijven en recreëren;*
- *met het Rijk afspraken zijn gemaakt over een integrale aanpak van de regionale bereikbaarheid waarbij het Rijk de A2 aan de westzijde van Eindhoven heeft verbreed, en de regio zou zorgen voor volmaking van de Ruit door ontsluiting van de oostzijde waarvoor het Rijk een bijdrage heeft toegezegd;*
- *sinds 2007 door de provincie een intensief traject van vele procedures, onderzoeken en studies is afgelegd in goede samenwerking met de andere betrokken overheden, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en vertegenwoordigers van burgers;*
- *dit traject in september 2013 heeft geleid tot draagvlak voor de vaststelling van het voorkeustracé NO-corridor als onderwerp van inspraak;*
- *genoemd voorkeustracé vervolgens basis zal zijn van verdere uitwerking in de project-MER, waarin aanvullend ook regionaal/lokaal gewenste onderzoeksvarianten (o.a. geboorde tunnel Dommeldal) worden meegenomen;*
- *dit traject overziende de aangenomen motie in de Tweede Kamer geen recht doet aan de volledige betekenis van dit project voor de regio en de brede en integrale doelstelling die in gezamenlijkheid wordt nagestreefd, zoals ook in het bestuursakkoord 2011-2015 van de provincie Noord-Brabant als prioriteit is neergelegd;*
- *naast het feit dat dit voorkeustracé met veel inzet vanuit de provincie en de regio tot stand is gekomen dit ook geldt voor het budgettaire kader dat zo als gezamenlijke businesscase aan de minister kon worden gepresenteerd,*

verzoeken GS:

- *met de hoogste urgentie alle inspanningen te verrichten om met de minister tot een oplossing te komen over de koers van realisatie van de Ruit Eindhoven c.q. de NO-corridor;*
- *en de minister daarbij in kennis te stellen van deze motie,*
en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M2.

Door de leden mw. Lestrade-Brouwer, Van Gruijthuisen, mw. Kerkhof-Mos en Leenders wordt de volgende motie over een niet geagendeerd onderwerp voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 13 december 2013, overwegend dat:

- *het programma OP-Zuid 2014-2020 gefinancierd zal worden uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO);*
- *het programma OP-Zuid 2014-2020 inzet op verdere versterking van de economie, werkgelegenheid en innovatie in Zuid-Nederland;*
- *het programma OP-Zuid 2014-2020 inhoudelijk door zowel Brussel als Den Haag goed is ontvangen,*

constaterende dat:

- *de staatssecretaris ervoor kiest bij de verdeling van het EFRO-budget voor Nederland van de Europese regels af te wijken door 23 miljoen euro van het EFRO-budget Zuid af te halen en dit aan Noord te geven,*

verzoeken het college:

- *met kracht in te zetten op besluitvorming in de Tweede Kamer om de regeling te laten uitvoeren zoals hij bedoeld is, conform het advies uit Brussel, waarbij conform regeerakkoord primair wordt ingezet op het stimuleren van innovatie teneinde de concurrentiepositie van heel Nederland te verbeteren, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M3.

Onthulling beeld van de Koning

De **voorzitter**: Geachte collegae, geachte gasten en in het bijzonder degenen die betrokken zijn geweest bij de voorbereiding van de nu aanstaande onthulling van het nieuwe beeld, van harte welkom.

Deze Statenzaal is de thuishaven binnen het huis van Brabant van onze volksvertegenwoordiging. Zij neemt hier belangrijke besluiten over de toekomst van Brabant. Dat gebeurt onder het toeziend oog van Prinses Juliana van wie daarboven aan de muur een portret hangt, van prinses Wilhelmina van wie hier achter mij een beeld staat en van nu onze voormalige Koningin, nu prinses, Beatrix. Van haar staat er een borstbeeld in onze zaal. U bent op zoek gegaan naar een beeltenis van onze nieuwe Koning Willem-Alexander. Mag ik zeggen op zoek naar "ons beeld"? Want u als volksvertegenwoordigers neemt hier besluiten voor Brabant en voor ons allemaal. Daarmee is ook het te kiezen beeld van ons allemaal. Om de creativiteit van de Brabantse kunstenaars te benutten om zo'n beeld te maken, hebt u een jury samengesteld; een brede Brabantse jury. Daarin zijn niet alleen Statenleden en experts uit de kunstwereld maar ook jonge Brabanders genodigd. Jeannette Zwijnenburg, destijds lid van de Staten en nu burgemeester van Haaren, Patricia Brunklaus, lid van uw Staten, mevrouw Ria van Eyk, beeldend kunstenaar, mevrouw Fiona Zachariasse, hoofd collectie van het Noord-Brabants Museum en Pim Meijer en Thomas Rooijakkers, twee Brabanders die via een open oproep hebben gesolliciteerd om deel uit te maken van de jury. Deze jury had als adviseurs de heer Cor Berg van Klunder Architecten die de erven

Maaskant vertegenwoordigt -- de architect van dit mooie gebouw kijkt nog altijd mee als het om dit soort dingen gaat -- en de heer Cees Meijs, beleidsmedewerker huisvesting van onze provincie. Er waren drie kunstenaars geselecteerd door het BKKC (Brabants Kenniscentrum Kunst en Cultuur) en de jury heeft uiteindelijk gekozen voor een mooi werk van Gerry Bouw. De jury heeft dit winnende ontwerp als een stoere combinatie van ambachtelijk handwerk en nieuwe technologie getypeerd. Het beeld past bij Brabant, zo is gezegd. Het verenigt het oude en het nieuwe op een transparante wijze in één beeld. Wij gaan het beeld nu onthullen. Daarna wordt er een filmpje getoond met de titel "The making of", zodat u allemaal mee kunt genieten van de manier waarop dit beeld tot stand gekomen is.

Ik wil nu het langst en het kortst zittende lid van onze Staten vragen om samen met kunstenares Gerry Bouw tot onthulling van het beeld over te gaan. Ik vraag Gerry Bouw, Nico Heijmans en Suat Kutlu naar voren om via een eenvoudige handeling het beeld aan ons te tonen.

*Mevrouw Gerry Bouw, de heer Nico Heijmans en de heer Suat Kutlu onthullen het beeld.
(Applaus)*

*Daarna wordt de film "Ons, beeld van de Koning, the making of" vertoond
(Applaus)*

De **voorzitter**: Ik wil namens u allen nogmaals de kunstenares, haar medewerkers en vooral de leden van de jury danken. Mag ik ook de griffie en het BKKC danken voor de voortreffelijke ondersteuning en de organisatie van dit proces? Het gebeurt immers niet vanzelf. Dat geldt ook voor het maken van het filmpje dat, naar ik heb begrepen, vanaf morgen door Omroep Brabant zal worden uitgezonden. Mocht u het beeld van dichterbij willen bekijken, dan is daarvoor straks tijdens de koffiepauze uiteraard alle gelegenheid. De kunstenares zal dan ook in de buurt zijn om eventuele vragen over het beeld te beantwoorden.

Nu vraagt de agenda ons verder te gaan met de behandeling van de voorliggend voorstellen.

PS 76/13: Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 20 en 21 juni 2013

De **voorzitter**: De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

PS 79/13: Ingekomen stukken

De **voorzitter**: Ik stel vast dat conform de voorstellen van de griffier wordt besloten.

PS 80/13: Initiatiefvoorstel D66: Wij gaan verder als Brabant

De **voorzitter**: Ik wil de heer Hageman vragen hier aan de voorzitterstafel plaats te nemen.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voorzitter! Allereerst wil ik namens mijn fractie onze waardering uitspreken dat D66 zich de moeite heeft genomen een initiatiefvoorstel in te dienen, maar het is jammer dat het initiatief betrekking heeft op een onderwerp dat mijn fractie niet aanspreekt. Wij zitten echt niet te wachten op wijziging van de naam van onze provincie en zien hiervoor ook geen steekhoudende argumentatie in het initiatiefvoorstel. Ons belangrijkste argument om daar niet mee in te stemmen is dat het historisch besef zich verzet tegen deze naamswijziging. Op de provinciale website valt van alles over het ontstaan van de provincie Noord-Brabant te lezen. Maar het is misschien toch wel aardig om nog eens op een rijtje te zetten waarom onze provincie officieel Noord-Brabant heet en niet Brabant, ook al zeggen we dat soms gemakshalve.

Wij hebben het geluk een historicus in onze fractie te hebben. Dat maakt de zaak natuurlijk wat gemakkelijker. Ik vertel u even het verhaal. Tijdens de Franse revolutie die in 1789 begon en door de diverse oorlogen die Napoleon vanaf 1799 voerde, waren de staatsgrenzen in Europa in de loop der jaren behoorlijk gewijzigd. Na de val van Napoleon in 1815 vonden de overwinnaars Pruisen, Oostenrijk, Rusland en het Verenigd Koninkrijk dat Europa opnieuw staatkundig geordend zou moeten worden. Zij organiseerden een congres in Wenen dat bekend staat als het Weens Congres. Daarover wordt ook geschreven in het initiatiefvoorstel. De deelnemers aan dit congres bestonden uit een bont gezelschap van gezanten, raadgevers en bedienden. Het ging om enkele duizenden personen die door de Oostenrijkers in de watten werden gelegd. Bekend is dat er door de congresgangers veel gedanst en gefeest werd. Aanvankelijk klaagden de waarnemers dat er tijdens het congres maar weinig vooruitgang werd geboekt. Eén van hen drukte het zo uit: "Zij dronken een glas, zij deden een plas en lieten alles zoals het was." Maar uiteindelijk lukte het de deelnemers toch een aantal besluiten te nemen. Eén van de besluiten was het herstellen van de politieke situatie van 1792. De verdreven vorsten konden weer naar hun land terugkeren. Men hoopte dat hierdoor in Europa een periode van vrede zou aanbreken.

Onze provincie behoorde tot het Verenigde Koninkrijk der Nederlanden dat in 1815 uit de noordelijke en zuidelijke Nederlanden bestond met de Oranjes als vorstenhuis. Willem I werd koning. De zuidelijke Nederlanden werden verdeeld in drie provincies: Noord-Brabant, Antwerpen en Zuid-Brabant. Onder de regering van Willem I voelden de zuidelijke Nederlanden zich op verschillende terreinen achtergesteld en ook de bemoeizucht van Willem I ging steeds meer mensen irriteren. Een burgerlijke revolutie vanuit de zuidelijke Nederlanden tegen Koning Willem I in 1830 leidde uiteindelijk in 1839 tot het koninkrijk België. Met de ondertekening van het Verdrag van Londen erkent Willem I het koninkrijk België.

Noord-Brabant bleef tot het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden behoren en Zuid-Brabant behoorde voortaan bij België. In 1995, beste collega's, werd bij een bestuurlijke reorganisatie Zuid-Brabant opgedeeld in de Nederlandstalige provincie Vlaams-Brabant, de Franstalige provincie Waals-Brabant en Brussel. Er zijn op dit moment dus drie provincies met de naam Brabant.

Gelet op deze geschiedenis vindt de fractie van de VVD het van weinig historisch besef en respect naar Vlaams-Brabant en Waals-Brabant getuigen als wij de provincienaam Noord-Brabant in Brabant gaan veranderen.

Een tweede argument waarom wij niet kunnen instemmen met dit initiatiefvoorstel is gelegen in de financiële consequenties, die toch groter zijn dan in het voorstel wordt voorgerekend.

Vrij naar de eerder genoemde waarnemer bij het Weense Congres zegt de fractie van de VVD: "Wij drinken een glas, wij doen een plas en laten de zaak zoals het was."

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voorzitter! De heer Hageman van D66 heeft een initiatiefvoorstel aangeboden om van onze provincienaam Noord-Brabant gewoon Brabant te maken, omdat we dat allemaal toch al zeggen en anderen ook. Wij hebben altijd waardering voor mensen die hun nek uitsteken en dus ook voor dit initiatief van de heer Hageman; maar zijn voorstel vinden wij niet goed.

D66 wijst erop dat de naam van onze provincie in de loop van de historie nogal eens is gewijzigd: Staats-Brabant, Bataafs-Brabant, Braband met een "d". D66 herinnert ons ook aan artikel 156 van de Provinciewet waarin wordt gesteld dat PS zelf de naam van de provincie kunnen wijzigen.

In het initiatiefvoorstel citeert de heer Hageman citeert ook wetenschappers. Dat geeft zijn redenering ogenschijnlijk wel cachet. Hij verwijst naar "representatief onderzoek van Ipsos" onder inwoners van onze provincie.

Maar wij vinden het ergerlijk als een literatuurverwijzing totaal niet klopt. De literatuur van mw. dr. Doreen Gerritzen gaat namelijk uitsluitend over allerlei soorten voornamen als betekenisvolle schakels tussen generaties, maar het heeft werkelijk niets van doen met -- ik citeer -- "de behoefte aan een regionale identiteit in een globaliserende wereld."

We vinden het nog vervelender worden als ook het representatieve onderzoek onder Brabanders met percentages van meningen van mensen, waarnaar wordt verwezen op blz. 6, kennelijk alleen beschikbaar is voor D66 en niet voor de andere leden van PS.

Overall in de samenleving wordt gewerkt met formele en informele namen. De meeste pasgeborenen krijgen bijvoorbeeld bij de inschrijving in de burgerlijke stand een aantal doopnamen mee, die anders luiden dan hun roepnaam. Daar doet toch niemand moeilijk over? Integendeel, het is de praktijk van alle dag. Net zo als met Brabant wat ons betreft. De hele genderoperatie die de heer Hageman voorstelt, kost ook veel geld. Het voor de hand liggende scenario 1 is voorlopig becijferd op 1,4 miljoen euro. Het afwentelen van de kosten van naamswijziging in het openbaar vervoer op de houder van de vervoersconcessie vinden wij trouwens ongepast: alsof het dan gratis is! Welk bedrijf zit er nu te wachten op nutteloze uitgaven in crisistijd?

Ik heb het ook in de commissie al gezegd: politici zijn er om problemen op te lossen en niet om ze te maken. Onze provincie heet niet alleen Noord-Brabant, we zijn het ook, want de rest van Brabant ligt in België, zoals mevrouw Geeraedts nog eens historisch verantwoord heeft uitgelegd.

Het CDA gaat beslist niet uitleggen aan al die Brabanders die een leuke NB-sticker op hun auto hebben, net als ik, dat ze die er weer af moeten krabben van D66. Van het CDA mag die gewoon blijven zitten!

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter! Uiteraard waardering voor het werk, de tijd en de energie, die mensen sowieso altijd besteden als zij met een initiatiefvoorstel komen. Nogmaals mijn respect en waardering daarvoor.

Wat minder respect en waardering helaas als het om de inhoud van het voorstel gaat. Het voorstel is mijns inziens namelijk een oplossing voor iets dat geen probleem is. Ik ben in de twintig jaar dat ik hier Statenlid ben, nooit door mensen gevraagd of wij die naam niet eens kunnen wijzigen. `Verdorie, ik vind alles prima, maar dat Noord moet weg`. Ik heb nooit iemand een beroep op ons horen doen om zo'n stap te zetten. Daarom nogmaals, het is voor mij een oplossing van iets dat geen probleem is. Nu zou je daar nog niet zoveel bezwaar tegen hoeven te hebben, afgezien van het feit dat het historisch helemaal niet juist is, maar er zijn ook stevige kosten mee gemoeid. De heer Hageman becijfert het zelf op drie ton maar ik denk dat het aan de lage kant is. Ik vind het zeker in deze tijd ook niet verantwoord om dit soort bedragen te besteden aan iets waar de bevolking van Brabant niet op zit te wachten.

Voorzitter. Ik sluit af in stijl van het voorstel. Voorgesteld wordt het eerste deel van onze naam te laten vallen en dus deel ik u mede dat wij niet instemmen met dit voorstel van D66.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter! De PVV wil de indiener van het voorliggende voorstel, de heer Hageman, en D66 bedanken voor dit initiatiefvoorstel. Wij vinden het goed als fracties zelf met ideeën komen, los van de vraag of je het ermee eens bent.

Er is in de commissievergadering EZB al gesproken over het voorstel en daar is een aantal kritiekpunten geuit. Noemenswaardig is daarbij het feit dat de commissaris door onze bezorgde zuiderburen al is gevraagd om opheldering over dit onderwerp.

Wij Brabanders hebben een Brabants museum, Brabantse carnavalsverenigingen, Brabantse worstenbroodjes en geen Brabants volkslied. U hoort ons nergens over Noord-Brabant spreken. Met andere woorden: het gebruik van het woord Brabant in de gewone spreektaal is iets heel anders dan de officiële benaming die historisch is ontstaan en vastgelegd. De PVV hecht zeer aan de geschiedenis van Brabant en Nederland en is dan ook van mening dat de benaming Noord-Brabant moet blijven.

Het financiële plaatje is met twee scenario's nogal uiteenlopend. Mogelijkheden van 100.000 tot 1,4 miljoen euro. Vooral omdat we inhoudelijk niet achter de naamsverandering staan vinden we het ook niet verantwoord er, zeker in tijden van crisis, hier geld aan uit te geven.

Wat ons opvalt is dat het verkiezingsprogramma van D66 voor deze Statenperiode met trots het woord Noord-Brabant kopt: Noord-Brabant, een provincie van wereldklasse. Dat vinden wij ook. In het programma zelf staat: "De Provincie continueert de promotie van de merknaam Noord-Brabant in samenwerking met betrokken regio's en partnerorganisaties". De vraag is dus waarom D66 nu opeens wil afwijken van haar verkiezingsprogramma.

Ten slotte resteert de vraag, waarom een Eurofiele partij als D66 zich nu opeens druk maakt om een naam van een provincie. Ik hoor het de D66-afgevaardigden eigenlijk gewoon denken: wij zijn geen Brabanders, wij zijn geen Nederlanders, nee, wij zijn Europeanen. Welnu, de PVV-fractie ziet dat anders, en met ons gelukkig vele Brabanders.

Voorzitter! Ik sluit af. De PVV is er voor de Brabanders en vanuit historisch belang hechten wij aan de naam Noord-Brabant en daarom zijn wij tegen dit initiatiefvoorstel.

De heer **Leenders** (PvdA): Voorzitter! Hoewel we het voorstel van de heer Hageman niet zullen steunen, willen wij hem wel erg bedanken voor zijn bijdrage. Uit zijn beknopte historische analyse blijkt maar weer eens dat ons Brabant niet altijd geweest is wat het nu is. Terwijl de naam altijd Brabant was, verschoven de bestuurlijke grenzen doorlopend. Dat achten wij een waardevol inzicht gelet op de belangrijke bestuurlijke discussie die wij op dit moment voeren, bijvoorbeeld over de positie en de taken van de provincie als bestuurslaag en over de bestuurlijke grenzen.

Wat is dan de waarde van de bijdrage van de heer Hageman eenvoudig. Hij laat zien dat Brabant al heel lang Brabant is maar dat de omstandigheden in de tijd veranderen waardoor de bestuurlijke grenzen veranderen.

We herinneren ons nog heel goed de motie Brabant moet Brabant blijven. Die ging over bestuurlijke grenzen. Wat ons betreft móet Brabant niet alleen Brabant blijven maar zál Brabant Brabant blijven. De bestuurlijke grenzen zullen zich ook in de toekomst vormen naar nieuwe omstandigheden en nieuwe inzichten. Dat besef geeft ons de behoefte daarop invloed te hebben door de sterke kanten van onze provincie, van ons Brabant, in te zetten bij de discussies over de bestuurlijke grenzen. Dat vraagt visie en dat vraagt lef en dat hebben wij hier in Brabant.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voorzitter! Ik wil beginnen met D66 te bedanken en te complimenteren met het initiatiefvoorstel “wij gaan verder als Brabant”. Het is een goed stukje parlementair handwerk waar wij alleen maar respect en bewondering voor kunnen hebben. Toch zal de fractie van GroenLinks niet voor dit voorstel stemmen. Dat heeft drie redenen, het verleden het heden en de toekomst. Mevrouw Geeraedts heeft net al een soort geschiedeniscollege gegeven, wel leuk op de vrijdagochtend. Volgens mij is daarmee wel duidelijk dat vanuit historisch oogpunt het gewoon goed is gewoon Noord-Brabant te blijven heten. Kijkend naar het heden zien we dat het minstens €3 ton kost, maar dat zijn alleen de kosten die we als provincie zelf maken. De externe kosten voor allerlei organisaties in Brabant zullen veel hoger zijn. Dat is niet de werkgelegenheidsimpuls waar wij als GroenLinks aan denken. Voor de toekomst, GroenLinks en volgens mij ook D66 staan voor een Europa waarin nationale grenzen hopelijk wat minder star worden en minder belangrijk. Laten we dan ook de naamswijziging bewaren tot het enige logische moment, namelijk dat we weer verenigd worden met onze zuiderburen. Dan weet ik trouwens nog wel een leuk volkslied.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voorzitter! Toen ik het voorstel zag dacht ik: je moet er maar op komen. Ik keek eens in mijn boekenkast en daar vond ik de schoolatlas van de gehele aarde, met twee e's overigens, uit 1924 en die kostte toen zeven en een halve gulden. Wat een geld moet dat geweest zijn toen. Daarin stond een kaart van Noord-Brabant, met een streepje. Je houdt het niet voor mogelijk. Dat streepje is heel belangrijk; het hoort. Ik heb ook nog een Bosatlas uit 1967 en daarin heb ik heel lang moeten zoeken voordat ik de naam Noord-Brabant vond, maar hij stond er wel in. Ik vind dat je het niet moet veranderen. Philips is weer teruggegaan naar zijn oude logo en wij moeten Brabant gewoon laten zoals het was: Noord-Brabant met een streepje.

De **voorzitter**: Voert de heer Van der Wel ook het woord? U hebt voor dit onderwerp geen spreektijd aangevraagd, dus als het kan binnen één minuut.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter! Mijn complimenten aan de initiatiefnemers. Innovatie is natuurlijk ook openstaan voor verandering. Wij willen het nu niet toespitsen op de financiën want net zo goed als we officieel Noord-Brabant heten maar Brabant gebruiken, kan het natuurlijk ook andersom gelden. We wachten de antwoorden van D66 nog even af op de kritische vragen die zijn gesteld.

De heer **Kap** (OSN): Voorzitter! Laat ik allereerst de heer Hageman een compliment geven voor het werk dat hij heeft verricht, waarmee hij ook een interessante discussie heeft aangewakkerd. Burgers en bedrijven gebruiken inderdaad vaak de naam Brabant. Misschien is het voor buitenstaanders ook opmerkelijk dat wij als provincie daarin wat meegaan, gezien ook de Brabant-site en de welkomstborden. Het zou inderdaad verwarring kunnen scheppen. Ik heb als ik Zuid-Holland binnenrijdt ook nooit een bord gezien met: welkom in Holland.

In onze provincie zijn genoeg zaken die onverkort onze aandacht verdienen, zoals het stimuleren van onze economie, het zo goed mogelijk afmaken van de EHS en het streven naar een veerkrachtig bestuur in onze provincie. Daar hebben we onze handen al vol aan. In dat kader is het een toch niet onaanzienlijk bedrag investeren in de naamswijziging niet voor de hand liggend. We krijgen er ook niet iets tastbaars of iets belangrijks dat een absolute meerwaarde geeft voor terug. Hoewel het voorstel van een onderbouwing is voorzien, vraagt onze fractie zich af of wel voldoende rekening is gehouden met de minder relationele aspecten die met zaken als naamswijziging gepaard gaan. Gezien de reactie van onze zuiderburen lijkt dit aspect onderbelicht. Ook heb ik niet het idee dat de huidige naam als een probleem wordt ervaren door de bevolking. Voor een volksvertegenwoordiger is dat toch belangrijke informatie.

Ook vraagt onze fractie zich af of aanneming van dit voorstel nog los van de argumentering niet contraproductief gaat werken voor onze Staten. In mijn omgeving is massaal gereageerd op het initiatiefvoorstel en veelal niet in positieve zin. De rode draad daarin was of wij in Brabant niet iets beters te doen hebben. Deze vraag heb ik structureel bevestigend beantwoord.

Ook vindt onze fractie, dit in tegenstelling tot de heer Hageman, de naam Noord-Brabant wel degelijk historisch van belang. Mevrouw Geeraedts is daarop reeds voldoende ingegaan.

Het zal u helder zijn dat onze fractie de naamswijziging en daarmee dit Statenvoorstel niet steunt.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter! Ik kan kort zijn. GS sluiten zich graag aan bij de waarderende woorden die zijn uitgesproken voor het initiatief maar ook wij vinden het geen goed voorstel. Waarom een probleem maken van iets dat geen probleem is. Als we het hebben over uw Staten, uw besluiten, de vergunningen die we verstrekken, officiële communicatie van GS, onze lobby naar Den Haag en naar Brussel, zijn we de provincie Noord-Brabant en daar waar we voor de community proberen uit te drukken hoe we samenwerken, hoe we innoveren, hoe we de cohesie tussen arm en rijk waarderen, tussen natuur en buitengebied en de grote stad, zijn we Brabant. Dat is in de praktijk geen enkel probleem. Het versterkt elkaar zelfs.

Terecht is door een aantal sprekers de historische betekenis gememoreerd. Ik heb reeds in de commissie gemeld dat het initiatiefvoorstel heel veel verontrusting heeft veroorzaakt bij onze Vlaamse en Waalse burens die direct zeiden waar we het vandaan denken te halen exclusief deze naam te claimen. Ik heb er ook op gewezen dat de vorige koning van België tot voor kort hertog van Brabant was en deze titel heeft overgedragen aan zijn troonopvolger.

Wat de kosten betreft vermeldt de heer Hageman alleen de overheidskosten. Dat lijkt mij niet juist. Men denke alleen maar eens aan de ondernemers die we in deze tijd niet met extra kosten moeten opzadelen.

De heer **Hageman** (D66): Voorzitter! Ik wil iedereen een goedemorgen wensen. We zijn nu met een niet alledaags onderwerp bezig, de naamsverandering van de provincie. Ik wil in ieder geval alle partijen bedanken voor de complimenten die ze hebben gegeven voor het werk dat hier in is gaan zitten. Ik wil ook aangeven dat er naar mijn idee sprake is van een bepaalde interpretatie van de werkelijkheid. Een aantal partijen heeft in ieder geval wel erkend dat de naamsverandering aansluit bij de beleving van de Brabanders. Het onderzoek van Ipsos waarvan de resultaten verspreid zijn, toont aan dat mensen zich Brabanders voelen en niet Noord-Brabanders. Het spraakgebruik, dat terecht is gememoreerd, geeft eigenlijk vooral het begrip Brabant weer en zelden Noord-Brabant. Naamsverandering zou ook recht doen aan de dagelijkse praktijk van onze provincie zelf. Als overheidslichaam gebruiken we eigenlijk alleen nog maar de naam Brabant. We maken beleidsstukken, zoals de Agenda van Brabant en Leefbaarheid @ Brabant, we maken projecten zoals Culturele Hoofdstad Eindhoven/Brabant. We nemen deel aan BrabantStad. Denk ook eens aan de borden met Welkom in Brabant langs de snelwegen. Het meest recent is een initiatief als Brabant Kennis, een initiatief voor kennis over Brabant, met als eerste product het trendrapport Kijk op Brabant. Ik denk ook aan de nieuwjaarspeech van de Commissaris van de Koning die het had over Brabant blijft Brabant. Deze speech kan men terugvinden op de website www.brabant.nl, de officiële website van de provincie met als titel Ons Brabant.

Waar het eigenlijk om gaat in dit geval bij de overheid is of het hanteren van twee gezichten door de provincie ons gaat helpen om het vertrouwen in de politiek boven de 4,8 te brengen, het zwaar tegenvallende rapportcijfer dat we in het trendrapport Kijk op Brabant kunnen lezen. Ook daar staan we voor: een overheid die twee gezichten hanteert. De heer Pauli zegt dat het niet zo'n probleem is maar D66 vindt het niet zo zuiver en vindt het wel een probleem. Een naamsverandering zou ook in lijn zijn met ons eigen handelen als Staten. Hoe consequent willen wij als partij eigenlijk zelf zijn? Hoe logisch is het als PvdA, PVV, GroenLinks en 50PLUS een motie indienen met als titel: Hijs de vlag voor een bonter Brabant, en dan niet voor het formeel hanteren van de naam Brabant zijn? Wat te denken van de motie die is ingediend door CDA, VVD, SP, PVV, D66, GroenLinks, PvdD en OSN met als naam: Brabant moet Brabant blijven? Ik zou zeggen dat je eerst Brabant moet worden voordat je Brabant kunt blijven. Daar is nu de mogelijkheid voor. Naar mijn idee is daar alleen consequent denken en consequent handelen voor nodig en een beetje politieke moed om een eerder ingenomen standpunt te verlaten.

Naamsverandering is naar ons idee historisch wel verantwoord.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ik vind het wel grappig dat de heer Hageman refereert aan consequent want dat is juist wat bij ons vragen opriep. In het eigen programma van D66 staat: Noord-Brabant, een provincie van wereldklasse. Hoe consequent is het dan om dat te willen veranderen?

De heer **Hageman** (D66): Het is heel erg consequent. Wij maken gebruik van de officiële naam, Noord-Brabant. We gaan niet zeggen: Brabant een provincie van wereldklasse, op een moment dat de provincie nog Noord-Brabant heet.

Naamsverandering is historisch verantwoord. Mevrouw Geeraedts heeft een exposé gegeven over de historie en dat staat voor een deel ook in het stuk. Het gaat erom dat in de laatste 365 jaar er 15 jaren zijn geweest dat er sprake was van één gebied. De jaren voordat Nederland en België samengingen was er sprake van een provincie die Brabant heette. Omdat het niet mogelijk was twee provincies met dezelfde naam te hebben is er toen voor gekozen dat er een Noord-Brabant en een Zuid-Brabant zouden ontstaan. Toen België zelfstandig werd hebben ze tegelijk Zuid laten vervallen. Ze hebben zich er overigens toen niet om bekommerd wat Nederland daarvan zou vinden. Nederland bleef om voor mij onbekende redenen vasthouden aan Noord en ging niet terug naar de naam van voor de samenvoeging van de twee landen. In onze optiek en dat is een waardering van de historie, verwijst Noord naar 15 jaren geschiedenis. Het hanteren van de naam Brabant verwijst naar eeuwen geschiedenis.

De heer **Van Hattem** (PVV): Als de heer Hageman nu toch naar de geschiedenis verwijst miskent hij toch een klein gedeelte van ons grondgebied van onze provincie, want het Land van Altena heeft nooit tot het oude hertogdom Brabant behoort. Tijdens het ancien régime hoorde het altijd bij Holland. Het is juist Noord-Brabant omdat in de Franse tijd het Land van Altena en andere gebieden, onder andere het land van Ravenstein, bij deze provincie als geheel zijn gevoegd.

De heer **Hageman** (D66): Het klopt dat er grenzen altijd zijn aangepast en zullen, zoals de heer Leenders zei, in de toekomst misschien nog wel verder worden aangepast. Dat valt niet te voorspellen. Feit is alleen dat Noord specifiek verwijst naar 15 jaar gemeenschappelijke geschiedenis. Het woord Brabant verwijst naar eeuwen geschiedenis.

De heer **Van Hattem** (PVV): Het is dan toch een vlag die de lading niet helemaal dekt. Juist die specifieke ontwikkelingen in de Franse tijd, waar mevrouw Geeraedts terecht naar verwees, worden miskend door te verwijzen naar eeuwen geschiedenis. Er is gewoon een ontwikkeling geweest in de Franse tijd die niet te ontkennen valt en waar wij onze naam aan te danken hebben.

De **voorzitter**: Het punt lijkt mij voldoende gewisseld. De heer Hageman vervolgt zijn betoog.

De heer **Hageman** (D66): Een algemeen punt betreft de kosten. Wij zien de naamsverandering als een heel goede investering in het merk Brabant. In de laatste vijf jaar, de jaren van de crisis, is volgens de jaarrekeningen 3 miljoen euro besteed aan

ontwikkeling en promotie van het merk Brabant. In 2008 was dat nog 508.000 euro. Dit voorstel zou dus zo'n 10% aan dat bedrag toevoegen.

Dat het een goede investering is blijkt uit de hoeveelheid aandacht die het voorstel al heeft gekregen. Een kennis die zich op het gebied van marketing bezighoudt, feliciteerde mij dan ook met die aandacht en stelde – ik heb niet voldoende kennis om het te staven – dat de geldswaarde van de mediaaandacht vele malen die van de investering overtrof. Het zou nog effectiever zijn als conform beslispunt 7 het momentum in 2015 gericht wordt gebruikt voor de promotie van het merk Brabant. Dan zou het initiatief dus zelfs geld opleveren.

Naar mijn idee past naamsverandering ook bij het gewenste zelfbewustzijn van de provincie. In het stuk staat ook: voor de Brabander is het merk Brabant een bevestiging van de eigen kracht, het eigen vermogen om zo de interne trots wat meer aan te wakkeren en te laten gelden. Laten we uitgaan van die eigen kracht en ons niet laten leiden door angst voor wat de Belgen misschien zouden vinden. Hoewel ik respect heb voor het feit dat de Belgen echt niet zitten te wachten op onze naamsverandering, gaat het primair om de Brabander, primair om ons. We hebben er al voor gekozen ons te willen profileren als Brabant. Laten we dan ook verder gaan als Brabant.

Een aantal partijen heeft aangegeven dat ze denken dat er geen goede inventarisatie van de kosten is. Er is vanuit de ambtelijke organisatie in ieder geval een inventarisatie gemaakt en die heb ik ook in het stuk verwoord. Voor mij is er niet echt reden om aan te geven dat er veel meer direct uit het besluit voortvloeiende kosten zijn. Het heeft er namelijk mee te maken dat het juridisch niet zoveel consequenties heeft voor een aantal organisaties. Veel van de kosten zijn afhankelijk van de keuzes die bedrijven gaan maken.

De naamswijziging gaat pas over een jaar in en dat houdt in dat de hele omgeving een jaar de tijd heeft om zich voor te bereiden en eventueel aanpassingen te doen. Doordat wij het gefaseerd willen invoeren – en over die fasering gaan we zelf – en die fasering afhankelijk kan zijn van het budget dat wij beschikbaar stellen, kunnen heel veel zaken in het reguliere werk worden meegenomen. Ik zou in die zin een vergelijking willen maken met een klusje in huis. Als je een schilderij wilt ophangen en je een klusjesman vraagt, ben je zeg 55 euro kwijt, 50 euro voorrijkosten, 3 euro arbeidsloon en 2 euro materiaalkosten. Heb je de klusjesman al in huis, bijvoorbeeld voor het afhangen van binnendeuren, dan zijn de kosten voor het ophangen van dat schilderijtje geen 55 euro maar bijvoorbeeld maar 5. Zo kun je zien dat de kosten kunnen worden meegenomen in het reguliere onderhoud en werk.

Er zijn ook andere kosten aangegeven, zoals het aanpassen van kaarten en atlassen. Ook hieraan is geen enkele deadline verbonden. Misschien is het handig hierbij te verwijzen naar de provincie Friesland. Friesland heet sinds 1 januari 1997 Friesland. Op heel veel plekken wordt die provincie nog Friesland genoemd. Denk ook eens aan de gemeentelijke herindelingen die plaatsvinden. Elke herindeling zal kosten met zich meebrengen omdat namen moeten worden aangepast, stukken enzovoorts. Houdt dat dan ook in dat wij als Staten tegen de gemeentelijke herindelingen zijn?

Dan de relatie met België.

De **voorzitter**: U hebt nog twee minuten.

Nog een interruptie op de valreep.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter! Ik refereer aan het onderzoek dat verricht is onder de Brabanders. Kan de heer Hageman in één zin verwoorden wat de meerderheid vond van de naamsverandering? Vond men in het algemeen dat wij dat moeten doen, maakte het niet zo veel uit of was het "nee"?

De heer **Hageman** (D66): Gemiddeld genomen voelde men zich Brabander. Meer mensen vonden het logisch dat de naam veranderd werd. Wij moeten echter concluderen dat niemand actief zit te wachten op naamsverandering. De provincie gaat erover.

De heer **Van Hattem** (PVV): Vijf jaar geleden is er in de provincie Antwerpen een initiatief geweest om de provincienaam om te dopen tot Midden-Brabant. Wij hebben in Noord-Brabant de regio Midden-Brabant. Wij zouden niet blij geweest zijn als door dat omdopen hier verwarring zou zijn ontstaan. Hoe kijkt de heer Hageman daartegenaan?

De heer **Hageman** (D66): Ik weet niet of wij daar niet blij mee geweest zouden zijn. Ik kan die stelling van de heer Van Hattem niet onderschrijven. Uiteindelijk gaat het om de vraag wat wij zelf vinden en hoe wij ons willen profileren. Volgens mij is dat als Brabant!

De heer **Van Hattem** (PVV): Maar de heer Hageman kan toch niet ontkennen dat het hertogdom niet meer leeft bij onze zuiderburen?

De heer **Hageman** (D66): Ik heb niet gezegd dat het niet meer zou leven, ik heb gezegd dat het hertogdom formeel al twee eeuwen niet meer bestaat.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Hageman en kijk even of iemand behoefte heeft aan een tweede termijn.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter! Ik vond het betoog van gedeputeerde Pauli een mooi betoog. In de volksmond is het Brabant, maar in het officiële en formele circuit is het Noord-Brabant.

Ik zou het volgende tegen de heer Hageman wil zeggen. Jeroen is een fantastische naam. Dat zal hij met mij eens zijn. Wij hebben een Jeroen Bosch, zo heet hij in de volksmond. Zijn officiële naam echter is Jheronimus Bosch. In allerlei werken over kunstgeschiedenis en dergelijke spreken wij ook van Jheronimus Bosch. Gaan wij dan voorstellen om die officiële naam te wijzigen omdat iedereen de naam Jeroen gebruikt? Het blijft voor mij de vraag wat de zin is van het betoog van de heer Hageman om iets wat historie heeft en wat tot geen enkel probleem leidt, te wijzigen. Als ik naar een tentoonstelling ga van Jeroen Bosch vraagt mij niemand of ik Jheronimus Bosch bedoel. Nogmaals, welk probleem lost de heer Hageman hiermee op?

De heer **Hageman** (D66): Voorzitter! Het gaat om een interpretatie- en gevoelsverschil, mijnheer Heijmans. D66 vindt het wel een probleem als een officieel overheidsorgaan twee gezichten toont. De heer Heijmans kan wel heel gemakkelijk zeggen wat is de naam hier en wat is de naam daar. Ik vind het werkelijk problematisch als je formeel een bepaalde naam hanteert en informeel niet. Ik vind het raar als je overheidsorgaan twee

verschillende werelden creëert: een informele en een formele wereld. Dat verschil is niet nodig. Met een simpel besluit kun je het verschil tussen de formele en de informele wereld opheffen. Daarmee toon je naar mijn idee als overheid één gezicht en win je daarmee aan geloofwaardigheid.

D66 vindt dat belangrijk. Wij hechten aan zuiverheid van bestuur. Ik kan mij voorstellen dat andere partijen daar anders inzitten.

In stemming komt besluit 80/13F

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voor.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van D66 voor dit initiatiefvoorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

Ik dank de heer Hageman en zijn fractie voor het initiatiefvoorstel en voor de hier vurig gevoerde verdediging. Dat leidt bij ons allen tot de behoefte aan een kopje koffie.

De vergadering wordt van 10.35 uur tot 10.50 uur geschorst

PS 74/13: Toestemming Provinciale Staten tot wijziging gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst Zuidoost-Brabant

De **voorzitter**: Dit voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

Er zijn geen B-stukken, dus gaan wij meteen naar de C-stukken.

PS 32/13: Eerste wijzigingsverordening treasury

De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Voorzitter! De VVD is nooit een voorstander van verplicht schatkistbankieren geweest, dat weet u. We hebben zelfs het initiatief genomen het college van GS, de Haagse en IPO collega's daarvan te overtuigen. De vele tientallen miljoenen euro's die onze provincie door deze maatregel ziet vervliegen gaan ons aan het hart.

Nu echter ook de Eerste Kamer definitief met het ongewijzigd wetsvoorstel heeft ingestemd, is de VVD Brabant ook een partij van realpolitik. We zullen het er eenvoudigweg mee moeten doen. Dat moeten we dan wel zo verstandig mogelijk doen. Dat betekent goed op de centen blijven passen, zoals we in Brabant gewend zijn, dat betekent ook dat we proberen zo min mogelijk te lijden onder deze schatkistbankierplicht. Om dat mogelijk te maken zullen we vandaag derhalve instemmen met de aanpassingen in de verordening treasury.

We gaan ervan uit dat het treasury comité als voorheen bovenop de materie zit en zijn blij te kunnen noteren dat onze nieuwe accountant PS daarbij goed adviseert.

Als wij het nieuwe en aangepaste treasurystatuut lezen, krijgen wij overigens wel de indruk dat deze wél is aangepast op de nieuwe gezochte mogelijkheden van het uitlenen aan andere overheden, maar nog niet helemaal aan de feitelijke aanleiding van het verplichte schatkistbankieren, gezien de vele nu nog overbodige meldingen van triple-A landen, banken en beleggingsmogelijkheden. Die zijn tenslotte overbodig omdat wij verplicht moeten gaan schatkistbankieren. Wellicht moet dat nog worden aangepast? Het kan zijn dat wij het niet gevonden hebben in alle versies die op de website staan, maar het zou fijn als wij bij de stukken ter besluitvorming voortaan vooral de definitieve stukken aantreffen en niet alle werkversies gelardeerd met alle aangepaste versies van besluiten en statuten. Dat zou het leeswerk erg vergemakkelijken. Dat gezegd hebbende, kan de VVD instemmen met het voorstel. Dank u wel.

Mevrouw **Keijzers-Verschelling** (CDA): Voorzitter! Het mag duidelijk zijn dat ook de CDA-fractie evenals de fractie van de VVD niet echt een fan is van het verplicht schatkistbankieren. Om de woorden van de heer Ten Harmsen van der Beek aan te halen: Wij zullen het ermee moeten doen! Duidelijk mag ook zijn dat er door de economische ontwikkelingen en door de invoering van het verplicht schatkistbankieren druk is komen te staan op de rendementen op onze beleggingen. Wij spraken daarover al eerder in deze Statenzaal.

Er wordt nu voorgesteld om de middelen in onze portefeuille ook anders in te kunnen zetten zodat zij meer rendement opleveren, namelijk door het mogelijk te maken te lenen aan andere openbare lichamen.

Wij als CDA-fractie kunnen ons hierin zeker vinden en zijn het ermee eens dat de treasuryverordening overeenkomstig wordt aangepast. Het desbetreffende advies van de accountant heeft ons gesterkt in ons oordeel. Wij zijn dan ook akkoord.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter! In september hebben we deze wijziging van de verordening treasury reeds besproken. De conclusie was onder meer dat het voorstel voor het willen beleggen van provinciaal publiek geld in zogenaamde maatschappelijk gewenste projecten die anders niet of niet geheel worden gerealiseerd,

nog onvoldoende was uitgekristalliseerd. Dat voorstel is voorlopig uit de verordening geschrapt. Wat de PVV betreft komt dat onzalige voorstel ook nooit meer terug, want het impliceert simpelweg te veel overheid die met te veel impact en met een groot financieel beslag inzet op diverse beleidsdoelen, terwijl zij geacht wordt dat niet te doen.

In september concludeerde de PVV-fractie al dat dit college de duidelijke intentie heeft geld te gaan uitleenen aan Brabantse gemeenten. Zodra de wet dat zou toelaten -- wat nu niet het geval is -- is dat met de voorliggende treasuryverordening mogelijk. Die hindert het college daar namelijk helemaal niet in en dat terwijl de accountant van Provinciale Staten duidelijk heeft aangegeven het geen verstandige zaak te vinden dat de provincie geld uitleent aan gemeentes waarmee zij een toezichtsrelatie heeft. Dat advies kreeg brede instemming vanuit diverse fracties. Desalniettemin is de treasuryverordening op dat punt niet aangepast en vreemd genoeg vinden de partijen die het eens waren met de accountant dat eigenlijk helemaal geen probleem.

De PVV vindt deze treasurywijziging dan ook niet verantwoord en zal niet instemmen.

De heer **Hageman** (D66): Voorzitter! Het nu voorliggende voorstel voor wijziging van de verordening is een terechte aanpassing van het eerdere voorstel. D66 had aangegeven grote moeite te hebben met de opeenstapeling van risico's die in het eerste voorstel zat en dit is in dit voorstel ook weggehaald. Mijn fractie zal dit voorstel dan ook ondersteunen.

Omdat deze wijziging noodzakelijk was om de gevolgen van Rijksbesluiten te verzachten en dus niets doet om de oorzaken aan te pakken, hebben wij twee moties voorbereid. Een motie gaat over de bijdrage uit het Provinciefonds. Wij dienen die motie in samen met de PvdA, GroenLinks en 50PLUS. Het idee erachter is dat de afspraken over de verdeling van het geld uit het Provinciefonds mede tot stand zijn gekomen op aannames van de rendementen van het Essentgeld. Als een van de partners uit het overleg achteraf de spelregels aanpast, is het redelijk om ook de uitkomst opnieuw ter discussie te stellen. De tweede motie die samen met de fractie van 50PLUS wordt ingediend, gaat over de vergoeding die het Rijk geeft bij verplicht schatkistbankieren. Indien die vergoeding omhoog gaat tot het niveau van het gemiddelde van de BNG (Bank Nederlandse Gemeenten en de Nationale Waterschapsbank (NWB) is er voor Noord-Brabant geen reden meer om kunstgrepen toe te passen en veel manuren te besteden om een beter rendement te halen.

De **voorzitter**: Door de leden Hageman en Mondriaan wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 13 december 2013, behandelend Statenvoorstel 32/13, de verordening treasury, constaterende dat:

- *de provincie Noord-Brabant van alle provincies de laagste bijdrage per inwoner ontvangt vanuit het Provinciefonds;*
- *na het akkoord over de verdeling van de gelden uit het Provinciefonds, een besluit is genomen over het zogeheten schatkistbankieren;*
- *het schatkistbankieren een zeer laag rendement zal geven, gebaseerd op het rendement op staatsleningen;*

overwegende dat:

- *schatkistbankieren zal leiden tot lagere rendementen op het eigen vermogen dan beleggen volgens het vigerende treasurystatuut;*
- *omwille van de lagere rendementen gezocht wordt naar wegen om dit te verhogen en dit gevonden lijkt te worden door ruimte te creëren om aan gemeenten geld uit te lenen;*
- *geld lenen aan gemeenten specifieke kennis vraagt en uitvoeringskosten met zich zal brengen;*
- *de provincie met het uitlenen aan gemeenten in het werkveld van de BNG treedt en voornamelijk op rentepercentage gaat concurreren;*
- *de noodzaak tot het zoeken naar uitleenmogelijkheden aan gemeenten overbodig is op het moment dat een zelfde rendement bij het Rijk te krijgen is,*

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *hernieuwde gesprekken met het Rijk aan te gaan om bij verplicht schatkistbankieren een rentevergoeding af te spreken die gelijk is aan het gemiddelde dat de BNG (Bank Nederlandse Gemeenten) en de NWB (Nationale Waterschapsbank) hanteren bij het uitlenen aan overheden,*
en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M4.

Door de leden Hageman, S. Smeulders, Mondriaan en Bouwman wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 20 september 2013, behandelend Statenvoorstel 32/13, de verordening treasury, constaterende dat:

- *de provincie Noord-Brabant van alle provincies de laagste bijdrage per inwoner ontvangt vanuit het Provinciefonds;*
- *het belangrijkste argument hieronder wordt gevormd door de vermogenspositie van de provincie en de te verwachten of toe te rekenen rendementen;*
- *na het akkoord over de verdeling van de gelden uit het Provinciefonds, een besluit is genomen over het zogeheten schatkistbankieren,*

overwegende dat:

- *schatkistbankieren zal leiden tot lagere rendementen op het eigen vermogen dan beleggen volgens het vigerende treasurystatuut;*
- *hiermee de uitgangspunten onder het akkoord over de verdeling van de gelden uit het Provinciefonds eenzijdig door één van de onderhandelingspartners is veranderd;*
- *hiermee de uitkomst van de onderhandelingen ter discussie mag staan,*

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *gesprekken met de onderhandelingspartners te starten om de verlaagde rendementen als gevolg van schatkistbankieren deels te compenseren door een hogere bijdrage uit het Provinciefonds,*
en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M5.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voorzitter! Ik kan heel kort zijn. Sinds een dag is de Wet Hof (Houdbare overheidsfinanciën) aangenomen in de Eerste Kamer. Daarbij hoort schatkistbankieren. Dat betekent tevens een wijziging in de situatie. Op basis waarop wij de Essentmiddelen beheerden, is landelijk besloten om voor ons te korten op de bijdrage uit het Provinciefonds. Wij steunen daarom de motie van D66 waarin GS wordt gevraagd om dit opnieuw in discussie te brengen. Wij missen geld en er is sprake van een gewijzigde situatie.

De andere motie van D66 gaat over rentetarieven. Wij moeten even nadenken over de vraag wat dit precies betekent. Het gaat dan vooral om de genoemde tarieven.

De problemen die de PVV noemde over de toezichtsrelatie lijken mij wel iets om over na te denken.

Wij gaan uiteindelijk toch akkoord met dit voorstel.

Toen wij in de Statenvergadering van september over dit onderwerp spraken, hebben wij reeds amendementen en een motie ingediend om juist tot een betere invulling te komen van het investeren in maatschappelijk gewenste projecten, passend binnen de Agenda van Brabant. Wij hebben ook een toespitsing gemaakt. In tegenstelling tot de PVV vinden wij het buitengewoon jammer dat dit deel uit de treasuryverordening gehaald is. Wij gaan dat nu dus doen op specifieke projecten. Energie is daar één van en ook bouwactiviteiten op dat vlak. Wij hebben daarvoor ooit een motie ingediend. Na een evaluatie van de energieagenda komen wij daarop waarschijnlijk terug. Een van de verkeerde beslissingen die genomen zou kunnen worden, is de voorfinanciering van de A58 uit die middelen te besteden voor de voorfinanciering van de Ruit.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voorzitter! Wij gaan akkoord met dit voorstel. Wij vinden dat het geld zeker hier in Brabant ingezet moet worden en dat risico's in het buitenland moeten worden vermeden. Laten wij eerlijk zijn, de Wet Hof is ook gekomen vanwege het feit dat er nogal wat gebeurd is in het verleden en er in andere provincies nogal wat geld ins blaue hinein verdwenen is.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter! Natuurlijk zijn wij er voor om te investeren in Brabant en dan met name in natuur, want dat is hard nodig.

Wij moeten altijd een afweging maken tussen rendementen en veiligheid van de beleggingen. Bij schatkistbankieren is de veiligheid natuurlijk een stuk groter dan bij investeren in plannen die anders misschien niet van de grond zouden komen.

Wij sluiten ons aan bij de opmerking van de PVV dat het niet gewenst is om geld te lenen aan individuele gemeenten tegen een gunstig rentetarief. Gemakshalve verwijs ik ook naar de behandeling van de gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat die straks aan de orde is. Daar wordt een lening besproken met een heel lange looptijd en met een zeer lage rente. Als dat een voorschot is op de projecten die de provincie zou moeten gaan financieren, sluiten wij ons daarbij niet aan.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Voorzitter! Ik dank de Staten voor hun steun voor het voorliggende voorstel.

De heer Ten Harmsen van der Beek vroeg ons nog eens goed te kijken naar de leesbaarheid van de stukken. Wij hebben de treasuryverordening aan u gepresenteerd inclusief de wijzigingen. Wij willen graag de leesbaarheid bevorderen.

Mevrouw Van der Kammen vindt het voorstel niet acceptabel omdat de verordening in strijd zou zijn met de wet vanwege het feit dat het de provincie toestaat leningen te verstrekken aan gemeenten waarbij zij een toezichtsrelatie heeft. Dat is onjuist. Deze verordening staat dat niet toe.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ik heb ook nooit gesuggereerd dat deze verordening in strijd is met de wet of met het principe, maar deze verordening faciliteert wel de mogelijkheid om dit wel te doen als de wet het zou toelaten. Ik wil heel graag weten waarom de gedeputeerde dat per se wil.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Omdat wij op dit moment geen grond zien om het uit te sluiten. Als in de toekomst de wereld er anders uitziet en het zou aan de orde komen, kunnen wij op het moment met elkaar besluiten of wij de verordening willen aanpassen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): De accountant van Provinciale Staten vond het geen goed idee om aan gemeenten waarmee een toezichtsrelatie bestaat geld uit te lenen. De gedeputeerde vindt dat kennelijk wél een goed idee. Ik wil toch weten waarom dit niet uit het voorstel gehaald is.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Het is niet uit het voorstel gehaald, het is er ook niet ingekomen. Het voorstel is dat wij nu conform de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido), de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo), de Wet Hof en de Wet verplicht schatkistbankieren decentrale overheden datgene doen wat de wet ons toestaat en niet meer dan dat. Dat betekent dus dat ons college niet kan uitlenen aan gemeenten waarmee een toezichtsrelatie bestaat. In dat opzicht is het voorstel dus wel acceptabel.

Ik zal nu ingaan op de moties. Motie M4 heeft betrekking op het rentepercentage schatkistbankieren. Met deze motie wordt het college gevraagd om opnieuw gesprekken met het Rijk aan te gaan om bij verplicht schatkistbankieren een rentevergoeding af te spreken die gelijk is aan het gemiddelde dat de BNG en de NWB hanteren bij het uitlenen aan overheden.

Deze motie valt wat ons betreft onder het gezegde "Baat het niet, het schaadt ook niet." Zowel in de Eerste Kamer als in de Tweede Kamer is viermaal gevraagd om provincies en gemeenten die aan verplicht schatkistbankieren doen te compenseren door hun een hoger percentage te geven. De minister heeft vier keer gezegd dat hij dat willens en wetens niet van plan is. Wij kunnen deze motie rustig aannemen, maar wij weten bij voorbaat de uitkomst daarvan. Ik laat het oordeel aan uw Staten. Het college heeft geen bezwaar tegen deze motie, maar ik zeg nogmaals dat de baten daarvan bij voorbaat vaststaan.

De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): De gedeputeerde zegt dat het college geen bezwaar heeft tegen deze motie. Wij hadden toch afgesproken dat de formule zou zijn wel of niet ontraden.

De **voorzitter**: "Geen bezwaar" is correct.

De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Dan moet ik het anders vragen. Meent de gedeputeerde werkelijk dat hij er echt geen bezwaar tegen heeft als wij hem naar Den Haag sturen om voor de vijfde keer deze discussie aan te gaan?

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Wij laten het oordeel over de motie aan uw Staten. Zij moeten zelf de afweging maken of zij dit een zinvolle exercitie van ons college vinden. Als dat het geval is, doen wij het. Ik heb reeds op voorhand de uitslag van zo'n exercitie gegeven.

Er wordt in beide moties gezegd dat: "Na het akkoord over de verdeling van de gelden uit het Provinciefonds, een besluit is genomen over het zogeheten schatkistbankieren." Er is geen akkoord, het gaat om een door de minister van BZK opgelegde verdeling zonder dat daarover een akkoord is met alle partijen.

In motie M5 wordt het college gevraagd gesprekken te starten met de onderhandelingspartners "om de verlaagde rendementen als gevolg van schatkistbankieren deels te compenseren door een hogere bijdrage uit het Provinciefonds," Het college vindt deze motie erg lastig. De verdeling van de middelen van het Provinciefonds wordt door de minister van BZK vastgelegd. Voorheen heeft de minister daarvoor vaak een voorstel van het IPO (Interprovinciaal Overleg) kunnen volgen. Sinds er geen overeenstemming bestaat binnen het IPO over een grondslag voor een verdeelsleutel, heeft de minister van BZK dat zelf gedaan en heeft hij die opgelegd. Wij weten dat dit een open zenuw is in provincieland. Ondanks het feit dat de indieners materieel gezien een punt hebben, vinden wij het geen goed idee om nu die gesprekken actief op te starten. Wij hebben er geen enkel bezwaar tegen het punt in te brengen op de daarvoor geschikte momenten zoals evaluatiegesprekken.

Het college heeft dus geen bezwaar tegen deze motie met de kanttekening dat wij het geen goed idee vinden om hernieuwde gesprekken met het Rijk aan te gaan. Als er echter gesprekken zijn waarin dit aan de orde komt, kunnen wij dit punt inbrengen, maar het college vindt het geen goed idee om als Noord-Brabant dit punt te agenderen in het IPO of bij het financiële overleg met de koepels.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Wanneer wordt het dan ingebracht? Ik begrijp niet goed waarom het op dit moment niet ingebracht kan worden zowel bij het IPO als bij het ministerie. Voor ons is sprake van een gewijzigde situatie die leidt tot een lagere bijdrage uit het Provinciefonds.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Dat is niet correct. De bijdrage uit het Provinciefonds zit veel ingewikkelder in elkaar. Het is ook niet correct dat de vermogenspositie van de provincie de belangrijkste argumentatie is voor het feit dat wij minder krijgen. Slechts een derde deel van ons vermogen wordt gerekend voor het rendement. Het is de box-3 methode. In de eerste gesprekken hebben wij gezien dat wij een lager rendement kregen, maar wel een hoger aandeel van het vermogen dat wij geacht worden niet te besteden en te beleggen. Wij zijn een beetje bang voor een sigaar uit eigen doos en dat zo'n gesprek niet leidt tot een verhoging van de bijdrage uit het Provinciefonds. Dat zit er niet in. Wij moeten daarin reëel zijn. Het kan wel leiden tot verandering van de onderlinge verdeelmaatstaf waardoor wij meer krijgen maar Zuid-Holland of Drenthe minder. Wij vinden dat wij zulke gesprekken alleen moeten voeren op momenten dat er binnen het

IPO gesproken gaat worden over een verdelings- of herverdelingsmaatstaf. Het lijkt ons niet verstandig om dit gesprek zelf op te starten.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Zijn er nog andere provincies die met hetzelfde probleem zitten en die wel wat willen?

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Dat is mij niet bekend.

De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Ik was een beetje in verwarring gebracht door de argumentatie van de gedeputeerde over motie M5. Naar onze indruk citeert hij uit motie M4. Als argumentatie om motie M5 af te wijzen noemt de gedeputeerde de hernieuwde onderhandelingen met het Rijk, maar die staan in motie M4 verwoord. Ik wil even specifiek weten of dat klopt.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): De heer Ten Harmsen van der Beek heeft helemaal gelijk. Ik kijk inderdaad verkeerd. Ik kijk even opnieuw naar motie M5 waarin het college wordt verzocht "gesprekken met de onderhandelingspartners te starten om de verlaagde rendementen als gevolg van schatkistbankieren deels te compenseren door een hogere bijdrage uit het Provinciefonds."

Ook hier geldt dat er geen onderhandelingspartners zijn anders dan onze collega-provincies. Wij vinden het niet opportuun om nu gesprekken te starten om de verdeelmaatstaf aan de orde te stellen. Mocht het aan de orde komen, zullen wij dit zeker inbrengen.

De **voorzitter**: Het oordeel blijft "geen bezwaar".

Mevrouw **Keijzers-Verschelling** (CDA): Voorzitter! Ik heb nog een korte vraag aan de gedeputeerde die aansluit bij wat mevrouw Van der Kammen van de fractie van de PVV aanroerde, namelijk het lenen aan gemeenten waarmee de provincie een toezichtsrelatie heeft. Op dit moment is dat uitgesloten in de wet. Tijdens de commissiebehandeling heeft de gedeputeerde naar mijn mening iets explicieter dan nu aangegeven dat wanneer de wet aangepast wordt waardoor dit wel mogelijk wordt, wij opnieuw met elkaar zullen kijken of wij dat wel of niet willen doen. Nu wordt het een beetje in het midden gelaten. Ik vraag de gedeputeerde of hij de toezegging die hij in de commissie heeft gedaan, hier expliciet wil herhalen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ik vind het fijn dat de collega dit punt aanroert. Als je dat dan inderdaad opnieuw wilt bespreken, kun je er beter voor zorgen dat het niet in de verordening staat. Dan kunnen er nooit misverstanden over ontstaan.

Mevrouw **Keijzers-Verschelling** (CDA): Wat ons betreft is dat niet nodig. Voor ons is het voldoende dat wij het opnieuw bespreken op het moment dat het wel mogelijk wordt. Wij hoeven het niet nu al uit te sluiten.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter! Volgens mij vond u zelf ook wel dat de accountant een heel logisch punt maakte en was u het er zelf ook mee eens dat we dat uitlenen niet moeten doen. Waarom dan wel die mogelijkheid in principe bieden aan het college terwijl u het er niet mee eens bent?

De **voorzitter**: De discussie over dit punt is in de commissie al ruimschoots gevoerd. Daarom graag een korte reactie en wilt u daarna verder gaan met uw betoog.

Mevrouw **Keijzers-Verschelling** (CDA): Ik heb net al voldoende aangegeven wat ik ervan vind. Ik heb er geen behoefte meer aan, voorzitter.

De heer **Hageman** (D66): Voorzitter! De moties zijn bedoeld als steun in de rug voor het college bij de gesprekken die het wil gaan voeren met de provincies en de minister. Er staat heel strikt: hernieuwde gesprekken en gesprekken op dit moment. We kunnen prima leven met het idee dat op het moment dat als onderwerpen zich aandienen, het als zodanig wordt aangekaart vanuit de geest van de moties. Als het college het beschouwt als een steun in de rug, dan laten we de motie in stemming komen. Eventueel zijn we bereid haar in te trekken.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Voorzitter! Op de vraag van mevrouw Keijzers kan ik antwoorden dat de expliciete toezegging zoals gedaan in de commissie, staat. Ik heb toegezegd om wanneer de wet verandert en de blokkade om te kunnen lenen aan gemeenten met een toezichtrelatie, wordt opgeheven, wij eerst aan de commissies zullen voorleggen of dat leidt tot een wijziging van ons treasury-beleid. Ik wil hier graag die toezegging herhalen, het eerst met de Staten af te stemmen.

Ik ben het helemaal eens met de heer Hageman. We bedoelen hetzelfde. Hij wil het college een steun in de rug geven om te proberen deze nieuwe ontwikkelingen ten faveure van Brabant en ten faveure van onze uitkering uit het provinciefonds te versterken en ons rendement op schatkistbankieren te verhogen. Volgens mij bedoelen we allebei hetzelfde en we zullen dat als college zeker uitdragen. In dat opzicht zullen wij materieel inhoud geven aan de moties. Ik kan toezeggen dat op het moment dat de gesprekken plaatsvinden en evaluatiemomenten er zijn, wij dit materieel echt zullen inbrengen. Ook al trekt hij de motie in, wij zien het toch als steun aan het college om dat te gaan doen.

De **voorzitter**: Ik vraag de heer Hageman of dit nog consequenties heeft voor de motie.

De heer **Hageman** (D66): Wij willen de motie graag in stemming gebracht zien.

De **voorzitter**: Ik heb genoteerd dat gedeputeerde Van Heugten heeft toegezegd dat wanneer de wettelijke blokkade om te kunnen lenen aan gemeenten met een toezichtrelatie wordt opgeheven, eerst met de Staten wordt afgestemd of dit al dan niet leidt tot wijziging van het treasurybeleid.

In stemming komt het voorstel 32/13 F

De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Voor.

Mevrouw **Keijzers-Verschelling** (CDA): Voor.

De heer **Vissers** (SP): Voor.

Wij zijn niet zo enthousiast over het verplichte karakter van schatkistbankieren maar wij zullen het ermee moeten doen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Tegen.

De heer **S. Smeulders** (PvdA): Voor.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

Wij zullen wel uiterst kritisch kijken naar de afzonderlijke projecten.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik stel vast dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV tegen dit voorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor zodat het is aangenomen.

In stemming komt motie M4

De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Tegen.

De geste van de gedeputeerde was om eventueel in dezelfde strekking als de motie te willen opereren indien zij zou worden ingetrokken. Nu de motie wel degelijk in stemming wordt gebracht, zien wij ons genoodzaakt tegen te stemmen omdat wij alle bezwaren die de gedeputeerde heeft geuit tegen de motie, onderschrijven.

Mevrouw **Keijzers-Verschelling** (CDA): Tegen.

Met dezelfde stemverklaring als de VVD.

De heer **Vissers** (SP): Tegen.

Met dezelfde stemverklaring.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Tegen.

De heer **S. Smeulders** (PvdA): Voor.

Hoewel wij niet alle overwegingen steunen.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

Ik denk dat de gedeputeerde voldoende heeft aangegeven dat hij zich ervoor wil inzetten.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik stel vast dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV, de PvdD en de OSN tegen deze motie gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M5

De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Tegen.

Met dezelfde stemverklaring als bij motie M4.

Mevrouw **Keijzers-Verschelling** (CDA): Tegen.

Met dezelfde stemverklaring.

De heer **Visser** (SP): Tegen.

Met dezelfde stemverklaring.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Tegen.

De heer **S. Smeulders** (PvdA): Voor.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik stel vast dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP en de PVV tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

PS 68/13: Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL)

Mevrouw **Prins-Afman** (VVD): Voorzitter! Het was gisteren een jaar geleden dat op 12 december 2012 door vijf overheidsorganisaties en 15 maatschappelijke partijen een samenwerkingsovereenkomst werd getekend voor de realisatie van de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat. Het is een van de negen majeure integrale gebiedsopgaven waarmee het leef- en vestigingsklimaat van Noord-Brabant wordt verbeterd. Het uitgangspunt bij de realisatie van deze gebiedsopgave is het samenwerken aan de ruimtelijke kwaliteit van het gebied tussen Waalwijk en 's-Hertogenbosch. Rondom de A59 zullen op een aantal terreinen concrete maatregelen worden genomen. Met diverse partners is naar nieuwe combinaties en integrale oplossingen gezocht. Wij hebben geconstateerd dat dat aardig is gelukt. Het kan in dat kader dan ook niet onvermeld blijven dat het regionale bedrijfsleven heeft toegezegd door middel van een vrijwillige ozb-verhoging een bedrag van 15 miljoen euro aan dit project te willen bijdragen. Met het voteren door PS van een krediet van 11 miljoen euro waardoor aan de gemeenten Heusden en Waalwijk in het kader van dit project een lening kan worden verstrekt, is de business case rond. De fractie van de VVD gaat akkoord met het voorstel van GS het krediet van 11 miljoen euro te voteren en gaat ook akkoord met de voorgestelde begrotingswijziging. Wat ons betreft kunnen GS de bestuursovereenkomst ondertekenen. Wij vinden het een zo belangrijke mijlpaal in de realisatie van deze gebiedsopgave dat wij hieraan toch in PS even kort aandacht hebben willen besteden. Wij complimenteren GS dan ook met dit resultaat.

We lazen ook dat er een bestuurlijke lobby plaatsvindt om dit project een pilotstatus binnen het programma 'Nederland boven water' te geven. We worden graag op de hoogte gehouden van de resultaten van deze lobby.

De heer **Van Agtmaal** (CDA): Voorzitter! Over de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat kunnen we vrij kort zijn. Na enkele jaren voorbereiding door meer dan 20 partijen kunnen we wel spreken over een unieke ontwikkeling, een ontwikkeling waar duidelijk een goede visie onder ligt van gemeenten, provincie, Rijk en andere betrokken instanties. Dit gebied zal onder andere met mobiliteit, werkgelegenheid en ecologie een flinke stap voorwaarts maken waardoor het vestigings- en leefklimaat een behoorlijke impuls krijgt. Dat kunnen wij als partij alleen maar toejuichen. Als CDA willen wij dan ook complimenten maken voor de daadkracht en de besluitvorming. Wij hopen dat alle partijen, zowel burger als bestuurder, betrokken blijven bij de uitvoering en ontwikkeling van het hele traject en ook dat de burgers betrokken blijven bij de inspraak en iedereen tevreden kijkt naar de ontwikkeling van dit gebied.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter! Zoals reeds in de commissie is aangegeven, is de PVV-fractie een groot voorstander van de infrastructurele maatregelen in dit plan om de bereikbaarheid rond de A59 te verbeteren en daarmee de file-ellende aan te pakken en de verkeersveiligheid te verbeteren. Waar de PVV niet blij mee is, zijn de investeringen in de ecologische verbindingzones met de forse ecopassages. Er gaat al meer dan genoeg belastinggeld naar het groene hobbyisme.

Volgens gedeputeerde De Boer zijn de bijdragen van de provincie aan de evz's niet te specificeren omdat het niet "met een schaartje te knippen" zou zijn. Dat zou naar ons idee wel inzichtelijk moeten zijn.

Welnu, wat wél wordt opgeknipt is de fasering in dit project. De forse ecopassages zitten in fase 1, maar een deel van de (inter)lokale aansluitingen komt pas in fase 2 aan bod, waarvoor nog geen dekking is. In de betrokken gemeenten wordt zelfs gevreesd dat op dit punt van uitstel afstel komt.

Voorzitter. Voor de PVV gaan de verkeersveiligheid en de voor de economie belangrijke bereikbaarheid vóór dure grondaankopen voor nieuwe nepnatuur en wij dienen daarom een amendement in om de (inter)lokale aansluitingen uit fase 2 over te hevelen naar fase 1, waarbij we de dekking hiervoor vinden door de forse ecopassages uit fase 1 te schrappen.

De **voorzitter**: Door het lid Van Hattem wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 13 december 2013, behandelend agendapunt 68/13 Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL): Bestuursovereenkomst, besluiten:

- *het realiseren van twee forse ecopassages onder de A59 te schrappen uit Fase 1;*
- *de (inter)lokale aansluitingen uit Fase 2 naar voren te halen naar Fase 1."*

Dit amendement maakt deel uit van de beraadslagingen en krijgt nummer A1.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Voorzitter! De Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat is opgezet en bedoeld als een integraal plan en bevat concrete maatregelen op het gebied van infrastructuur, bereikbaarheid, verkeer, waterveiligheid, landbouwlandschap, ecologie, toerisme en recreatie. Het is zowaar een integraal project waarvoor 20 partijen de handen in elkaar hebben geslagen. Ieder van hen verdient daarvoor een compliment gezien het resultaat dat er ligt. Het stuk is al uitgebreid besproken in de commissie en nu we het hier als C-stukken behandelen wil ik het standpunt van de PvdA toch nogmaals toelichten.

Fase 1 van de gebiedsontwikkeling omvat volgens de gedeputeerde de kern van het project. Het betreft het beter bereikbaar maken van bedrijfsterreinen en woonkernen en het realiseren van twee forse ecopassages. Fase 2, waarvan nog helemaal niets zeker is, omvat projecten die buiten het nu gevraagde budget vallen en betreft vooral een aantal interlokale aansluitingen, inrichting van evz's en fietsvoorzieningen. De PvdA is voorstander van het project maar dan wel van het gehele project. Juist die integrale benadering maakt de gebiedsopgave interessant en waardevol. De huidige opzet waarin is geknipt, kan leiden tot een deel uitvoering waarbij de zaken waar wij belang aan hechten, de kans lopen onuitgevoerd te blijven. Immers, het plan wordt ons inziens zowel vanuit economisch als vanuit milieuperspectief minder waard als we fase 2 niet uitvoeren. Onze keuze zou een andere volgorde en een andere prioritering zijn geweest en/of extra geld uit het asfaltfonds om het gehele project uit te voeren. Daar hebben we in de commissie uitgebreid over gesproken en we hebben daar helaas geen meerderheid aan onze zijde gekregen.

De gedeputeerde heeft toegezegd dat mochten de aanbestedingen in fase 1 meevallen, de vrijgekomen gelden zullen worden gebruikt voor fase 2. Wij zullen hem daar als PvdA aan houden.

De PvdA verwacht ook dat als er eventueel meevallers zijn in het budget, fase 2 een belangrijke kanshebber is voor extra investeringen. Laat de gedeputeerde het eens meenemen bij de overwegingen over bijvoorbeeld de Voorjaarsnota.

De VVD vond het in de commissie al heel goed voor Brabant als fase 1 zou worden afgerond. Wij als PvdA staan echter voor het gehele integrale plan en zijn pas tevreden als grijs, groen, rood en blauw op orde zijn, dus ook de fietser, de natuur, het leefklimaat en de lokale bewoner.

Mevrouw **Klitsie** (D66): Voorzitter! De Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat is een gebiedsontwikkeling waar Brabant trots op mag zijn: 5 overheden en 15 maatschappelijke organisaties werken in het gebied van Waalwijk, Heusden en Den Bosch langs de A59 samen om op vele fronten tot een verbetering te komen in dit gebied. Bereikbaarheid, leefbaarheid, waterveiligheid, landbouw, natuur en toerisme gaan er allemaal op vooruit met de voorgestelde maatregelen. De GOL is een schoolvoorbeeld voor de toekomst van integraal, gebiedsgericht werken. Er is een goede balans gevonden tussen de diverse belangen. De provincie heeft de regie genomen en is partner in de samenwerking. Complimenten hiervoor!

Toch heb ik nog twee zorgen die ik hier wil neerleggen naast complimenten voor ook de gemeenten Waalwijk en Heusden én het bedrijfsleven van deze gemeenten die hun verantwoordelijkheid in dit proces hebben genomen.

Mijn fractie maakt zich zorgen bij de participatie van de gemeente Den Bosch en van het Rijk. De gemeente Den Bosch en het bedrijfsleven van Den Bosch doen mee maar een beetje aan de magere kant. Ik zou graag zien dat de gedeputeerde mij informeert op welke manier hij de gemeente Den Bosch beter bij het project gaat betrekken.

Mijn tweede zorg heeft mijn fractie bij de participatie van het Rijk. Het Rijk is een heel belangrijke partner. Het Rijk is de drager van de gebiedsontwikkeling en het Rijk doet wel mee in de lopende budgetten maar de pilotstatus is nog onduidelijk. Eigenlijk is het Rijk advieslid maar geen lid van de bestuursovereenkomst en tekent ook niet, zo heb ik begrepen. Graag hoor ik van de gedeputeerde welke actie hij richting het Rijk onderneemt om die beter bij het project te betrekken.

Met mijn laatste opmerking sluit ik mij aan bij de PvdA. Het is goed dat wij nu starten met fase 1 van het project maar het is pas compleet als we ook fase 2 hebben uitgevoerd. Ik roep dan ook op, in de toekomst fase 2 ter hand te nemen.

Afrondend, mijn fractie kan instemmen met de vier voorliggende besluiten.

De **voorzitter**: Ik schors nu de behandeling van dit voorstel tot na de lunchpauze, rond 13.00 uur. Nu gebeuren er wat bijzondere dingen.

Afscheid van de heer Wil Rutten

De **voorzitter**: Zoals u weet neemt onze algemeen directeur/secretaris de heer Wil Rutten vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, alhoewel hij in nog in niets de indruk wekt daaraan ook maar enigszins toe te zijn, toch afscheid van onze

provincie. Hij heeft hier 10 jaar lang gediend. Hij heeft 40 jaar lang het openbaar bestuur gediend. Wij vinden het passend ook in deze Staten daarbij stil te staan. Ik geef daartoe graag het woord aan de vice-voorzitter van de Staten, mevrouw Geeraedts, die Wil toe zal spreken. Wij heten intussen van harte welkom Saskia Klosse, de partner van Wil, die de zaal binnen is geleid. Van harte welkom.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Beste collega's. Vandaag is het de laatste Statenvergadering waar om het maar op z'n Brabants te zeggen "ons" Wil in functie aanwezig is. Dus Wil, je snapt het, ik wil het gewoon even over jou hebben. Op 5 januari aanstaande wordt je 65 en dan ga je met pensioen. De commissaris zei het al, je hebt 40 jaar voor de overheid gewerkt, eerst als gemeentesecretaris in Maastricht en vanaf 1 januari 2003 voor de provincie Noord-Brabant. Het is een wonder dat je het eigenlijk zo lang bij dezelfde werkgever hebt volgehouden, maar goed, het is kennelijk toch gebeurd. Hier in de provincie volgde je Meine Bruinsma op die toen nog griffier van onze provincie was. Die titel mocht jij niet voeren omdat de Staten begin 2003 met de invoering van het dual stelsel een eigen griffier kregen. Geen probleem, want de titel van provinciesecretaris paste jou natuurlijk als gegoten, al was het alleen maar omdat je jarenlang gemeentesecretaris bent geweest. Net zoals de Staten, het college van GS en de provinciale ambtelijke organisatie stond jij aan de wieg van het in 2003 ingevoerde dualisme. Wat je daarbij altijd hebt willen voorkomen was een wij-zij situatie of, zoals je het zelf altijd zei, een discussie over wie nu de baas is in dit huis. Daar ben je helemaal in geslaagd.

Wil, we kennen je als een mensenmens, aimabel en attent, voor ons als Statenleden en naar ik heb begrepen ook voor de rest van de bevolking van dit provinciehuis. Je was er altijd. Gebeurtenissen als verjaardagen en ziektes ontgingen je nooit. De vele persoonlijke kaartjes van jouw hand zijn daar getuigen van.

Ook was je vrijwel altijd aanwezig bij de Statenvergaderingen en we zagen je ook heel vaak bij de talrijke bijeenkomsten binnen en buiten het provinciehuis. Ook daaruit bleek je grote betrokkenheid. Voor de Statenleden was je altijd bereikbaar en benaderbaar. De Staten hebben bij jou altijd een vanzelfsprekende plaats gehad. Zo gaf je altijd toestemming voor het verlenen van ambtelijke bijstand aan individuele Statenleden, maar ook stond je positief tegenover de mogelijkheid voor Statenleden om rechtstreeks met ambtenaren contact op te nemen voor het verkrijgen van technische informatie. Wij hopen, Wil, dat je je opvolger daarover goed geïnstrueerd hebt en dat zij die instructie ook zal opvolgen.

Uit eigen ervaring weet ik dat je ook een goede relatie met onze griffier onderhield. Dat is belangrijk omdat zowel onze griffier als jij ieder vanuit je eigen verantwoordelijkheid steeds samen het optimum voor de provincie probeerden te bereiken.

Wil, je hebt bijna drie bestuursperiodes meegemaakt en heel wat veranderingen. Zo heb je gewerkt met drie commissarissen, heel kort nog met de commissaris van, toen nog, de Koningin, Frank Houben, daarna zes jaar met de commissaris van de Koningin Hanja Majj-Weggen en de laatste vier jaar alweer met inmiddels de commissaris van de Koning Wim van de Donk. Bij de benoeming van die laatste ben je als adviseur van de vertrouwenscommissie nauw betrokken geweest. Ik heb samen met Marusjka Lestrade, want alle overige leden zijn inmiddels al uit de Staten vertrokken, van nabij mogen meemaken hoe prettig en waardevol jij die rol vervulde en hoe gezellig het was als we na

een hele dag sollicitanten 's avonds aan de bar met een neutje lekker konden roddelen – jij noemde dat karakter bespreken – over de mensen die net gesolliciteerd hadden.

Nu is het werken met drie cdK's nog wel te overzien maar het feit dat je het ook met 17 gedeputeerden hebt volgehouden is toch wel heel knap. Tot 2011 hadden we een college van VVD, CDA en PvdA, in het laatste college maakte de PvdA plaats voor de SP. Ook die verandering bleek geen enkel probleem voor je. Al die veranderingen hebben zowel bij jou als bij de ambtelijke organisatie om aanpassingen gevraagd en dat is goed gelukt.

Wil, bij een afscheid hoort een cadeautje. Je hebt nadrukkelijk aangegeven geen cadeau voor jezelf te willen, maar het is ons bekend dat je ook aan ontwikkelingshulp doet, want je ondersteunt de stichting Maryama in Zuid-India, een stichting die zich richt op de opvang van arme en kansloze kinderen, kinderen die dubbel gehandicapt zijn. Die stichting geeft hun de kans weer op eigen benen te gaan staan. Het is mij dan ook een groot genoegen namens de Staten aan de stichting een substantieel bedrag te mogen aanbieden, een bedrag waarmee je in ieder geval ongeveer 800 tegels kunt kopen. We hebben namelijk begrepen dat het met name om tegels gaat.

Wil, als Limburger ben je toch een echte Brabander geweest. Zelfs je Limburgse tongval wist je nog wel te verdoezelen, maar dat hoeft je nu niet meer te doen want je gaat weer terug naar Maastricht. Maar we hopen toch dat je nog vaak een bezoekje aan onze provincie zult brengen en dat we je ook nog eens een paar keer hier in ons midden mogen begroeten.

Ik spreek namens de Staten als ik zeg: Wil, houdoe en bedankt!

(Applaus)

(De voorzitter overhandigt de heer Wil Rutten een bos bloemen)

De **voorzitter**: Mevrouw Geeraedts, bedankt voor deze toespraak voor onze scheidend algemeen directeur.

Er is nu gelegenheid om de foto die ik in het vooruitzicht stelde, te laten maken. Ik verzoek alle leden van de Staten zich samen met Wil te vervoegen op de trappen voor onze bronzen deur waar een foto zal worden gemaakt voor Wil en nog een andere foto die Mohammed nog tegoe had.

Ik schors de vergadering tot één uur.

De vergadering wordt van 11.45 uur tot 13.00 uur geschorst

PS 68/13: Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL)

De heer **De Boer** (GS;VVD): Voorzitter! Ik zal proberen om kort en krachtig de antwoorden te formuleren op de diverse inbrengen bij het onderwerp Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat.

Mevrouw Prins heeft gevraagd of de Staten op de hoogte gehouden kunnen worden over de pilotstatus die wij hebben aangevraagd bij het ministerie. Het antwoord op die vraag is "ja". Wij zullen de Staten regelmatig op de hoogte houden van alle gebiedsontwikkelingen. De eerste "thermometer" is in augustus, onmiddellijk na het zomerreces. Ik heb dat toegezegd in de commissie voor Economische Zaken en Bestuur

(EZB) en dat geldt ook voor de commissie voor Ecologie en Ruimte (ER) en voor de Themacommissie voor Transitie Stad en Platteland (TSP). Er zal regelmatig terugkoppeling worden gegeven over gebiedsontwikkelingen die zich aandienen.

De heer Van Agtmaal vraagt om betrokken te blijven bij het project. Ook hier is het antwoord "ja". Hij sprak met name over de inspraakprocedures. De heer Van Agtmaal heeft gezien dat wij dit met de gemeenten Waalwijk, Heusden en Den Bosch goed hebben geborgd. Als er nieuwe projecten aan de orde zijn, kunnen de bewoners van "scratch on" als het ware met een blanco tekenpapier aan tafel zitten om mee te helpen het proces tot een succes te maken.

Ik ben blij met de bijdrage van de heer Van Hattem. Hij zegt laten wij hiermee doorgaan, maar hij heeft bezwaren bij het fenomeen ecopassages en heeft daarvoor een amendement ingediend op stuk nummer A1. Het college ontraadt dit amendement om twee redenen. De eerste is dat het een gebiedsontwikkeling betreft. Het gaat dus niet alleen over asfalt, maar ook over wat wij met de 20 partijen hebben afgesproken. Daarbij hoort zowel de groene, de blauwe, de rode als de grijze ontwikkeling.

De tweede reden is dat wij met 20 partijen een handtekening hebben gezet. Als zij vinden dat deze ontwikkeling daarbij hoort, zou het jammer zijn als je die bouwsteen uit de gebiedsontwikkeling zou verwijderen.

De heer Van Hattem is teruggekomen op de specificatie. Ik heb inderdaad in de commissie aangegeven dat ik aan de voorkant niet met een schaatje kan knippen. Na afloop is er natuurlijk wel te knippen met het schaatje, al is het alleen maar om aan de Belastingdienst duidelijk te maken waar en door wie welke bedragen zijn betaald. Aan de voorkant gaat het om een totaalbijdrage aan het project, maar bij de verantwoording kan nadrukkelijk geknipt worden al was het alleen maar vanwege fiscale overwegingen.

Mevrouw Knoet heeft namens de PvdA een aantal opmerkingen gemaakt. Terecht zegt zij evenals mevrouw Klitsie dat zij fase 1 en fase 2 uitgevoerd wil zien. Ik heb aangegeven dat dit heel duidelijk het streven is van de partijen die er hun handtekening onder hebben gezet. Ik heb ook gewezen op de drive van het college om ervoor te zorgen dat de hele gebiedsontwikkeling met de verschillende kleursporen aan de orde komt.

Mevrouw Knoet heeft ook gesproken over de interlokale aansluitingen. Daaraan is ook door andere partijen in de commissie gerefereerd. Ondertussen is de bestuurlijke overeenkomst in Waalwijk aan de orde geweest. Het college heeft die voorgelegd aan de raad en die is daarmee unaniem akkoord gegaan. Er is echter wel een motie ingediend die inhoudt dat de gemeente Waalwijk de parallelaansluiting zal voorfinancieren. Die komt op die manier al in fase 1 terecht. Wij zijn daar erg blij mee. De gemeente Waalwijk kan haar inwoners op die manier optimaal blijven bedienen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Het naar voren halen van projecten naar fase 1 heeft deels betrekking op mijn amendement. Om welke projecten gaat het concreet? Is het de aansluiting bij Nieuwkuijk?

De heer **De Boer** (GS;VVD): De motie heeft betrekking op de verbindingsweg tussen Drunen en Waalwijk. Het gaat niet over Nieuwkuijk. Die staat nog steeds in fase 2.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dus die wegenaansluitingen zitten nog steeds in fase 2?

De heer **De Boer** (GS;VVD): Ja.

Mevrouw Knoet en mevrouw Klitsie hebben zorgen geuit. Nogmaals, de kans van sneuvelen is wat mij betreft geblokkeerd, omdat zowel de betrokken partijen als de provincie hebben gezegd dat zij tijd, geld en energie willen inzetten om ervoor te zorgen dat die twee fasen zoals voorgesteld kunnen worden uitgevoerd. De uitvoering is wel geknipt in tijd en in middelen. Zij hebben een punt om het op deze manier te arresteren in deze vergadering. Het college zegt in ieder geval toe dat het alles op alles zal blijven zetten om ook fase 2 uit te voeren conform de afspraken die op 12 december 2012 zijn gemaakt. Mevrouw Prins refereerde daaraan.

De participatie van Den Bosch lijkt mager. Het college zal zijn energie aanwenden om te kijken of Den Bosch hierin meer wil investeren. Alle partijen die in het proces zijn betrokken dragen pondspondsgewijs bij. In het kader van het asfalt is er voor Den Bosch sprake van een mineure ontwikkeling. Dat betekent dat haar bijdrage wat kleiner is.

Ik heb in de commissievergadering al aangegeven dat wij, als de Staten vandaag positief beschikken, de businesscase rond hebben en dat ik dan bij de verschillende ministeries kan aangegeven dat ontschotten tussen de diverse departementen eigenlijk wel handig is om de BV Nederland verder te krijgen. Ontschotten is dan een groot goed. Daarbij is een aantal departementen betrokken, niet alleen I&M maar wat mij betreft ook SZW als het gaat over werkgelegenheid. Ik ben het volledig met mevrouw Klitsie eens dat het project pas is afgerond als alle fasen gerealiseerd zijn.

De **voorzitter**: Ik zie dat er bij de PVV behoefte bestaat aan een tweede termijn.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter! De gedeputeerde spreekt over draagvlak in het gebied en over de afspraken die daar gemaakt zijn. Ik heb de indruk dat er in het gebied juist veel draagvlak bestaat om de wegenaansluitingen uit fase 2, zoals die bij Nieuwkuijk, te prioriteren. Wat mij betreft, is het geen probleem om de natuurontwikkelingen op een iets langere termijn te laten plaatsvinden. Wij hebben immers ook de EVZ's (Ecologische Verbindingszones) doorgeschoven naar 2027. Het hoeft dus geen probleem te zijn. Ik denk dat hiermee juist veel meer draagvlak te creëren valt dan nu. In o.a. de gemeenteraad van Heusden was destijds veel kritiek.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Voorzitter! Het is natuurlijk een complex proces. De gemeenteraden hebben een aantal opmerkingen gemaakt. Ik weet dat het college in Heusden ondertussen een aantal maatregelen heeft genomen in de verkeerscirculatie. Toen waren zowel bewoners als de gemeenteraad weer tevreden.

Het is een proces in ontwikkelingen. Ik heb 20 handtekeningen en daarmee acht ik het draagvlak groot. Men is ook akkoord gegaan zowel met fase 1 als met fase 2. Nogmaals, de individuele bestuurders van de verschillende gemeenten hebben hun handtekening bewust onder deze overeenkomst gezet. Zij zijn in hun gemeenteraden voortdurend bezig om dat draagvlak te ontwikkelen. Waar wij kunnen, helpen wij hen daarbij.

In stemming komt amendement A1

Mevrouw **Prins-Afman** (VVD): Tegen.

De heer **Van Agtmaal** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Klitsie** (D66): Tegen.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De OSN is niet aanwezig in de zaal.

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt besluit 68/13

Mevrouw **Prins-Afman** (VVD): Voor.

De heer **Van Agtmaal** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Klitsie** (D66): Voor.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat het aanwezige lid van de fractie van de PvdD tegen dit besluit heeft gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

PS 73/13: Verantwoording kandidaatstelling BrabantStad Culturele Hoofdstad 2018 Eindhoven/Brabant

De heer **Wijers** (VVD): Voorzitter! We zijn het niet geworden en de VVD vindt dat jammer. Ik zeg dat nog maar eens expliciet omdat er ook partijen zijn die het niet jammer vinden, maar dat zullen wij straks nog wel te horen krijgen.

De VVD vindt het goed dat de gang van zaken die tot dit resultaat heeft geleid is geëvalueerd, zodat er lering kan worden getrokken voor de toekomst. Wat ons betreft verschaft de voorliggende evaluatie voldoende informatie voor de conclusie dat er geen sprake is van blunders die door een andere governance zouden kunnen zijn voorkomen. Als er al geblunderd is, dan is dat het gevolg van onvoldoende regie door het college. In dit verband is het wrang in de evaluatie te moeten lezen: "De jury-beoordeling is een signaal om hierbij heel kritisch te zijn op voldoende toegankelijkheid, zo breed mogelijke betrokkenheid uit de samenleving en zo snel mogelijk merkbare maatschappelijke relevantie." Laten dit nu net de punten zijn waar de VVD en verschillende andere partijen bij herhaling op hebben gehamerd. En kennelijk heeft de gedeputeerde dit gewoon naast zich neergelegd dan wel dit signaal onvoldoende doorgeregistreerd. Zoals zo vaak hebben wij achteraf weer eens gelijk gekregen. Kort samengevat: de governance was goed, de regie heeft steken laten vallen en het college is er wat ons betreft niet "ongehaaptend" vanaf gekomen. Dat was een woordspeling!

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Voorzitter! Ik hoor de heer Wijers zeggen dat de VVD en andere partijen daar voortdurend op gehamerd hebben en dat zij nu gelijk hebben gekregen. Ik herinner mij echter ook een debatje met de heer Burger Dirven die toen op het spreekgestoelte stond en zei dat draagvlak dat komt wel. Het was er toen niet en het is er ook nooit gekomen. Ik begrijp die opmerking van de heer Wijers niet.

De heer **Wijers** (VVD): Ik heb van de heer Burger Dirven zelf gehoord dat hij die opmerking bij herhaling gemaakt heeft. Ik houd mij daaraan. Mevrouw Frijters zegt nu dat het niet waar is. Dan zullen wij toch de verslagen van de commissies erop moeten naslaan.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Dat zou ik dan maar doen!

De heer **Wijers** (VVD): Wij hebben geen behoefte aan nadere evaluaties, zoals bepleit door sommige andere fracties, omdat daardoor een detailniveau wordt bereikt waar de politiek niet over gaat en niet over kan en mag gaan. Het gaat hier om de hoofdlijn en dat is de governance.

Wij hebben nog vragen over de financiële afwikkeling, maar die is vandaag niet aan de orde. Te zijner tijd zullen wij bij die financiële verantwoording terugkomen op de merkwaardige zaak van de €70.000 die nog voor de uitslag aan werving en selectie zijn uitgegeven, zulks temeer nu de toezegging van de gedeputeerde dat een hiertoe strekkende verzoek van de jury dat volgens haar aan die beslissing ten grondslag zou hebben gelegen zou worden overgelegd, nog steeds niet is nagekomen. Nogmaals, dat is vandaag wat ons betreft niet aan de orde.

Verder onderkennen wij het belang van cultuur niet alleen als een bindende factor binnen de samenleving, maar ook als een factor die in hoge mate bijdraagt aan het vestigingsklimaat en die aldus ook een belangrijke economische waarde heeft. In dit verband wachten wij de aangekondigde conclusies van het overleg met partners over de toekomst met belangstelling af.

De **voorzitter**: Ik geef het woord aan de heer Brenninkmeijer van de fractie van het CDA en verwelkom intussen een aantal oud-leden van deze Staten op de publieke tribune.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Voorzitter! Waar zijn wij nu helemaal mee bezig? Ik maak een kleine verwijzing naar "have a break, have a KitKat". Ik voel mij een beetje als een commentator die met de wijsheid van nu de voetbalwedstrijd zit na te bespreken. En zoals te doen gebruikelijk bij een verloren wedstrijd, zijn we al snel geneigd om vooral te kijken naar hoe het zo fout heeft kunnen gaan. De vergelijking met een voetbalwedstrijd gaat uiteraard niet geheel op, immers ondanks de volgens mij evidente voorsprong op punten, heeft de jury jammer genoeg anders geoordeeld, zoals we inmiddels weten. Het was een wedstrijd zonder publiek, dat pas na de winst was besteld. Verder was het spel van een dergelijk creatief en innovatief niveau dat de jury het kennelijk niet geheel begreep. Los van het oordeel van de jury waar we ons gewoon bij neer moeten leggen, zijn we dan verder nogal geneigd om op zoek te gaan naar de verantwoordelijken. Zou het aan de coach hebben gelegen die nogal veel verdiende? Zou het aan de discussie over de speelstad hebben gelegen? Zou het aan het clubbestuur hebben gelegen, dat onvoldoende regie zou hebben gevoerd?

Terug naar de werkelijkheid, voorzitter. Uw college vraagt ons in te stemmen met de gegeven verantwoording van BrabantStad Culturele Hoofdstad. Hoewel de noodzaak hiervoor ons een beetje ontgaat, stemmen wij uiteraard hiermee in. Als er één dossier is geweest waarbij we als Staten continu inhoudelijk en procesmatig zijn betrokken, dan is het dit wel. Alle stappen vanaf de kandidaatstelling tot de fase waarin de jury haar oordeel velde zijn uit en te na in deze Staten besproken. Wij zijn en voelen ons medeverantwoordelijk en blijven uiteraard vol achter uw college staan ook na deze verloren wedstrijd.

Ondanks de verloren wedstrijd, blijven wij vasthouden aan onze ambities. Daarvoor is het belang van cultuur voor de identiteit en het leef- en vestigingsklimaat van Brabant te groot. De ingezette samenwerking met de Brabantse gemeenten en de transitie van de cultuursector blijft meer dan ook nodig om versnippering van de schaarse middelen te voorkomen en de continuïteit en de doorontwikkeling van de cultuursector te kunnen blijven garanderen.

Vrij snel na het verschijnen van het juryrapport hebben we als commissie voor Cultuur en Samenleving dan ook vastgesteld dat die ambities nog steeds staan als een huis en dat er nagedacht zou moeten worden over een andere manier om deze ambities te realiseren. Begin volgend jaar komt onze gedeputeerde daarom in de opmaat van de Voorjaarsnota met een nieuw voorstel voor een impuls via cultuur aan de Agenda van Brabant. Kortom los van deze verantwoording over wat was, nemen we onze verantwoordelijkheid over wat straks nodig is.

Mevrouw **Roozen** (SP): Voorzitter! De SP-fractie kan het in grote lijnen eens zijn met de verantwoording van GS, wat echter niet wegneemt dat zij toch enkele kanttekeningen wil maken.

Het juryrapport was kritisch over het draagvlak. Er zou te veel nadruk gelegd zijn op de rol van Eindhoven. In de verantwoording is het college het hier niet helemaal mee eens en spreekt over een tweede plaats en over het behalen van zilver. Dat is aardig, maar het zou wel een samenwerking zijn tussen vijf steden en door de bijdrage van dit huis zou de hele provincie erbij betrokken worden. En die doelstelling heeft het plan toch niet helemaal gehaald.

Verder bleek uit de memorie van antwoord dat de Raad van Betrokkenheid slechts twee keer bij elkaar gekomen is en de tweede keer ontbraken zelfs de leden van PS.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Ik hoor mevrouw Roozen zeggen dat de nadruk niet op Eindhoven had moeten liggen, want het ging om een samenwerking tussen vijf steden en heel Brabant. Is zij ervan op de hoogte dat er volgens de Europese regels één stad gekandideerd moest worden?

Mevrouw **Roozen** (SP): Daar ben ik inderdaad van op de hoogte. In de commissie hebben wij daarover regelmatig gesproken, maar wij hebben toch gezegd dat het iets moest worden waarbij heel Brabant zich betrokken kon voelen.

Ik had het over de Raad van Betrokkenheid, over het feit dat de leden van die raad maar twee keer bij elkaar gekomen zijn en dat de tweede keer zelfs PS er niet bij waren. Dat vonden wij jammer, want het instellen van deze raad wekte bij ons de indruk dat de organisatie een open oog en oor had voor wat er in de Brabantse samenleving belangrijk gevonden werd met betrekking tot Culturele Hoofdstad.

Belangrijk echter is volgens onze fractie dat we verder gaan met datgene wat de kandidaatstelling ongetwijfeld heeft opgeleverd: samenwerking tussen o.a. cultuur, bedrijfsleven en onderwijs.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Voorzitter! Ik spreek ook namens de fractie van OSN. Wij gaan het zeker worden! Hoeveel keer hebben wij dit niet gehoord tijdens diverse vergaderingen in dit huis? Wij werden het dus niet. En nu ligt een zogenaamde verantwoording voor; een verantwoording die de naam niet verdient, een vlag die de lading niet dekt. Tijdens de behandeling in de commissie is er al veel over gezegd en niet alleen door onze partij. Deze verantwoording roept meer vragen op dan dat ze beantwoordt.

Als wij horen van een verantwoording over de kandidaatstelling, gaat onze fractie ervan uit dat het gehele verloop van de kandidatuur voor Culturele Hoofdstad in 2018 wordt beschouwd, dat conclusies worden onderbouwd en, niet onbelangrijk, vooruitlopend op de nog op te stellen eindafrekening, dat er een indicatie wordt gegeven van de met de kandidatuur gemoeide kosten. Wij zijn het dus niet eens met het betoog van de VVD hierover.

Ik geef een voorbeeld: de selectiecriteria genoemd in het besluit 1419/1999/EG van de Europese Commissie. De preambule van het besluit van 1999 bevatte voor het eerst een uitdrukkelijke verwijzing naar de noodzaak om brede lagen van de bevolking te mobiliseren; draagvlak dus. Dit doel werd later nog eens extra onderstreept in een ander

besluit van 2006 door het opnemen van expliciete criteria in verband met de "bevordering van de deelname van de burgers". Dat er draagvlak onder de burgers gezocht moest worden, mocht dus bekend worden verondersteld. Dit heeft het college nogmaals bevestigd in antwoord op Statenvragen van de PVV.

In haar memorie van antwoord zegt de gedeputeerde, ik citeer: "De stichting 2018Eindhoven|Brabant is erin geslaagd om naast bekendheid ook warme belangstelling te bewerkstelligen bij met name 'de eerste kring van betrokkenen': de politiek, het culturele veld, grote spelers in het bedrijfsleven, het hoger onderwijs." Maar waar zijn de burgers? Waar is de bottom-up benadering waarop Brabant is afgerekend door de jury? Nu geeft de gedeputeerde in het antwoord aan dat draagvlak vanuit de bevolking vanzelf zou ontstaan na het behalen van de titel. Nee, dat noemen wij door de strot duwen!

De gedeputeerde haalt ook een onderzoek aan uit 2011, waaruit bleek dat bijna de helft van de Brabantse bevolking Culturele Hoofdstad wel een goed idee vond. Nadien zijn er twee representatieve onderzoeken geweest, beide in opdracht van de PVV en uitgevoerd door een onafhankelijk bureau. Een in 2012 dat heel andere percentages liet zien en een in december dit jaar. Ik wil graag enkele conclusies met u delen van ons laatste onderzoek.

Van alle respondenten vond maar 35% het een goed idee dat Eindhoven zich destijds kandidaat had gesteld. Van de bewoners van de Brabantsteden was dat nog lager, slechts 31%. Op de vraag of er voldoende draagvlak bestond, zegt 54% van het totaal aantal respondenten dat niet te vinden; 56% van de totale respondentengroep vindt dat er onvoldoende is ingezet op het creëren van draagvlak. Van de respondenten vond slechts 12% de besteding van 100 miljoen euro een goed idee. En de gedeputeerde houdt vol, ik citeer: "Het beeld is ontstaan dat 2018Eindhoven|Brabant de titel niet heeft gehaald door een gebrek aan draagvlak. In deze conclusie kunnen wij ons op basis van het juryrapport niet herkennen."

In deze verantwoording blijven zaken onderbelicht of worden in het geheel niet genoemd. Op onze Statenvraag van augustus 2012: "Kunt u inzichtelijk maken hoeveel geld inmiddels aan Eindhoven|Brabant2018 is besteed?", kon binnen 4 weken tot op de cent nauwkeurig een antwoord worden gegeven. Tot en met 13 augustus 2012 stond de teller op 10.309.928 euro en 77 eurocent (€ 10.309.928,77), dit was inclusief provinciale bouwstenen en opmaatprojecten.

Wij gaan het zeker worden! De werkelijkheid wordt vaak veel mooier voorgesteld dan zij daadwerkelijk is. Bestuurders laten zich dikwijls meeslepen door hun enthousiasme. Er ontstaat een vorm van blindheid voor de realiteit. Er zijn maar weinig bestuurders die op hun schreden durven terugkeren. Wie wil immers publiekelijk de negatieve kanten belichten? Dan liever tegen beter weten de ingeslagen weg blijven volgen. Zo ziet onze fractie ook de verantwoording over de kandidaatstelling. De conclusies zijn niet onderbouwd; het zijn veelal veronderstellingen voortgekomen uit een droom die een nachtmerrie bleek te zijn.

Tijdens de commissievergadering stelde de gedeputeerde dat het een verantwoording was van alle zes de partners. In de memorie van antwoord lezen wij ineens dat dit niet klopt en dat het voorliggende Statenvoorstel de verantwoording is van het college! Hoe zit dat precies? Was de gedeputeerde niet goed op de hoogte?

Alles overziende voldoet deze verantwoording in het geheel niet. In de commissievergadering heeft de PVV al opgemerkt, dat een bredere verantwoording meer

in de lijn zou liggen. Het is onze stellige overtuiging dat uit zo'n bredere verantwoording c.q. evaluatie echte lessen zouden kunnen worden getrokken. Zou het bijvoorbeeld iets kunnen zijn voor de Zuidelijke Rekenkamer? Als we nog eens een dergelijk project hebben, zouden we toch graag het volgende willen weten: Wat moeten we absoluut niet meer doen, wat moeten we zeker wel doen en wat zouden we beter kunnen doen?

De heer **Van Liempd** (PvdA): Voorzitter! Als je je in een competitie begeeft kun je verliezen. Dat is pijnlijk en zet een streep door veel plannen maar niet door onze gedeelde ambitie. Wie verliest en leert van gemaakte fouten kan daar sterker uitkomen en daar gaat het de PvdA om bij deze evaluatie. Wat ons betreft heeft het op cruciale momenten ontbroken aan inzichten in wat er voor de jury belangrijk was. Daardoor is een bid waarmee we in onze ogen hadden kunnen winnen, niet overtuigend genoeg in beeld gebracht. Dat is wijsheid achteraf en een les voor de toekomst maar voor de PvdA geen stok om mee te slaan. Het is een stap in het proces naar de toekomst die er iets anders uitziet dan wij gehoopt hadden, maar met dezelfde ambitie en passie voor cultuur in onze provincie.

Als we vasthouden aan wat goed ging en leren van wat fout ging, heeft voor de toekomst ook verliezen zin.

De heer **Hageman** (D66): Voorzitter! D66 is blij dat in de memorie van antwoord in ieder geval duidelijk stelling wordt genomen op onze vragen in de commissie van wie deze verantwoording was. Wij vonden de verantwoording pas rijp voor behandeling in de Staten na de toezegging van de beantwoording van onze punten in de memorie van antwoord. Wat wij niet in de memorie van antwoord terugvinden, is de wijze waarop het college in de raad van toezicht opereerde, hoe de zorgen van de Staten zijn ingebracht en bediscussieerd. Wij hebben ook de notulen van de raad van toezicht gevraagd, niet die van de raad van betrokkenheid. Hun inbreng is namelijk geen onderwerp van collegeverantwoording. Hoewel wij dit ook hebben gevraagd voor de memorie van antwoord, hebben wij geen antwoord gekregen op onze vraag naar de rol van het college en de raad van toezicht bij een van de grootste bezwaren van de jury, namelijk de ronkende positionering als unieke en onmisbare regio voor de wereld. Voor die positionering en de ronkende bestuurderstaal is de raad van toezicht en voor de Staten ook het college verantwoordelijk.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter! GroenLinks heeft vorig jaar heel erg getwijfeld of zij zich positief zou opstellen ten opzichte van het voorstel voor de kandidaatstelling. Na veel wikken en wegen hebben wij voorgestemd omdat wij ervan overtuigd waren geraakt dat hiermee in tijden van extreme bezuinigingen een impuls kon worden gegeven aan de cultuur met een grote en met een kleine k in onze provincie. We betreuren het dat het niet is gelukt de titel te veroveren en we betreuren de terugslag in het culturele veld die nu al zeer merkbaar is, maar daarover meer bij het volgende agendapunt. Bij de bespreking van de begroting heb ik in de commissie aan de orde gesteld dat ik het niet juist vond dat er geen evaluatie was van het gelopen traject, iets waaraan al sinds 2009 met de B5 is gewerkt. Bovenal verbaasde ik mij erover dat de gevolgen van het mislopen van de titel voor de culturele toekomst van Brabant niet in beeld werden gebracht en er geen plan B was opgesteld. Het is immers steeds duidelijk

geweest dat een deel van de cultuur in Brabant de financiën van Brabant Culturele Hoofdstad heel hard nodig had om de komende jaren door te komen. De onrust en de onzekerheid, het steeds meer wegvallen van een aantal onderdelen van de culturele keten in Brabant lijkt nu de erfenis te worden. GroenLinks vindt dit een zeer zorgelijke situatie en wij roepen GS op samen met de B5 snel een plan uit te werken.

Nu kom ik tot de verantwoording en de vraag of wij daarmee kunnen instemmen. Wij vinden de evaluatie zeer algemeen, zeer beschrijvend en met weinig zelfreflectie en zelfkritiek. Inmiddels heeft doorvragen in de commissie opgeleverd dat dit een verantwoording is van alle partners en niet specifiek van GS. Ook de memorie van antwoord die daarop werd toegezegd, blijft oppervlakkig. Eigenlijk hebben we niet veel aan deze verantwoording. Wel blijven we zitten met een aantal vragen waarover we graag de mening van GS hadden gehoord. Het zijn vragen als: is de opzet toch te ambitieus en teveel naar binnen gericht geweest, leende de gekozen methode van de proeftuinen zich hier wel goed voor, was de artistieke leiding de juiste? GroenLinks begrijpt de kritiek van de jury dat er een te geringe band met de Europese regioprogramma's was. Wij vinden dit echt een gemiste kans, zeker gezien de Brabantse ligging waarover wij het vanmorgen al uitgebreid hebben gehad.

De jury vond de opstelling van Eindhoven te globaal gericht, te weinig Europees. Misschien was de keuze voor Eindhoven niet de juiste maar ook daarover spreken GS zich niet uit. Trok de jury daar de conclusie uit dat het programma te weinig bottom up was, met te weinig draagvlak? Is het wel een terechte conclusie? Daar kunnen wij het in ieder geval minder mee eens zijn daar het motto de kunst van het samenwerken was en daarmee werd bedoeld in heel Brabant in de kunstensector opnieuw verbindingen te maken.

Voorzitter. Het mislopen van de titel is heel jammer. Er is een kans aan Brabant voorbijgegaan om een positie in te nemen. Het is jammer voor al die mensen in Brabant die zich warm hebben gelopen en nu toch wel van een koude kermis zijn thuisgekomen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter! Met onze kandidatuur voor Culturele Hoofdstad heeft Brabant hoog ingezet. Het moest een majeur project worden waaraan veel tijd, geld en moeite werd besteed. Een coproductie van de 5 grote steden samen met de provincie en een budget van maar liefst 100 miljoen euro. We waren behoorlijk overtuigd van onszelf en we voelden ons vrijwel zeker van succes. Zó zeker dat er geen plan B werd ontwikkeld; het zou immers vast wel goed gaan. En dan komt de teleurstelling: niet Eindhoven, niet Brabant. Het juryrapport stelt dat alle drie kandidaten potentieel goed zijn, een sterk bidbook hebben gepresenteerd en een goede planning. Eindhoven brengt een sterke combinatie van cultuur, design, technologie en innovatie. We hadden niet anders verwacht. Maar de kritiek van de jury is ook duidelijk: het contact met de burgers schiet tekort, er is te weinig draagvlak en teveel een professionele innovatie. Er zijn te weinig bottom up projecten en ze zijn te weinig toegankelijk. Ook de Europese dimensie is niet voldoende uitgewerkt: Eindhoven wordt gepositioneerd als global city en niet als Europese stad. Verder heeft ook de keuze voor het aanstellen van de artistiek directeur tot kritiek geleid.

Natuurlijk krijgen we nu in deze verantwoording een heleboel verklaringen te horen. Draagvlak zou later komen. Innovatie hoort nu eenmaal bij Eindhoven. Maar inderdaad, het kan voor de gemiddelde burger wel eens te innoverend zijn. Innovatie gaat nu

eenmaal voorbij aan de mainstream, maar het zou in haar kielzog wel het reguliere meenemen. Kennelijk ging het toch allemaal een beetje te snel en te ver en raakten wij het contact met de Brabantse burgers een beetje kwijt.

Kenmerkend in dezen is de reactie van de deelnemende steden. Die wilden toch echt allemaal minstens de revenuen van hun toegezegde 10 miljoen euro. Niet alleen maar investeren in het totale project, maar gewoon waar voor hun geld: Wat brengt het op voor onze inwoners?

Wat kunnen we hiervan leren? Allereerst dat veel geld en zelfverzekerdheid geen garantie zijn voor succes en dat cultuur moet worden gedragen in de samenleving wil het tot zijn recht komen. Dit zijn lessen die betrokken moeten worden bij al onze toekomstige cultuurinspanningen.

De verantwoording had naar onze mening wel wat meer zelfevaluatie mogen bevatten. We zijn immers van plan om het hier niet bij te laten zitten, maar toch een belangrijke culturele impuls te geven. Laat dit leergeld dan niet voor niets zijn geweest.

Dit project heeft heel veel geld gekost. Voor de bidbook fase was liefst 5 miljoen euro beschikbaar. Er is kritiek geuit op diverse financiële aspecten, zoals de kosten voor werving en selectie. Er werd in het algemeen zelfs gesproken over geldverspilling. Wij zien de financiële verantwoording van het project dan ook met belangstelling tegemoet.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Voorzitter! Dames en heren, we zijn het niet geworden. We hadden een uitstekend bod ontwikkeld en dat vindt ook de jury. De jury vertelt in haar juryrapportage waarom ze kiest voor Leeuwarden. Ze vertelt niet uitgebreid en heel expliciet waarom ze niet kiest voor Maastricht en Eindhoven. Het is vooral een redenering waarom Leeuwarden het is geworden. Elk van de kandidaten krijgt pluspunten en positieve beoordelingen en een aantal kritiekpunten in het rapport en dat geldt ook voor Leeuwarden.

De betrokkenheid van Provinciale Staten bij dit dossier is vanaf het begin zeer groot geweest. Ik wil voordat we dat vergeten namens het college daarvoor onze enorme waardering uitspreken. Om te beginnen waren Provinciale Staten initiatiefnemers van dit plan. Gedurende de rit is er veel betrokkenheid en support getoond. Realiseert u zich daarbij dat doordat Provinciale Staten voorop hebben gelopen in het bestuurlijk besluitvormingsproces, u de steden hebt gemotiveerd hetzelfde te doen. Ons college heeft de Staten goed op de hoogte gehouden. We hebben in het tijdsbestek van de afgelopen drie jaar meer dan 10 dossiers met elkaar besproken en behandeld, variërend van de vorderingen rond het bidbook, de stand van zaken op verschillende momenten en alle zaken rondom de governance.

Op verzoek van de Staten hebben wij als college vanaf het begin de regie genomen omdat het idee hier was geboren maar ook omdat er dan één overkoepelende overheidslaag was die kon proberen de andere partners bij elkaar te houden. In het verband van BrabantStad is gekomen tot een gezamenlijk plan. Dat had als resultaat dat op zes plekken er ja is gezegd tegen gezamenlijke regie bij de uitvoeringsorganisatie. Nooit eerder in het tienjarig bestaan van BrabantStad is dat voorgekomen en gelukt. Ik vind dat uw Staten dat op hun conto mogen schrijven en ik ben daar graag uw uitvoerend orgaan voor geweest.

Ik wil nu ingaan op een aantal opmerkingen, waarbij we overigens in de commissie al uitgebreid hebben stilgestaan. Gevraagd is hoe de regie plaatsvindt als je met z'n zessen een traject ingaat.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): De gedeputeerde zegt dat nooit op zes plekken in Brabant zo goed is samengewerkt rondom cultuur. Dat kan zijn maar het is nu klaar. Wij vragen nu steeds, wat nu. Het blijft zo stil. Ook de B5 laat zich vragend en zelfs kritisch uit over wat we nu moeten doen. Er is tijdens het traject Brabant Culturele Hoofdstad totaal niet nagedacht over wat er moet gebeuren als we het niet worden terwijl dat door diverse partners in het veld wel is gevraagd. Daarover vinden we niets terug in het hele rapport.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Meerdere leden hebben gevraagd waarom er geen plan B was. We hebben het er natuurlijk geregeld over gehad of we een plan B moesten maken. We waren realistisch genoeg om te weten dat als we aan een wedstrijd meedoen, de uitslag ook negatief kan zijn. Het is tenslotte een soort van jurysport waarbij je afhankelijk bent van de jury die je niet in het hoofd kan kijken. We hebben geen plan B gemaakt en uitgewerkt van tevoren omdat we al onze energie wilden stoppen in het traject dat we met elkaar hadden afgesproken en omdat we ook wilden uitstralen dat we echt de ambitie hadden, dit met elkaar voor elkaar te krijgen. We hebben op dit moment een heel intensief traject lopen omdat we, ook in opdracht van uw Staten, werken aan een voorstel voor de toekomst. Dat neemt ons behoorlijk in beslag want we hebben ons daar maar heel weinig tijd voor gegeven. Dus de steden zijn buitengewoon sterk betrokken bij dat vervolgtraject.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): De vraag die we steeds hebben gesteld was, waarom pas nu. Ik hoor zeggen dat het niet is gedaan omdat het niet nodig werd gevonden maar we zitten nu wel met de gevolgen opgezaaid. Regeren is vooruitzien.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Geen van de partners had de vrijheid en het mandaat om met elkaar te gaan bespreken wat ze met de beoogde middelen die ze hadden ingezet, gelabeld of gereserveerd voor Culturele Hoofdstad, op een andere manier zouden gaan doen. Dat gold voor mij in de relatie met de Staten en dat geldt net zo goed voor de andere portefeuillehouders in hun relatie tot hun raad.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Voorzitter! Ik heb een vraag aan mevrouw Brunklaus. Ik hoorde haar daarnet zeggen dat we nu klaar zijn, maar ik dacht dat we in de commissie hadden afgesproken dat we helemaal niet klaar zijn en juist samen aan die toekomst gaan werken om met elkaar een andere impuls voor elkaar te krijgen in de cultuursector.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Dat klopt ook en daar werken we natuurlijk volop aan mee. Het gaat er echter wel om dat de gaten nu gaan vallen. We moeten nu hals over kop besluiten nemen; zie het volgende agendapunt. We hadden daarop beter voorbereid kunnen zijn en dat vraag ik steeds.

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Wij hebben de regie op de uitvoeringsorganisatie die als opdracht had als stichting deze wedstrijd aan te gaan, gezamenlijk gevoerd. Overigens, dat mevrouw Brunklaus heeft gevraagd naar de notulen van de raad van toezicht, is mij niet gewaar geworden. Er is genotuleerd tijdens de vergadering van de commissie dat zij graag de notulen van de raad van betrokkenheid wilde hebben en die heb ik direct toegestuurd. Excuses als daar sprake is van een misverstand. Het is dan echt een kwestie van verkeerd verstaan van haar vraag geweest. Door de stuurgroep en later door de raad van toezicht is veel overlegd. Van hoe regie vorm krijgt in overleg hebben de leden wel een beeld. Met elkaar wordt geprobeerd het uiterste eruit te halen waarbij ieder zijn opdracht van het thuisfront bij zich heeft. Er hoeft geen twijfel over te bestaan, welke opdracht de Staten mij steeds voor de behandeling van al die dossiers hebben meegegeven. Men hoeft er geen millimeter aan te twijfelen dat ik die opdrachten duidelijk heb overgebracht, sterker nog, ook heb laten landen in besluitvorming, door de stuurgroep en later door de raad van toezicht.

Het is een kwestie van inschatting of die raad van toezicht vervolgens te ronkend heeft gezegd dat we het dus gaan worden en of de stichting dat teveel heeft uitgedragen. Het is bijna dezelfde discussie als die over draagvlak. Ook daarover is veel gesproken. Wij – ik bedoel steeds ons zessen – niet met z'n allen gaan roepen dat we het zullen worden en dat we het zullen halen voordat er op die zes plekken door de politiek verantwoordelijken besluiten over waren genomen. We hebben dus de volgende strategie met elkaar afgesproken en die is ook bekend. We gaan eerst draagvlak zoeken bij de stakeholders, die eerste kring van betrokkenen zoals we het ook hebben genoemd. Na het behalen van de titel zouden we dan verder gaan met het inzetten op een breder draagvlak. Overigens, de opsomming die mevrouw Frijters aanhaalde uit de memorie van antwoord, is wat selectief. De eerste kring van betrokkenen bestond niet alleen uit politiek, bedrijfsleven en cultureel veld, maar ook vele Brabanders. In de bijlage heeft men kunnen aantreffen welke activiteiten er allemaal zijn geweest met iedereen die mee wilde doen en zijn ook genoemd de 800 inzendingen die wij vanuit alle hoeken van Brabant voor het ideeënboek hebben gekregen.

We hebben bij die besluitvorming over draagvlakactiviteiten ook steeds kostenoverwegingen een rol laten spelen. We konden wel grote campagnes opzetten maar dan zouden we weer een discussie over de financiën krijgen.

Ik vind het toch wel wat de financiën betreft lastig dat er een beeld werd gecreëerd alsof Culturele Hoofdstad een geldverslindend project zou zijn. Dat zou ik toch graag wat willen nuanceren. Raden en Staten hebben steeds ingestemd met het beschikbare budget voor de voorbereiding. Er is ook gelabeld voor de voorbereiding. Het bedrag dat zojuist werd genoemd, is het bedrag van alle zes de partners samen. Vanuit de provincie is 5 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de voorbereiding. Meestal is het naar projecten gegaan die altijd zijn gematcht door de steden. Er was ook geld gereserveerd voor als we het zouden worden en van dat geld is geen cent uitgegeven. De stichting zal een financiële verantwoording indienen zodra zij is ontbonden. Dat betekent dat in het voorjaar daarvan een verantwoording komt, met accountantsverklaringen en alles erop en eraan zoals dat ook hoort volgens onze wetgeving. Ze hebben zich voor zover ik dat nu kan overzien uitstekend gehouden aan de kaders die wij als zes partners aan hen hebben meegegeven.

Nog even over die Europese component. De jury heeft geoordeeld dat het bid van Eindhoven te internationaal was en dus te weinig Europees. Nu zitten er toevallig hier meer leden van het Europees parlement in deze zaal, zowel op de tribune als in de Staten. Ik vind het eigenlijk een compliment als een Europese jury oordeelt dat wij een global player zijn. Ik zou niet weten wat wij anders hadden moeten doen, omdat wij de vragen van de jury in de eerste fase over die Europese inbedding uitstekend hebben beantwoord.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter! De gedeputeerde gaat er wel heel lichtjes omheen, alsof het een compliment zou zijn. Het is juist als kritiek bedoeld.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Dat was mij wel opgevallen maar ik wou er een andere kleur aan geven.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Ik heb ook in mijn bijdrage gezegd dat het juist het ontbreken van samenwerking met de regio's was. In de verantwoording noemt de gedeputeerde een regio maar dat is dan eigenlijk alles. Daaruit volgde volgens mij ook het oordeel dat het te weinig aansluit bij de regioprogramma's van de Europese Unie.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Wij hebben in de memorie van antwoord een voorbeeld genoemd maar in het bidboek staan er vele. Die beperken zich niet tot Europese samenwerkingsregio's maar gaan over de hele wereld, bijvoorbeeld het carnaval in Brazilië om er een van die andere categorie te noemen.

In het kader van die financiële afwikkeling is ook een vraag gesteld over het verzoek met klem van de jury om alvast de selectie van een nieuwe artistiek leider te doen. De heer Wijers zei niet te hebben aangetroffen waar dat stond. Wij hebben in de memorie van antwoord letterlijk geciteerd uit het juryrapport wat daarover staat dat wij de selectie alvast moesten doen. Hij kan dat nakijken en dan zal hij zien dat zijn vraag daarmee is beantwoord.

Velen van u zijn hun bijdrage begonnen of geëindigd met een blik op de toekomst omdat we zo graag willen leren van wat we de afgelopen jaren hebben gedaan. We willen graag goed omgaan met de reacties die we daarop hebben gekregen, onder meer van de jury maar ook van vele andere betrokkenen. Wij kunnen niet anders dan samen tot de conclusie komen dat cultuur terug moet naar het hart van de samenleving. Dat is de kern van onze cultuuragenda en dat is de kern van de discussies die wij met elkaar voeren. Vanuit dat uitgangspunt en met de ambitie die we met elkaar hadden voor Culturele Hoofdstad en nog steeds hebben voor onze regio als regio van kennis en innovatie waar cultuur een belangrijke rol speelt, werken wij met vele betrokkenen aan een vervolgvorstel voor de toekomst. Ik zou heel graag de woordvoerders en commissieleden daarover in januari informeel over bijpraten, want we hebben met heel veel mensen in de buitenwereld er gesprekken over hoe wij dat gaan vormgeven en ik wil dat graag met u doen voordat er straks allerlei voorstellen liggen en u er in een officiële vergadering op moet reageren.

De heer **Wijers** (VVD): Voorzitter! Wat de verantwoording van het totale proces betreft is voor ons nu de kous af. Of er nu al of niet voldoende regie voor dat draagvlak is gevoerd,

wordt een welles-nietes-spelletje en daar gaan we vandaag maar niet meer op in. Wij zijn nog wel in afwachting van de financiële verantwoording. Ook wij zijn daarin geïnteresseerd, maar wij wachten de cijfers af. Ook wachten wij de toekomstplannen zoals aangekondigd af.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Voorzitter! Allereerst heb ik nog een vraag. Die 10.309.928,77 euro is volgens het antwoord op de Statenvragen alleen van de provincie. Daarover zou ik van de gedeputeerde nog duidelijkheid willen hebben, want zij zei zo-even dat het geld van de gemeentes erbij zit. Het ging wel om ruim 10 miljoen euro zuur verdiend belastinggeld. In deze voor fase is dat in onze ogen verspild. De gedeputeerde doet er wel erg luchtig over.

Over het draagvlak wil ik nog zeggen dat de uitkomsten van onze onlangs gehouden enquête een duidelijk beeld geven: 88% vond de besteding van die eventuele 100 miljoen geen goed idee en 65% vond het geen goed idee dat Eindhoven zich kandidaat had gesteld. Ook daarin zijn we het dus niet met de gedeputeerde eens.

Mevrouw **Roozen** (SP): Ik snap ook wel dat het om een hele hoop geld gaat maar onze fractie is van mening dat dit zuurverdiende belastinggeld niet over de balk is gegooid en er niet alleen maar toe heeft gediend een luchtkasteel te bouwen. Het heeft er ook toe gediend te komen tot iets, al zijn we het dan niet geworden, waarmee we verder kunnen.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Voorzitter! Er wordt altijd gesproken over verbinden maar we kunnen ook wel verbinden zonder €10 miljoen. Dan neem ik het voorbeeld van de floriade in Bergen op Zoom. Die zou in onze omgeving worden gehouden en dat voorstel daartoe is gelukkig afgeblazen. Dan wordt nu gezegd dat de verbindingen intussen zijn gelegd en we verder gaan kijken welke mooie plannen we kunnen maken zonder dat er zoveel geld wordt verspild aan dat festijn. Dat is hier ook gebeurd.

Mevrouw **Roozen** (SP): Dan zou de grote historische cultuur van Bergen op Zoom ook een rol kunnen spelen in het vervolg op wat in Brabant plaats kan vinden.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Volgens mij spelen we in Bergen op Zoom al met ons Markiezenhof een heel grote rol. Die mag van mij vergroot worden. Maar ik begrijp echt niet waarom mevrouw Roozen hier zo tegen mij tekeergaat want in haar verkiezingsprogramma was zij ook tegen de Culturele Hoofdstad. Zij mag blij zijn dat het nu niet doorgaat. Ik begrijp dat gewoon niet.

De heer **Van Liempd** (PvdA): Voorzitter! Ik was eigenlijk niet van plan van de tweede termijn gebruik te maken maar ik wil wel even opgemerkt hebben dat tekeergaan er bij mij anders uitziet.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter! Ik vind het in ieder geval prettig te horen dat de gedeputeerde de kritiekpunten van de jury erkent, want die moeten we ons aantrekken en dat we in ieder geval het contact met de burgers moeten zoeken en draagvlak moeten creëren. Hopelijk is zij het er ook mee eens dat er wat meer plek moet komen voor

bottom-up projecten vanuit cultuurinstellingen zelf, want daar zijn we wel op gefocust. Wij vinden het dus wel positief als dat in de toekomst de insteek van de gedeputeerde is.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Voorzitter! Ik wil natuurlijk geen verwarring over geld. Wij hebben het al becijferd in de vragen waaraan wordt gerefereerd. Er is in de vele jaren totaal 10 miljoen euro besteed met de noemer Culturele Hoofdstad. Voor de voorbereidingsperiode van het project Culturele Hoofdstad hebben de Staten 5 miljoen euro gevoteerd. Het merendeel van die bedragen is besteed aan projecten in Brabant en met name in de steden. Die bedragen zijn altijd gematcht door steden of andere gemeenten.

Wij werken zoals gezegd aan een vervolgvorstel om cultuur de plek te geven die het toebehoort en om Brabant te laten profiteren van cultuur. Wij willen heel graag de Brabantse samenleving uitnodigen om daarin haar deel te hebben en haar bijdrage aan te leveren. Wij zijn op dit moment in gesprek met heel veel betrokken partijen om dit op een vernieuwende manier vorm te geven. Ik kom daarop graag bij u terug.

In stemming komt besluit 73/13 B

De heer **Wijers** (VVD): Voor.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Voor.

Mevrouw **Roozen** (SP): Voor.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Tegen.

De heer **Van Liempd** (PvdA): Voor.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

Voorzitter! De verantwoording zelf is redelijk mager, maar wij willen ons richten op de toekomst.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, 50PLUS en de OSN tegen dit besluit hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

PS 86/13: Uitvoering motie urgente culturele initiatieven

De heer **Kouthoofd** (VVD): Voorzitter! De VVD heeft in de vorige Statenvergadering ingestemd met de motie urgente culturele initiatieven. Wij hebben ons laten overtuigen door de urgentiecomponent. Echter, dit is niet de gebruikelijke lijn die wij volgen.

De VVD hamert structureel op integrale afweging. Wij willen het college dan ook oproepen om snel voorstellen uit te werken voor de voormalige Culturele Hoofdstadmiddelen, die inmiddels teruggevloeid zijn naar de eerste tranche Essentmiddelen, zodat Provinciale Staten zo spoedig mogelijk een zorgvuldige integrale afweging kunnen maken. In dat kader kijken wij uit naar de informatie die hieromtrent in januari naar de commissie komt, zoals bij het vorige agendapunt door de gedeputeerde is toegezegd.

Dat laat onverlet dat wij vandaag spreken over de uitwerking van de motie zoals die voorligt en waarmee mijn fractie heeft ingestemd. Wij hebben die motie als volgt beoordeeld. Tijdens de presentaties van de drie initiatieven, Jeroen Boschjaar, Vincent van Goghjaar en Circo Circolo, is het ons duidelijk geworden dat deze drie initiatieven een nationale en internationale allure hebben en een duidelijke meerwaarde bieden aan de kwaliteit van de Brabantse cultuur met verbindingen naar onder andere de vrijetijdseconomie en cultuureducatie. Wij zien de subsidiëring van deze urgente initiatieven als een frictiesubsidie ten behoeve van het wegvallen van de culturele hoofdstadtitel. Wij maken ons wel zorgen over het duurzame toekomstperspectief van met name Circo Circolo. In principe verstrekt de provincie geen exploitatiesubsidies aan culturele initiatieven, maar de series van pleisters die we al geplakt hebben op Circo Circolo gaan wel die richting uit. Wij willen de gedeputeerde daarom verzoeken om met Circo Circolo duidelijke voorwaarden af te spreken over het verbeteren van hun businesscase, zodat we bij de volgende editie niet weer in deze zaal staan te debatteren over subsidie.

In de beeldvormende sessie vorige week is naar onze mening naar voren gekomen dat er nog voldoende aanknopingspunten zijn voor een verbetering van het verdienmodel. Onder andere de locatiekeuze, de verhouding tussen hoge kwaliteit topacts en ticketprijzen en het laten groeien van horecabestedingen spelen daarbij een rol. Het niet willen maken van zulke keuzes door de organisatie, kan niet op het bordje van de provincie worden geschoven.

Wat gaat het college eraan doen opdat het ook echt een frictiesubsidie blijft en het geen structurele exploitatiesubsidie wordt? Wij hebben hierop graag een reactie van de gedeputeerde.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Ik wachtte even want ik dacht dat de heer Kouthoofd dat laatste ook ging zeggen over het Jeroen Boschjaar en over Vincent van Gogh. Daar gaat het immers over veel meer geld? Heeft de heer Kouthoofd deze twee voorstellen op dezelfde manier bekeken als het voorstel voor Circo Circolo op grond van de weinige informatie en de korte tijd die wij gekregen hebben?

De heer **Kouthoofd** (VVD) Ja, zeker. Dat hebben wij absoluut gedaan. Bij het Jeroen Boschjaar en het Vincent van Goghjaar gaat het om nationale evenementen. Het gaat om eenmalige evenementen over een bepaalde gebeurtenis die aansluit bij die twee

kunstenaars en die meteen heel duidelijk een link met Brabant leggen. Dat heeft een duidelijke uitstraling op Brabant als cultuurprovincie. Wij zien de allure die dit meebrengt en de aantrekkingskracht op vrije tijd en toerisme. Dat zijn naar onze mening zaken die het waard zijn dat de provincie daar geld insteekt.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Ik zeg het nogmaals. Wij hebben een presentatie gekregen waarin heel duidelijk verteld werd dat men nog naar de beurs in Duitsland moest om te kijken... Ik vind het onbegrijpelijk dat de heer Kouthoofd het op deze manier presenteert.

De **voorzitter**: Volgens mij is het een herhaling van de vraag. Gaat u door, mijnheer Kouthoofd.

De heer **Kouthoofd** (VVD): Ik heb geen vraag meer gehoord. Ik ben klaar met mijn inbreng.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Voorzitter! We zijn als CDA-fractie blij met de voortvarendheid waarmee uw college de eerder in deze Staten aangenomen motie over de urgente culturele initiatieven in uitvoering heeft genomen. Uiteraard is het mij niet ontgaan dat nogal wat partijen en ook een aantal van mijn fractiegenoten de nodige twijfels hebben en hadden bij de wijze waarop dit is gebeurd. Ik kan me heel goed voorstellen dat die twijfels leven als je niet zo diepgaand bent ingevoerd in de geschiedenis van deze dossiers, waarvan de start al dateert uit de vorige Statenperiode. De gevolgde procedure komt voort uit de bespreking in onze commissie voor Cultuur en Samenleving (commissie CS) waarin we het in meerderheid goed hebben gevonden dat deze route werd gevolgd. Alle drie initiatieven zijn allang bekende initiatieven die ook deel uit maakten van het bidboek voor culturele hoofdstad.

Hoewel de onderliggende informatie in het voorstel bepaald mager was, is dit ruimschoots goedge maakt met de presentaties op de beeldvormingsbijeenkomst van vorige week vrijdag en de aanvullende stukken van afgelopen maandag. Voor onze fractie is dit uiteindelijk voldoende gebleken om het voorliggende voorstel voldoende te kunnen beoordelen. Vandaar dat wij dan ook vol hebben ingestemd met de behandeling vandaag.

Bij het indienen van de motie hebben we uiteraard goed gekeken naar het eerder genoemde juryrapport van BrabantStad Culturele Hoofdstad. Het college moet bij de voorstellen en de uitvoering daarvan nadrukkelijk rekening houden met de voorwaarden die de Staten daarbij hebben aangegeven:

- De initiatieven moeten Brabantbreed zorgen voor de verbinding van stad en platteland; van professionals en amateurs en van innovatie en traditie.
- De initiatieven moeten op draagvlak kunnen rekenen bij de Brabantse bevolking en bijdragen aan de gemeenschapszin en de leefbaarheid.

Het mag wat het ons betreft zeker geen elitaire bedoeling worden en de initiatieven moeten door de bank genomen alle Brabanders bereiken. Op die manier denken wij dat de waarde van cultuur voor het welbevinden in Brabant ook echt zichtbaar en beleefbaar kan worden gemaakt.

Dan kom ik nu toe aan de bespreking van de drie initiatieven. Wij hebben inmiddels begrepen dat wij het voorstel van Circo Circolo moeten opvatten als een Statenmededeling waarvoor geen besluit van de Staten nodig is. Wij hebben er wel behoefte aan het college mee te geven dat wij ook indien dit niet het geval zou zijn geweest, zouden hebben ingestemd met dit voorstel. Uit de beeldvormende bijeenkomst hebben wij net als de VVD de conclusie getrokken dat Circo Circolo nooit zonder structurele subsidie kan bestaan; dat dit mede komt door de fysiek begrensde publieke belangstelling en door de locatie op het Landgoed Velder in Boxtel. Voor de verdere toekomst willen wij dit initiatief nadrukkelijk betrekken bij de integrale discussie over cultuur die wij in het voorjaar nog met elkaar zullen voeren.

Dan de twee andere initiatieven, Jeroen Bosch500 en het Van Goghjaar 2015; het gaat om twee zeer belangrijke en wereldberoemde iconen van Brabant; wereldberoemd maar nog onvoldoende gekend als Brabantse schilders. De CDA-fractie is voldoende overtuigd geraakt van de urgentie. De omvang van beide projecten maakt het noodzakelijk nú knopen door te hakken en daarnaast de provinciale inbreng zeker te stellen.

Daarnaast is ons gebleken dat de beide initiatieven naast het nationale en het internationale karakter Brabantbreed voor exposure en inkomsten zullen zorgen. In de slijpstream van beide initiatieven zullen veel andere culturele instellingen en evenementen in Brabant mee profiteren, waardoor ze ook nog eens bijdragen aan versterking van de culturele infrastructuur. Verder passen beide initiatieven vanwege het incidentele karakter en de eerder genoemde noties prima bij de doelstelling van de Essentgelden. Kortom alles overwegende, ondanks de gevoelde twijfels over het proces, is de CDA fractie tot de conclusie gekomen in te kunnen stemmen de voorliggende besluiten met betrekking tot JeroenBosch500 en het Van Goghjaar 2015.

Mevrouw **Rozen** (SP): Voorzitter! De SP-fractie stemt in met de uitvoering van de motie urgente culturele initiatieven. Mijn fractie begrijpt dat er wellicht meerdere urgente situaties zijn in de provincie en zou daarom de gedeputeerde willen vragen om binnen niet al te lange tijd te komen met een duidelijke inventarisatie, die we dan vervolgens kunnen beoordelen. Onze fractie is echter wel van mening dat het uitgangspunt moet zijn dat we niet beginnen aan structurele exploitatiesubsidies.

De **voorzitter**: De fractie van de PVV voert niet het woord.

De heer **Van Liempd** (PvdA): Voorzitter! Ik wil mijn bijdrage beginnen met een terugblik op de PS-vergadering van 15 november. Daarna zal ik de drie urgente culturele initiatieven behandelen.

Op 15 november dienden de coalitiefracties een motie in. Vandaag behandelen wij de uitwerking daarvan door het college. Wij als fractie van de Partij van de Arbeid steunden deze motie. Maar dat deden wij niet zomaar. Dat deden wij nadat wij er zeker van waren dat de genoemde drie urgente initiatieven de enige drie initiatieven waren die op dat moment direct een probleem hadden. Daarmee waren zij een uitzondering ten opzichte van al die andere initiatieven die eveneens waardevol zijn, maar die nog kunnen wachten tot de integrale afweging die wij dit voorjaar gaan maken. Wij hechten zeer aan die integrale afweging. Ik hoorde zojuist dat dit ook het geval is bij de VVD.

En we wisten dat dit de uitzonderingen waren omdat we tijdens het debat de gedeputeerde hebben gevraagd of de opsomming in de Statenbrief die ten grondslag lag aan de motie, de volledige lijst van initiatieven met urgente problemen was. Het antwoord van de gedeputeerde was: "Zodra mij iets dringends te binnen schiet, zal ik u dat melden." Van de gedeputeerde hebben wij sindsdien niks dringends meer vernomen en onder normale omstandigheden hadden wij dat helemaal niet erg gevonden. Maar het is wel erg. Het is erg omdat onze fractie sinds het bekend worden van de voorstellen die wij hier nu bespreken van verschillende kanten voorbeelden te horen en te zien hebben gekregen, waarin de urgentie en de problematiek van gelijke aard en soms van grotere impact is als bij de initiatieven die vandaag geholpen worden.

Het is erg omdat sommige van deze initiatieven hier in huis bekend zijn, besproken zijn tijdens B-5 overleggen, zelfs vóór de Statenvergadering van 15 november.

Het is erg omdat de gedeputeerde ons eigenlijk had moeten antwoorden: Ik weet er nog wel een paar, maar daar gaat deze motie niet over. Het is erg omdat wij op het woord van de gedeputeerde vertrouwden en vandaag niet weten wat die woorden waard zijn. Wij weten namelijk niet of de initiatieven die we hier vandaag een stuk op weg helpen nou ook écht de meest urgente initiatieven zijn die opgelost moeten worden.

De PvdA betreurt dat. En toch hebben we geprobeerd de voorstellen van het college op hun merites te beoordelen. Ik zal ze nu met u doornemen.

De urgente positie van Circus Circolo is ons duidelijk. Het is ook niet de eerste keer dat dit unieke festival meer steun nodig heeft dan het op basis van de reguliere regelingen kan ontvangen. De redenen zijn ons bekend en nog eens duidelijk gemaakt tijdens de beeldvormende bijeenkomst vorige week. We zijn dan ook blij dat het college binnen de reguliere middelen van cultuur geld heeft gevonden om het voortbestaan van dit festival te garanderen. Wij hebben uit de beantwoording van technische vragen van ons en D66 begrepen dat dit een oplossing is die binnen de bevoegdheid van het college valt en dat we er dus niet meer over hoeven te stemmen.

Dan het Jeroen Boschjaar. Wij zien potentie in het Jeroen Bosch jaar als nationaal evenement en als krachtige motor achter kleinschalige, laagdrempelige culturele initiatieven. Voor ons is het dan ook niet de vraag óf het Jeroen Bosch jaar op aanvullende steun vanuit de provincie moet kunnen rekenen -- wij beantwoorden die vraag positief -- maar waarom op dit moment en waarom voor dit bedrag?

De organisatie heeft ons tijdens de beeldvormende bijeenkomst en afgelopen maandag via een nadere onderbouwing laten zien dat er inderdaad zaken zijn die urgent geregeld moeten worden, maar in hoeverre verschilt de urgentie die de organisatie aanvoert van de urgentie bij andere initiatieven die ook een belangrijke bijdrage aan het Brabantse culturele systeem leveren? Het feit dat wij het Jeroen Boschjaar hier vandaag als urgent behandelen heeft zijn basis in de Statenmededeling van 5 november. Daar kwam dit initiatief opeens als urgent naar voren. Dit initiatief en andere dus niet.

Hoe cru is het dan om te moeten constateren dat toen wij op 5 december om een onderbouwing van het bedrag van 3 miljoen euro vroegen, wij het antwoord kregen dat de provincie die niet kon geven. Heeft het college dan helemaal niet om een onderbouwing gevraagd toen de organisatie zich met haar problematiek meldde? Het wekt in ieder geval de indruk dat de urgentie er door het college wel heel gemakkelijk is opgeplakt. Uit de nadere onderbouwing begrijpen wij best dat er zaken zijn die urgent

geregeld moeten worden, maar ons is absoluut niet duidelijk op welke wijze het Jeroen Boschjaar hierin verschilt van andere en daarom een andere positie verdient.

Anders dan bij het Jeroen Boschjaar leeft bij ons de vraag of het initiatief voor een Vincent Van Goghjaar, als je echt integraal zou afwegen wat daarvan de meerwaarde is voor het Brabantse cultuursysteem, tot de culturele prioriteiten van Brabant zou moeten behoren. Natuurlijk is Van Gogh een Brabants icoon. Natuurlijk liggen er kansen in de vrijetijdseconomie en het toerisme en is het goed om die te willen pakken, maar de maatschappelijke effecten van dit initiatief bevinden zich niet á priori op het gebied van cultuurparticipatie en -activering, maar meer op het gebied van laten we het maar cultuurconsumptie noemen.

Alhoewel wij crossovers tussen cultuur en vrijetijdseconomie graag bevorderen is dat iets anders dan iets wat in essentie een overwegend economisch karakter heeft te financieren als urgent cultureel initiatief. Bij die urgentie gaat overigens wél hetzelfde verhaal op als bij het Jeroen Boschjaar. Ook hier kon op 5 december het bedrag van 2 miljoen euro niet door de provincie onderbouwd worden en ook hier vragen we ons af hoe het college zonder die onderbouwing tot urgentie heeft kunnen besluiten.

Resumerend. Wij behandelen hier een voorstel waarin er bij twee van de drie initiatieven vraagtekens te plaatsen zijn bij de wijze waarop het college in eerste instantie tot het predicaat "urgent" gekomen is, want daarin lag toch de basis voor alles!

Onterecht is de indruk gewekt dat dit deze initiatieven uniek zijn in hun urgente problematiek; die problematiek doet zich bij meer initiatieven voor, ook bij initiatieven die specifieke waarde voor het Brabantse culturele systeem hebben

De gedeputeerde heeft ons, ondanks haar toezegging, hierover tot op de dag van vandaag niet geïnformeerd en willens en wetens de indruk laten bestaan dat dit dé drie urgente initiatieven waren.

Voorzitter. Voordat de PvdA haar conclusies trekt, zijn wij benieuwd naar de reactie van het college.

De heer **Hageman** (D66): Voorzitter! Dit voorstel wordt nu besproken omdat een minderheid van de partijen die het voorstel rijp vonden voor bespreking, een meerderheid in het aantal zetels heeft.

Besluit 1 is naar onze mening niet correct, omdat het gaat om het herbestemmen van een onderbesteding binnen een productgroep. Dit valt binnen het mandaat van het college. Het feit dat het hier toch wordt voorgelegd, zouden we dan ook waarschijnlijk moeten zien als een wijziging van de handelwijze van het college. Alle onderbestedingen (waarschijnlijk meer dan 150 miljoen) worden voortaan aan het budgetrecht van PS onderworpen.

Besluit 2 gaat over de voormalige culturele hoofdstadgelden; budgetrecht PS. Er zijn nog veel vragen over die twee projecten. Is het cultuur of vrijetijdseconomie? Wat is een goed ambitieniveau ten opzichte van het benodigde geld? Hoe urgent is het eigenlijk? Ook de heer Van Liempd sprak daarover. En hoe verhoudt dit zich met de rest van het culturele veld?

De gehele commissie voor Cultuur en Samenleving had afgesproken eerst de visie op de zeer bedreigde cultuurketen af te wachten, voordat de culturele hoofdstadgelden zouden worden ingezet. Het grootste deel van de sector ging hier tandenknarsend mee akkoord. En niet alleen de gemeente Eindhoven is verbaasd, ook de sector wijst in een brief op de

bedreigde functieketen met verwijzing naar het beschikbare geld. Dat is straks dus 5 miljoen euro minder! Maar D66 wil niet naïef zijn. Wij weten dat de burgemeester van Den Bosch en het Bossche college met hun provinciepartijenoten hebben gesproken. Er is dan ook zogenaamd "spontaan" een motie gekomen van onze collegepartijen. En wij maken ons geen illusie: dit voorstel wordt door diezelfde coalitiepartijen goedgekeurd. Hoezo wachten op de visie? Wie het eerste komt, die het eerste maalt, vooral als je van de juiste partij bent!

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter! Bij de begrotingsbespreking kwam als een duveltje uit een doosje een motie van de coalitiepartijen om met voorrang twee grote en een kleinere subsidie voor te bereiden voor drie culturele happenings: voor de grote Brabanders Jeroen Bosch en Van Gogh en voor het festival Circo Circolo. Het is heel bijzonder dat deze motie er kwam, want de gedeputeerde vond het helemaal niet nodig om al bij de begroting voor 2014 hiervoor met financiële voorstellen te komen. Op mijn desbetreffende vraag in de commissie, zei de gedeputeerde dat dit kon wachten tot het voorjaar. Nu worden wij geconfronteerd met het feit dat Jeroen Bosch500 nog 3 miljoen euro van de provincie nodig heeft om door te kunnen gaan met de organisatie voor 2016. Het Van Goghjaar moet zelfs nog een jaar eerder van start en heeft 2 miljoen euro nodig en de kleine speler Circo Circolo, één van de vele kleine festivals in Brabant, heeft een kwart miljoen euro nodig. Afgelopen vrijdag hebben wij de plannen uitgelegd gekregen van de initiatiefnemers. Allen hebben hun zorgen geuit over de voortgang van de voorbereidingen sinds duidelijk is geworden dat Brabant Culturele Hoofdstad niet doorgaat.

Er zijn echter veel meer problemen op te lossen. Er dreigt veel mis te lopen en de ene na de andere brief met zorgen over de wankel toekomst van culturele happenings valt in de mailbox van de Statenleden. Nu het geld van Brabant Culturele Hoofdstad weer op de plank is gelegd en de stip op de horizon is verdwenen, zijn er zorgen in de B-5 en die worden met dit voorstel alleen maar aangewakkerd. Nu lijkt er immers geld uitgedeeld te gaan worden en het is zeer onduidelijk wie wel en wie geen geld krijgt.

Argumenten om aan deze drie met voorrang subsidie te verstrekken en aan andere initiatieven niet zijn er niet. Bovendien verloopt de besluitvorming over het voorliggende voorstel hectisch, het is niet in de commissie besproken en de informatie is veel te laat aangereikt waardoor de fracties dit niet behoorlijk hebben kunnen bespreken. Dit is niet goed voor een democratische besluitvorming. GroenLinks was dan ook niet voor behandeling vandaag en voelt zich echt voor het blok gezet. Het is niet mogelijk om het voorstel inhoudelijk goed te kunnen voorbereiden en in samenhang te brengen met andere zogenaamde culturele wensen. Bovendien gaat het financieel wél ergens over, zeker als je dit voorstel afzet tegen andere bedragen die zijn uitgetrokken voor het meefinancieren van cultuur in Brabant. Het gaat om een bedrag van meer dan 5 miljoen euro, net zo veel als bijvoorbeeld bij erfgoedcomplexen en daar gaan wij nooit over één nacht ijs! Bij een van de laatste voorstellen vroeg de VVD zelfs een second opinion aan en werd de besluitvorming daardoor vertraagd. Vandaag is dat blijkbaar niet nodig.

Reeds lang was bekend dat de vraag om subsidie voor het Jeroen Boschjaar er lag. Die plannen waren er zelfs eerder dan Brabant Culturele Hoofdstad.

Indien er nu 5 miljoen euro beschikbaar wordt gesteld aan twee partijen, gaat dit naar onze mening onnodige onrust geven in het culturele veld. Wij denken dat die onrust

voorkomen kan worden als de Staten een integrale afweging kunnen maken op basis van goede plannen die samen met de B-5 worden uitgewerkt om het culturele systeem in Brabant op de juiste wijze en met de juiste middelen te financieren.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voorzitter! Wat moet ik zeggen van die stukken? Ik sluit mij aan bij het pleidooi van de heer Van Liempd van de PvdA en wil daaraan nog een en ander toevoegen. Ik heb het voorstel gewoon praktisch bekeken. Het geld wordt gevoteerd. Ik vind het Jeroen Boschjaar bijzonder belangrijk. Die schilder doet mij wel wat.

De **voorzitter**: Dat hadden wij van een Mondriaan niet anders verwacht!

De heer **Mondriaan** (50PLUS): De figuren van Jeroen Bosch zijn totaal anders dan bij Mondriaan. Ik kan u uit de droom helpen. Ik heb het meeste moeite met het voorstel om geld beschikbaar te stellen voor het Van Goghjaar, maar Van Gogh heeft er juist voor gezorgd dat Mondriaan beroemd werd! De voorvaders van Van Gogh hebben ervoor gezorgd dat er een dochter kwam. Die is getrouwd met een Mondriaan waar zes generaties later, u raadt het al, Mondriaan uitgekomen is. Dat maakt het dus eigenlijk een belangenverstrengeling.

De **voorzitter**: Ik vreesde al zoiets!

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Ik weet niet of ik hierover wel mag stemmen. Even terug naar Jeroen Bosch. Het verzoek is 3 miljoen euro. Als het toegangskaartje €20 kost, hebben wij het dus over 150.000 stuks. Dat is het bedrag van de subsidie. Ik zag laatst iets over bidcoins. Er zouden 3000 bidcoins nodig zijn. Wij kunnen het ook 150.000 ticketcoins noemen. Ik vind dat wij daarmee iets moeten doen. De Brabantse bevolking moet merken dat de toegangskaartjes een beetje ten goede komen aan de groep Brabanders die nooit naar een museum gaan. Wij moeten het museum niet om vijf uur sluiten, het moet minstens tot negen uur openblijven. Dan kunnen mensen komen die anders nooit komen. Ik wil eraan toevoegen dat 65plussers twee tickets moeten krijgen voor de prijs van één. De jeugd moet naar die tentoonstelling gebracht worden. Ik denk aan de kinderen uit groep 8 en in het voortgezet onderwijs. Daar moet aandacht aan besteed.

Circo Circolo is in Boxtel. Ik woon in Boxtel en ik zal natuurlijk de laatste zijn om hier tegen te stemmen.

De **voorzitter**: Het begint nu wel erg te worden, mijnheer Mondriaan.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Ik wil goede maatjes blijven met onze gedeputeerde. Dus ik ben vóór.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter! Ons wordt gevraagd akkoord te gaan met het bestemmen van financiële middelen voor een drietal als “urgent” aangeduide culturele initiatieven. De situatie voor Circo Circolo is kennelijk urgent maar aan de andere kant

hebben GS de middelen en bevoegdheid om daarvoor dit jaar nog een oplossing te vinden. Wij vinden dus dat er daarom geen sprake is van een urgent probleem.

Anders is het wat ons betreft voor de projecten Van Gogh 2015 en Jeroen Bosch 2016. Beide projecten zijn van bovenregionaal belang. De Partij voor de Dieren hecht een groot belang aan cultuur en steunt het gedachtegoed van deze projecten dan ook. Zij waren beide oorspronkelijk opgenomen in het bidboek voor de planning rond CH2018. Nu blijkt dat wij het niet zijn geworden, moet de planning worden herzien. Voor beide projecten vinden wij dat uitvoering wenselijk is en dat aanvullende financiering noodzakelijk is.

Het is echter allerm minst duidelijk waarom deze projecten moeten worden beschouwd als hoog urgent. Wij vinden dat de hiervoor benodigde onderbouwing ontbreekt. Het lijkt er nu op dat we de bal alvast vooruittrappen terwijl de wedstrijd nog niet begonnen is. De projecten Van Gogh 2015 en Jeroen Bosch 2016 kunnen wat ons betreft gewoon worden opgenomen in de planning voor de culturele impuls die in de plaats moet komen van de uitvoering van Culturele Hoofdstad. De definitieve keuze zou ook begin volgend jaar kunnen plaatsvinden. Daarbij kan op dat moment de afweging worden gemaakt welke projecten binnen welk budget prioriteit verdienen. Wij zijn niet tegen cultuur of cultuurprojecten, maar vinden wel dat zorgvuldige besluitvorming eraan vooraf moet gaan.

De heer **Kap** (OSN): Voorzitter! De OSN wil graag als volgt op dit Statenvoorstel reageren. Onze fractie onderscheidt daarbij de voor Circo Circolo voorgestelde bijdrage van de andere twee bijdragen, dit omdat het uit het programma CS wordt bekostigd. Dat vergt ons inziens een terughoudende beoordeling en wij gaan dan ook met dit punt akkoord.

In het Statenvoorstel valt ten aanzien van de andere twee punten een aantal zaken op. Zo wordt de exclusieve urgentie nergens onomstotelijk vastgesteld. Het statenvoorstel blijft vaag daarover, zoals afspraken over coproductie en programmeringsafspraken. GS nemen nergens de moeite deze vaagheden nader te onderbouwen. De consequenties en alternatieven worden ook niet inzichtelijk gemaakt. De wens om het belastinggeld met miljoenen tegelijk uit te geven wint het klaarblijkelijk van de zorgvuldigheid. Reeds uit het Statenvoorstel valt deels al af te leiden dat de bijdrage aan Jeroen Bosch 500 arbitrair is. In de media heeft de artistiek leider van Jeroen Bosch 500 aangegeven dat ze nu extra evenementen kunnen organiseren. Het organiseren van extra evenementen kan ons inziens echter moeilijk als urgent worden beschouwd. Deze artistiek leider en GS spreken elkaar op het punt van urgentie dus tegen. Laten we dan ook niet de schijn ophouden dat er sprake is van deze exclusieve urgentie.

Opvallend is ook de zinsnede over de revolverendheid die vooral maatschappelijk moet worden gezien. Op geen enkele wijze wordt duidelijk gemaakt hoe dit is af te meten en verifieerbaar is. Van financiële revolverendheid is uiteraard al helemaal geen sprake. Het is de oude traditie van pinautomatje spelen die in het domein van cultuur en samenleving nog steeds hoogtij viert.

Dan het verhaal van het Noord-Brabants Museum dat structureel om extra geld vraagt omdat het nu al ondanks aanmerkelijke subsidies een structureel tekort heeft. Waarom memoreren GS niet dat zij de gemeente Den Bosch onlangs zelf hebben gevraagd een extra bijdrage te leveren, een vraag die deze Bossche raad in 2005 en daarna consequent heeft afgewezen.

GS beweren in het Statenvoorstel dat het incidentele oplossingen zijn voor een structureel financieringsprobleem, maar een structurele subsidie geven voor een incidentele oplossing klinkt ons ongeloofwaardig in de oren. De OSN pleit liever voor een integrale oplossing waarbij structurele problemen ook structureel worden opgelost, maar deze integrale oplossing is nergens in het Statenvoorstel te vinden.

Dan is er nog de precedentwerking voor andere instellingen. GS zijn zich daarvan bewust maar komen met dermate slappe overwegingen dat deze op veel meer instellingen en juist in deze tijd van toepassing zijn. Zo heeft de gemeente Eindhoven reeds aan de bel getrokken en ook de sector heeft zich al laten horen. Ik durf er mijn hand voor in het vuur te steken dat een ronde langs het culturele veld een stortvloed aan gelijke gevallen zal opleveren. Waar is eigenlijk die objectieve inventarisatie? Was het niet transparant, zorgvuldig en daarbij ook gewenst geweest om deze als onderbouwing hieraan ten grondslag te leggen? Nee, GS laten het liever bij niet onderbouwde oneliners.

Alles op een rijtje zettend kan onze fractie alleen maar tot de conclusie komen dat het voorstel zowel processueel als inhoudelijk een zwaar onvoldoende scoort. Met dit soort niet hard gemaakte prutsvoorstellen kan het niet anders dan dat onze Staten hun controlerende taak niet naar behoren kunnen uitvoeren en tweespalt zaaien in de culturele sector.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Voorzitter! Ik denk dat het goed is eerst iets te zeggen over het proces. Het is wel allemaal heel snel gegaan. Nu was dat ook de opdracht die de Staten mij gaven in die motie. Ik vind het heel onplezierig voor de Staten omdat zij misschien niet genoeg hebben kunnen overleggen of niet genoeg tijd hebben kunnen besteden aan deze voorstellen, maar ik verzeker de Staten dat hetzelfde voor ons geldt. Wij hebben niet een totaalverhaal over alles wat belangrijk is in cultuur aan de Staten kunnen voorleggen en daar ging de vraag ook niet over, maar dat leverde wel een aantal vragen op die niet in het stuk konden worden aangegeven. Wij hebben wel geprobeerd op alle punten uit de motie goed en onderbouwd antwoord te geven.

De discussie spitst zich toe op het woord urgent. Dat woord urgent is genoemd – de heer Van Liempd zei het terecht – in een stuk van het college aan de Staten van begin november. Dat stuk ging over de vraag hoe wij nu gaan werken aan een toekomstige impuls in cultuur. Het was vooral een procesverhaal. Daarbij gaven wij als uitdaging aan dat we met incidentele middelen, want dat zijn de Essent-middelen, structureel effect willen sorteren. Het stuk was vooral een planning, een procesvoorstel. Dat betekent dat wij bij de Voorjaarsnota 2014 met elkaar kunnen bespreken hoe dat concreet uitpakt. We gaven daarbij in een soort van voetnoot aan dat we ons ervan bewust zijn dat een aantal initiatieven die juist te maken hebben met die verhouding incidenteel evenement en structureel effect, daarop niet kunnen wachten. In dat kader zijn deze drie genoemd. Wij hebben niet opgeschreven welke urgent zijn in de betekenis van welke er geld nodig hebben, want dan hadden we helaas de hele culturele sector moeten vermelden. Heel de sector is in financiële nood. Dat is precies ook wat de kunst van Brabant en de voormalige C10 deze week aan de Staten schreven in een brief waarin zij hun zorgen uitten over de cultuurketen, de cultuurorganisaties maar waarin zij eveneens – en dat moet u ook gelezen hebben – positief te zijn over deze motie, de uitkomst ervan en het proces dat we met elkaar gaan op weg naar die toekomstige impuls.

Dat betekent dus ook dat wij aan de drie initiatieven, toen daarop in de motie werd teruggekomen, niet hebben gevraagd een begroting toe te sturen zodat we geld zouden kunnen overmaken. Het is ook niet zo dat wij niet wisten waar ze mee bezig waren want we kennen die initiatieven al heel lang. Wij willen nu met hen het pad verder aflopen want als wij nu meedoen met investeren in hun project, kunnen we met hen ook nog nader bespreken hoe dat geld wordt besteed. De begroting die de Staten hebben, is de door hen ingediende begroting maar als wij die gaan voorzien van onze middelen, wil ik wel nog heel graag aan tafel met hen bespreken hoe dat wordt besteed. Daarom staat in de besluitvorming heel nadrukkelijk aangegeven dat het maximale bedragen zijn maar dat over de criteria nog verder wordt gesproken. Die criteria hebben de Staten mij voor een groot deel meegegeven in de motie.

De heer **Van Liempd** (PvdA): Voorzitter! Ik heb twee vragen aan de gedeputeerde. De eerste gaat over het stukje waarin zij het heeft over de Statenbrief van 5 november die op de 15^e november de enige informatie was over eventuele urgentie. Toen stelde ik ook de vraag of er nog andere zijn die urgent zijn. In die Statenbrief ontbreekt het volledig aan andere onderbouwing dan de stelling dat het initiatieven van essentieel belang zijn. Nu komt de gedeputeerde achteraf, nadat de motie is aangenomen, met een heleboel andere argumenten. Waarom heeft zij die op voorhand niet genoemd?

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Voorzitter! Ik vind dat de opsomming van deze drie initiatieven moet worden gezien in de context van het stuk waarin ze genoemd staan. Daar ben ik net mee begonnen. Het ging erom hoe wij een impuls kunnen geven aan Brabant door te investeren in cultuur en hoe we dat kunnen doen met incidentele middelen maar met beoogd structureel effect. In dat verband zijn die drie initiatieven genoemd. Het kan zo niet zijn begrepen maar het stuk dat voorlag ging niet zozeer over inhoud maar over proces. Dat is mijn tweede antwoord. Het ging over planning en in het kader van tijdsplanning is die voetnoot opgenomen. Er zijn er drie waarvan wij weten dat ze al in begin 2014 moeten weten waaraan zij toe zijn. Ik denk dat bij de presentatie verleden week door de initiatiefnemers is aangegeven waarom dat op de kalender een belangrijk moment is.

De heer **Van Liempd** (PvdA): Voorzitter! Ik kan een opsomming niet anders zien dan in de context waarin deze staat. Die tekst is heel anders dan de gedeputeerde hier suggereert.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter! Waarom heeft de gedeputeerde bij de begrotingsronde toen al bekend was dat de motie er aan kwam, op vragen van onder andere GroenLinks niet gezegd dat geld moet worden vrijgemaakt voor deze initiatieven? Zij wist toen al veel langer dan op dat moment dat deze initiatieven dat geld nodig hadden. Sinds 2011 en ook al eerder wordt daarover gesproken. Dat hebben we verleden week vrijdag te horen gekregen. Er is een brief gekomen van Jeroen Bosch 500 aan GS – en die hebben wij ook gezien – waarin werd gevraagd wat er zal gebeuren als Brabant Culturele Hoofdstad niet doorgaat. Op 6 september toen we hoorden dat we het niet werden, wist de gedeputeerde al welk probleem er in Den Bosch lag. Ik begrijp niet waarom de gedeputeerde toen niet heeft geantwoord op mijn vraag of middelen nodig

zijn voor zaken die verkeerd gaan omdat we het niet geworden zijn, dat ze in Den Bosch voor Jeroen Bosch 500 zeker dat geld nodig hebben.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Ik wist wel dat daar geld nodig was maar ik wist niet dat er in februari beurzen zijn waarop je dat moet kunnen presenteren. Ik wist dus niet dat het met die urgentie op een paar maanden aankwam.

Dat wij met verschillende nieuwe initiatiefnemers aan tafel willen zitten om te spreken over hun begroting en vooral over hun bijdrage aan het Brabantbrede effect en het structureel effect van hun activiteiten, geeft ook al een beetje aan hoe wij in ons vervolgvoorstel verder willen gaan. Het zal niet gaan om wat hier een paar keer werd genoemd geld verdelen voor culturele projecten. Het gaat erom hoe wij gezamenlijk kunnen investeren in cultuur om daarmee Brabant te versterken met spin-off voor de samenleving en spin-off voor vrijetijdseconomie. Daar willen wij op kunnen sturen. Wij willen niet alleen maar geld overmaken. Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Op de valreep is er nog een interruptie van de heer Mondriaan.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): De gedeputeerde zegt dat zij nog wil kijken hoe ze het geld wil besteden en het niet zomaar wil weggeven. Dat geld voor bijvoorbeeld Jeroen Bosch wordt besteed, voor mij zeer belangrijk, aan een groep Brabanders zodat die nu eens voor de eerste keer kennis maakt met een stuk cultuur van Brabant. Dat is wezenlijk belangrijk.

De **voorzitter**: De vraag is helder.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): U hebt mij niet alleen in de motie maar ook in de cultuuragenda een duidelijke opdracht meegegeven hieromtrent. U kunt dus van alle zaken waarmee wij als provincie een financiële relatie hebben, precies weten waaraan het wordt besteed. Volgens mij is de kaderstellende rol van de Staten vooral dat ik de opdracht meekrijg dat het een Brabantbreed effect heeft en dat met incidenteel geld een structureel effect wordt gesorteerd. De motie is volstrekt helder in wat de Staten willen dat ik eruit haal.

De heer **Hageman** (D66): Wat mij ernstig verontrust is dat de gedeputeerde in het geheel niet de functieketens noemt. Volgens mij hebben we heel helder afgesproken dat de cultuurgelden zoals ze in het geheel terugvloeien, ter beschikking zullen worden gesteld om de hele functieketen van cultuur in Noord-Brabant te versterken, daar waar er grote gaten vallen. De gedeputeerde blijft zeggen dat het besteed kan worden ten behoeve van de cultuur in het algemeen. Kan de gedeputeerde mij in ieder geval geruststellen dat de ruimte ontstaat om al dit soort particuliere initiatieven te ondersteunen zonder de bijdrage aan de hele keten vast te stellen?

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Die opmerking vormt de kern van onze cultuurnota. Het is precies de reden waarom ik met de initiatiefnemers om de tafel wil gaan zitten voor nadere duiding van wat zij gaan doen. Juist dat belang wil ik graag terugzien. Als ik het samenvat als 'Brabantbreed moet er effect van hebben' dan bedoel

ik dus ook de cultuurketen en ook dat het nooit geconcentreerd is op één geografische plek. Ik vat het misschien te kort samen omdat ik ervan uitga dat wij van elkaar weten dat we die uitgangspunten delen en dat die vanzelfsprekend zijn.

De heer **Hageman** (D66): Het is in ieder geval een halve geruststelling.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Dat is al een heel eind.

De heer **Hageman** (D66): Precies. We komen best wel tot elkaar. Maar ik zou het dan toch wel fijn vinden als die functieketen ook in het denken en in alle samenvattingen centraal staat omdat dat meer maatgevend is dan uiteindelijk het individuele voorstel.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Voorzitter! Ik hoop dat de heer Hageman verleden week bij de presentaties ook heeft gezien hoezeer de initiatiefnemers bezig zijn om in die keten de verschillende contacten te leggen om dat voor elkaar te krijgen. Ik denk dat juist in die keten de mogelijkheid voor structurele effecten zit. Daarom ben ik er zo op gespitst dat er zeker goed in te krijgen. Een driekwart geruststelling.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Naar aanleiding van deze interruptie van D66 heb ik nog een vraag aan de gedeputeerde. Zij zei daarstraks al dat zij ons graag wil uitnodigen verder te praten over hoe om te gaan met de cultuurgelden. Zou zij ons nu niet het advies willen geven even te wachten met het voorstel zodat we een integrale afweging kunnen maken? Dat zeggen wij hier eigenlijk. Een aantal partijen hier zegt nu dat we eigenlijk nu iets moeten beslissen maar dat we integraal willen beslissen en willen weten of we daarmee niet anderen tekort doen en of we dat wat we in Brabant aan cultuur willen wegzetten, hiermee kunnen bereiken. Zou de gedeputeerde ons dat advies kunnen geven?

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Ik wil graag verwijzen naar de schriftelijke beantwoording, maar die hebben PS pas gisteren toegestuurd gekregen, van de vragen die zijn gesteld toen u met elkaar advies gaf inzake de vraag of we dit vandaag met elkaar konden behandelen. Die vragen hebben we gisteren nog beantwoord. Daarin hebben we ook aangegeven dat het lijkt alsof u denkt dat er een integrale afweging komt waarbij we straks, rond de Voorjaarsnota of ergens in die tijd, tegen elkaar zeggen dat we dit festival wel doen, dit project wel en dat project niet, dit heeft best wel draagvlak en dat is op het platteland wat ook wel eens leuk is in plaats van in de stad, alsof wij op projectniveau met elkaar een afweging gaan maken. Het is niet mijn bedoeling om op die manier met voorstellen bij u te komen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter! Dat doen we nu dus wel want er liggen drie projectvoorstellen. Verder zou ik het advies van de B5 hierbij willen hebben. Dan kunnen wij op die manier goed beslissen. Ik zie dat het ook is dat de heer Van Liempd wil.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): In het verband van B5 zijn de voorstellen bekend en ook gedragen, juist ook omdat de voorstellers er hun uiterste best voor doen,

Brabant-breed vorm te geven. Ik vind dat het vandaag niet gaat om het honoreren van een paar projecten maar wel om in de lijn van de cultuuragenda, de achtergronden en de ambities van Brabant Culturele Hoofdstad en de vrijetijdseconomie hier een aantal zaken te honoreren die juist van dat principe van incidentele middelen voor structureel effect een heel goed voorbeeld geven en die wij nu zouden moeten ondersteunen om te zorgen dat ze dat waar kunnen maken en er heel Brabant bij kunnen betrekken. Ik heb een tekening gegeven waarin de samenhang tussen al die beleidsterreinen vorm wordt gegeven.

De heer **Van Liempd** (PvdA): Voorzitter! Dat doen we hier inderdaad vandaag maar voor een heleboel initiatieven waarvoor precies hetzelfde geldt en die ook die positie in dat hele systeem hebben, doen we dat vandaag niet en dat is ons grote bezwaar.

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Voorzitter! Ik ken ze niet. Dank u wel.

De heer **Leenders** (PvdA): Voorzitter! Mijn fractie heeft behoefte aan een schorsing van 15 minuten.

De **voorzitter**: Laten wij die schorsing dan combineren met de theepauze. De vergadering is voor 15 minuten geschorst. We zien elkaar weer om iets over drieën.

De vergadering wordt van 14:50 uur tot 15:05 uur geschorst

De **voorzitter**: Aan de orde is de tweede termijn van de kant van de Staten.

De heer **Kouthoofd** (VVD): Voorzitter! Zoals wij al hebben aangegeven, hebben wij destijds de motie gesteund en die blijft voor ons het uitgangspunt voor de beoordeling van de uitwerking zoals die nu voor ons ligt. Wij zijn er heel blij mee dat de gedeputeerde heeft aangegeven dat er nog nadere criteria worden gesteld voor de middelen die zullen worden toegekend nadat wij over deze uitwerking hebben besloten en dat zij graag sturing wil blijven houden, ook wat betreft de culturele impuls die nog gaat komen, waarbij haar uitgangspunt zal zijn dat het incidentele middelen betreft die een structureel effect moeten gaan sorteren. Wij zijn er heel benieuwd naar en ondersteunen het ook heel sterk. In dat licht gezien is nog een vraag niet beantwoord, namelijk hoe zij het ziet in het kader van het toekomstperspectief van Circo Circolo. Eerder is namelijk al door Circo Circolo aangegeven dat zij verwachten dat ook in de toekomst structureel middelen nodig zullen blijven. Hoe verhoudt zich dat tot de uit te werken impulsen en deze incidentele middelen die we nu voteren? Graag daarop nog een reactie.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Voorzitter! Ik wil graag op twee punten uit de debat terugkomen. Het lijkt er nu op of alle ballen op de gedeputeerde zijn gericht maar ik wil er toch de Staten aan herinneren dat wij zelf in de vorige Statenvergadering in meerderheid hebben besloten een motie aan te nemen waarin wij GS hebben gevraagd met deze voorstellen te komen. Dat hebben ze met grote voortvarendheid gedaan, met de argumentatie die ze erbij hebben gegeven. Voor ons was die argumentatie in ieder geval

ruim voldoende om tot besluiten over te gaan. Ik vind het dan ook niet zo gepast dat er van alles in twijfel wordt getrokken.

Daarmee kom ik bij mijn tweede punt. Ik ben met name geschrokken van de bijdrage van de heer Hageman, waarover ook tweets verschijnen. Wij zouden als CDA-fractie een onderonsje hebben gehad met onze achterban in dezen en daarom zouden deze voorstellen hier voor ons liggen. Ik werp dat verre van me en ik vraag de heer Hageman deze beschuldiging hard te maken. Ik vind het echt heel erg als de integriteit van Statenleden in twijfel wordt getrokken.

De heer **Van Liempd** (PvdA): Voorzitter! Ik wil de heer Brenninkmeijer nog wat vragen over dat eerste punt. Wij hebben die motie mede ingediend maar daaraan is wel wat vooraf gegaan, namelijk de discussie die ik met de gedeputeerde heb gehad, waarvan het begrip urgent een belangrijk onderdeel is geweest. Wij hechten namelijk ontzettend sterk aan de integrale afweging, opdat alles wat urgent is, aangepakt kan worden. Als ik op het moment dat ik de motie steun, de gedachte heb dat het om drie projecten gaat en uiteindelijk blijkt dat het om veel meer gaat en we het daarover niet eens kunnen worden, hebben we een fundamenteel probleem als we het hebben over definities en over de manier waarop we hier over cultuur praten.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Ik kan mij die discussie met u nog heel goed herinneren, want het was een heel waardevolle discussie. Toen ging het inderdaad over de urgentie maar volgens mij wel van deze drie projecten. Ik heb toen heel nadrukkelijk gezegd en dat stond ook in de motie, dat GS duidelijk zullen moeten aantonen dat deze projecten echt urgente projecten zijn. Naar ons idee hebben ze dat gedaan. U brengt nu naar voren dat er veel meer urgente projecten zijn. Ik heb ze nog niet gehoord of gezien. Bovendien, we kunnen er wel de hele cultuursector bij willen betrekken en daarvan een integrale afweging willen maken, maar daarvan hebben we juist gezegd dat we dat in het voorjaar gaan doen en dat we nu niet alles wat eventueel op omvallen staat, in die discussie gaan betrekken. In die zin heb ik het woord urgent geduid en ik heb het aan u gelaten uw eigen afweging te maken met die motie, zoals wij het aan ons hebben gelaten af te wegen of als GS met voorstellen komen en de urgentie daarvan onderbouwen, wij dat voldoende vinden of niet. Wij zijn van mening dat het voldoende is.

De heer **Van Liempd** (PvdA): Ik verschil in ieder geval op één punt met u van mening, namelijk dat het college die urgentie voldoende heeft onderbouwd.

Terugkijkend op het moment dat u die motie heeft ingediend heb ik nog een vraag. Dat heeft u gedaan op basis van de informatiebrief aan de Staten waarin die drie urgent werden genoemd. Wat betekende toen voor u urgent in relatie tot al die andere ontwikkelingen? Er staat alleen maar urgent; er is geen ander onderscheidend iets in heel die tekst, op basis waarvan we zouden kunnen zeggen dat het alleen om deze drie gaat en andere die aan andere voorwaarden zouden voldoen, niet. De voorwaarden staan er niet bij.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Dan moet ik toch herhalen wat ik zei. Ik heb net gezegd dat we een mededeling van GS kregen waarin het stond. Ik heb toen in de motie echt opgenomen dat de urgentie moest worden aangetoond. Er staat zelfs in het eerste

dictum van de motie dat wij ons afvragen, of en hoe deze projecten moeten worden ondersteund. Wij hebben er dus zelfs nog een vraag aan gekoppeld. Wij hebben wel aan het college gevraagd, het met de grootst mogelijke voortvarendheid te doen omdat het projecten zijn die al heel lang in discussie zijn, wat overigens iets minder geldt voor Circo Circolo waar wat anders aan te grondslag ligt maar zeker wel voor Vincent van Gogh 2015 en Jeroen Bosch 500, die op beginnen staan. Voor Vincent van Gogh is dat 2015 en voor Jeroen Bosch 500 is ook al begonnen met het uitrollen van een aantal programmapunten. Het is daarvoor niet alleen 2016 maar ook een aantal jaren er omheen. Vandaar dat wij met die Statenmededeling van GS zijn meegegaan en hebben gezegd dat als het als urgent wordt geduid, wij dat graag willen zien. Wij kunnen er natuurlijk van mening over verschillen. U kunt het als minder urgent hebben gelezen, maar ik kijk er anders tegenaan.

Mevrouw **Rozen** (SP): Voorzitter! Ik hecht eraan mee te delen dat de SP-fractie heeft ingestemd met deze motie omdat wij het belang ervan inzagen. Met nadruk wil ik zeggen dat noch de fractie noch ik persoonlijk door wie dan ook is benaderd op een manier zoals door D66 werd gesuggereerd.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Voorzitter! Wij hebben de motie niet gesteund. Ik kan daar alleen maar blij om zijn als ik de discussie hier aanhoor.

De gedeputeerde zei in een van haar antwoorden dat alles in overeenstemming is met de B-5. Ik heb hier wat koppen uit de kranten van de afgelopen week. Ik citeer: "Verdeling geld Culturele Hoofdstad legt kinnesinne tussen Brabantse steden bloot." "Eindhoven wil steun van provincie voor muziekgebouw en capital D." "Er is een fikse ruzie losgebarsten over de besteding van het geld." "Uitgeven cultuurgeld verbaast Eindhoven."

Ik vraag mij af welke overeenstemming er is tussen de steden. Kan de gedeputeerde deze vraag beantwoorden?

De heer **Van Liempd** (PvdA): Voorzitter! Het valt ons op dat wij met deze gedeputeerde vaak discussies hebben over definities waarbij op het ene moment de directe omgeving van de tekst waarin de definitie gebruikt wordt van toepassing is en soms de context van het hele stuk. Dat is erg moeilijk praten, laat staan dat wij het gemakkelijk eens worden met elkaar.

De gedeputeerde is in haar reactie maar weinig ingegaan op de zaken die wij in onze eerste termijn genoemd hebben. Een aantal van de door ons geconstateerde zaken wordt niet weerlegd. Wij hebben daarom de indruk dat die gewoon kloppen. Ik heb hierover in de schorsing lang met mijn fractiegenoten gesproken en daarom weinig tijd gehad om mijn tweede termijn voor te bereiden.

Ik kan nog niet aangeven welke consequenties wij hieraan verbinden. Wij vinden in ieder geval de gang van zaken heel erg vervelend. Als wij nu eens een signaal zouden krijgen dat ook volgens het college er sprake is van problemen bij al die andere urgente initiatieven, zouden wij al een heel stuk verder zijn. Daarvan is echter op dit moment geen sprake, zeker niet als wij de gedeputeerde haar termijn horen beëindigen met de woorden: ik ken die initiatieven niet. Kom op!

De heer **Hageman** (D66): Voorzitter! Het is jammer dat wij in de commissie niet inhoudelijk hebben kunnen praten over de extra financiële informatie en de onderbouwing van een en ander. De serieuze projecten over Jeroen Bosch en Vincent van Gogh verdienen dat.

Wij hebben tijdens de informatiebijeenkomst gevraagd naar een plan B als het project Culturele Hoofdstad niet door zou gaan. Geen van deze twee projecten hadden een plan B, iets wat je wel zou mogen verwachten van een professionele organisatie. Let wel, zonder een plan B wordt elke verandering vanzelf urgent. Het is dan ook wrang dat dit de andere culturele spelers 5 miljoen euro aan beschikbaar budget gaat kosten.

In antwoord op de opmerking van de heer Brenninkmeijer wil ik het volgende zeggen. Verschillende mensen en in ieder geval de fractie van D66 in Den Bosch hebben duidelijk aangegeven dat er sprake was van contacten tussen de partijen en coalitiefracties hier in de Staten. De burgemeester heeft zelf bij de informatiebijeenkomst aangegeven dat hij eerder contact heeft gezocht. Ik heb geen gespreksverslagen. Op zich vinden wij overleg ook niet erg, maar wij zitten nu wederom in een proces waarin geen ruimte wordt geboden om in een commissievergadering geen ruimte wordt geboden om inhoudelijk in te gaan op de extra informatie over de voorstellen.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Mijnheer Hageman, ik wil toch dat u op zijn minst de schijn weghaalt alsof wij hier een onderonsje hebben gehad met onze partijgenoten. De motie is ingediend door zowel de VVD, de SP als het CDA en gesteund door de PvdA. Dacht u nu echt dat als ik alleen een onderonsje zou hebben met de burgemeester van Den Bosch, zo'n project zou slagen? Denkt u dat echt, mijnheer Hageman? U hebt hier echter de suggestie gewekt alsof dit alleen tot stand gekomen is door enkele gesprekjes van partijgenoten onderling. Dat werp ik verre van mij. Ik maak hier mijn eigen afweging en dat doet u ook als u met uw achterban spreekt; dat hoop ik tenminste, mijnheer Hageman. Ik vind het zeer ernstig dat u zich zo heeft uitgelaten.

De heer **Hageman** (D66): Ik maak zeker mijn eigen afwegingen. Dat hebt u ook kunnen zien in Helmond. Toen ben ik tegen het belang van de D66-wethouder ingegaan door niet voor het Speelhuis te stemmen, mijnheer Brenninkmeijer.

Ik neem aan dat u uw eigen afwegingen maakt, daar is volgens mij geen twijfel over mogelijk. Ik ging erover dat er contact was. Vanuit de coalitiepartijen is er in ieder geval met mij geen contact geweest, maar wel met u.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Mijnheer Hageman, in uw bijdrage hebt u zeker de suggestie gewekt dat dit allemaal tot stand is gekomen dankzij en door toedoen van. Wij kunnen de band erop naluisteren. U wekt met uw bijdrage tenminste de schijn dat wij niet integer zijn. Dat werp ik verre van mij en ik hoop dat u mij daarin steunt. Ik vind dit werkelijk niet door de beugel kunnen.

De heer **Hageman** (D66): Ik heb het CDA niet genoemd. Ik heb alleen gezegd dat er overleg was tussen de coalitiepartijen in de Bossche raad en de coalitiepartijen in PS. Dat is het enige wat ik heb gezegd.

De haast die nu er nu is, vinden wij een aantasting van het democratisch proces. Wij sluiten af met de vraag of de voorliggende twee besluiten afzonderlijk in stemming kunnen worden gebracht.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter! Ik wilde mij net niet mengen in het debat tussen de twee heren. Dat ging er best fel aan toe.

Ik wil nog even terugkijken hoe dit is gegaan. Toen in de vorige vergadering de vraag kwam over de motie hebben wij die niet gesteund en onze argumenten daarvoor gegeven. Die argumenten staan voor ons nog steeds. Ik heb toen wel gevraagd waarom dit nu nodig was. Ik heb gevraagd wat het argument was om deze drie aanvragen eventueel te honoreren. GS hebben de motie niet ontraden en zijn die gaan uitvoeren. De gedeputeerde zei dat de argumenten gelegen waren in het feit dat het opmaatprojecten waren uit Brabant Culturele Hoofdstad. Dat klopt, maar het zijn niet de enige opmaatprojecten. In Tilburg zit bijvoorbeeld Festival Mundial. Daar is niet naar gekeken want dat zou niet urgent zijn. Over het project Jeroen Bosch zei de gedeputeerde dat zij niet wist dat het zo urgent was omdat de organisatie naar een beurs moest voor toeristische reizen volgend jaar om het Jeroen Boschjaar te vermarkten. Daarom is het nu opeens urgent. Vorige keer was het urgent omdat het een opmaakproject was. Ik weet dat men zich in Tilburg ook afvraagt hoe alle gaten moeten worden gedicht die gevallen zijn omdat wij geen Culturele Hoofdstad zijn geworden. Er vindt op dit moment geen behoorlijk overleg plaats. Ik verwijs naar de brieven die er over en weer gestuurd worden. Het is een heel vreemde zaak. Ik snap ook niet dat de VVD niet gereageerd heeft op mijn vraag waarom wij dit niet eerst fatsoenlijk bestuderen, terwijl die fractie dat wel heeft gevraagd bij een van de erfgoedcomplexen. Dat zou hier toch ook moeten kunnen? Wij houden niet van cadeaus uitdelen op deze manier. Sinterklaas was vorige week en niet vandaag!

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voorzitter! Ik blijf erbij dat ik het JeroenBoschjaar erg belangrijk vind. Dat moeten wij doen, daarmee zetten wij ons op de kaart. Wij geven zo veel geld en daarom is het ontzettend belangrijk dat de Brabantse bevolking op een eenvoudige manier toegang krijgt. Ik hoop dat de gedeputeerde dit wil toezeggen.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Voorzitter! Ik eindigde mijn eerste termijn met het korte zinnetje: Ik ken ze niet. Ik vind dat dit wat nuancering behoeft. Dat klonk veel te kort door de bocht. Ik ken geen andere culturele initiatieven die net als deze drie passen bij de provinciale rol en bij de provinciale verantwoordelijkheid van nu maar ook bij die wij de afgelopen jaren getoond hebben.

Wij zijn met zes partners geen Culturele Hoofdstad geworden. Dat betekent niet dat nu allerlei problemen in Brabant dus op het bordje van de provincie kunnen komen. Daarom hebben wij in het B5-overleg heel veel uitwisseling over hoe nu verder op de hoofdlijnen en ook over oplossingen voor allerlei problemen. Als wij niet tot overeenstemming hebben kunnen komen, mevrouw Frijters, is er toch op zijn minst afstemming geweest en is iedereen op de hoogte. Ook de steden nemen hun verantwoordelijkheid. Ik verwijs bijvoorbeeld naar de investering van Tilburg in 013. Ik verwijs ook naar Breda. Daar heeft men voor de korte termijn zelf oplossingen te kunnen vinden voor het Visual Arts Festival. Kijk naar Den Bosch dat zelf ongelooflijk veel investeert in Bosch500. Heel veel andere

initiatieven die in de problemen zijn -- wij kennen het veld -- helpen wij op andere manieren. De heer Kouthoofd vroeg nog speciaal naar Circo Circolo. Voor de zomer hebben wij een denktank geformeerd waarin wij met elkaar nadenken over de vraag hoe je tot nieuwe verdienmodellen kunt komen, juist omdat de bijzondere locatie van dit festival het creëren van een verdienmodel bemoeilijkt. Bij Capital D bijvoorbeeld, de organisatie die de Dutch Designweek organiseert, hebben wij een van onze medewerkers gedetacheerd om mee na te denken en te helpen bij het schrijven van een businessplan. Dit zijn een paar voorbeelden. Wij kunnen op veel manieren helpen en niet alleen met het geven van financiële middelen.

Wij zijn het ontzettend eens met de opmerking dat wij het liefst alles wat urgent is zouden willen aanpakken. Wij weten echter allemaal dat wij geen onuitputtelijke middelen ter beschikking hebben en al helemaal geen structurele middelen. Dat maakt het wel moeilijk om alles wat urgent is aan te pakken. Het is zeker niet de bedoeling van ons college en ook niet van andere betrokkenen om zomaar geld uit te delen. Wij willen zeker niet Sinterklaas zijn. Wij willen zowel inhoudelijke als financiële middelen gebruiken om te sturen op effect, betrokkenheid, draagvlak en op alle in de motie genoemde zaken die in onze cultuuragenda als uitgangspunten benoemd staan.

De heer **Kouthoofd** (VVD): De gedeputeerde zegt dat er een denktank is ingesteld om na te denken over verdienmodellen. Dat geeft echter geen afdoende antwoord op mijn opmerking dat Circo Circolo zegt structurele middelen nodig te hebben terwijl de gedeputeerde zegt die niet beschikbaar te hebben. Hoe verhoudt zich dat?

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Dit is een voorbeeld van de noodzaak die wij allemaal voelen om vast te stellen welke onderdelen in ons Brabantse cultuursysteem wij zo belangrijk vinden dat wij daarmee structureel verbonden willen zijn en welke niet. Dat wordt een heel moeilijke opgave. Wij moeten samen keuzes maken. Wat is zo specifiek en bijzonder dat wij het willen blijven steunen, ook met een beetje structurele middelen? En welke zaken willen wij een incidentele impuls geven maar waar wij een structureel effect mogelijk achten?

De **voorzitter**: Er is gevraagd om afzonderlijk over de twee besluiten te stemmen. Zoals echter al eerder is aangegeven, geldt dat voor het eerste besluit geen besluitvorming in de Staten nodig is. Het tweede deel is als één besluit geformuleerd en bestaat uit 2 onderdelen. Dan zou er een amendement moeten worden ingediend.

Is het voldoende als wij over 1 en 2 apart stemmen, mijnheer Hageman?

De heer **Hageman** (D66): Ja, voorzitter.

De **voorzitter**: Dan kan het zonder amendement.

De heer **Van Liempd** (PvdA): Het is mij niet helemaal duidelijk. Ik kijk puur even naar de nummering. Over punt 1 zou geen besluit van de Staten nodig zijn, want dit betreft een bevoegdheid van het college.

De **voorzitter**: Het is hier toch als besluit geformuleerd. Het is een kwalificatie van de betekenis van dat besluit. Dat voegt niets toe aan een besluit van GS. Het ligt hier wel voor. Ik kan er nu niet meer omheen, dan had het anders geformuleerd moeten worden. Wij stemmen er dus over, alleen de betekenis van die stemming is een andere dan bij besluit 2. Daar zijn de Staten volledig aan het roer en is het een besluit van uw Staten. Het is inderdaad wat onhandig. Dat had anders en beter gemoeten.

De heer **Van Liempd** (PvdA): Op onze technische vragen is gisteren geantwoord dat wij besluit 1 als een Statenmededeling moesten beschouwen.

De **voorzitter**: Ja, maar het ligt hier nu voor. Ik kan als uw voorzitter niets anders doen dan het in stemming brengen. Wij weten wat het materieel betekent. Het is puur procedureel. Het had anders gemoeten. Wij zullen de volgende keer ervoor zorgen dat de besluiten zo geformuleerd worden dat er staat wat er staat. Materieel is het geen enkel probleem, maar u hebt wel een punt, mijnheer Van Liempd. Ik kan niet anders dat dit met u signaleren.

In stemming komt besluit 86/13B, onderdeel 1

De heer **Kouthoofd** (VVD): Voor.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Voor.

Mevrouw **Roozen** (SP): Voor.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Tegen.

Voorzitter! Er heeft geen zorgvuldige afweging kunnen plaatsvinden. Wij missen een degelijke onderbouwing van de financiën en de urgentie. De PVV vindt dit voorstel het failliet van de provinciale politiek. Hierbij luidt: wie de schoen past, trekke hem aan.

De heer **Van Liempd** (PvdA): Voor.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

Voorzitter! Alleen op basis van de mededeling die ons gisteren is verstrekt, namelijk dat dit kan uit het budget van 2013.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV tegen dit besluit hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

In stemming komt besluit 86/13B, onderdeel 2

De heer **Kouthoofd** (VVD): Voor.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Voor.

Mevrouw **Roozen** (SP): Voor.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Tegen.

Voorzitter! Wij stemmen tegen met dezelfde stemverklaring als zojuist.

De heer **Van Liempd** (PvdA): Tegen.

Voorzitter! Wij stemmen tegen met dezelfde stemverklaring als de PVV.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

Voorzitter! Wij vinden het inhoudelijk potentieel wel interessant, maar wij hebben het voorstel inhoudelijk onvoldoende kunnen beoordelen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

Voorzitter! Tegen met dezelfde stemverklaring als de PVV.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, de PvdA, D66, GroenLinks, de PvdD en de OSN tegen dit besluit hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

PS 77/13: Afschaffen gewogen stemming in commissies

De **voorzitter**: Mevrouw Kerkhof zal namens het presidium het woord voeren over dit voorstel. Ik nodig haar uit achter de voorzitterstafel plaats te nemen.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voorzitter! Namens mijn fractie moet ik u zeggen dat wij niet met dit voorstel kunnen instemmen. Wij zijn namelijk van mening dat de gewogen stemming zoals die nu in artikel 15 in ons Reglement staat, niet in strijd is met het recht. Ik zal dat toelichten. Ik neem aan dat iedereen alle stukken gelezen heeft. De minister schrijft in zijn brief dat er alleen maar sprake kan zijn van gewogen stemming als de wetgever dat heeft geregeld. Dat is duidelijk. Daarover verschillen wij van mening. Onze adviseur Kortmann zegt dat dit niet het geval is, maar daar wil ik het even niet over hebben want dat kan ik nog verder buiten beschouwing laten.

Interessanter is de vraag die de minister opwerpt. Wat is eigenlijk het belang van een gewogen stemming in Statencommissies als die commissies geen bevoegdheid hebben om besluiten te nemen met externe werking, dus besluiten met rechtsgevolgen? Ook Elzinga en Kortmann zeggen dat dit klopt. Een Statencommissie kan geen besluiten nemen met externe werking. Welke besluiten neemt zij? Zij neemt alleen besluiten die zien op de interne organisatie en de werkwijze van de commissie.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Het is wel vroeg misschien komt er nog meer, maar ik wil toch even wijzen op het Statenvoorstel van 2008 over hetzelfde punt dat hier zonder meer is aangenomen. Daar staat onder aanpassing reglement in relatie tot gewogen stemming: "Het provinciale commissiereglement noemt impliciet of expliciet verschillende typen besluiten die een commissie neemt, waarvan de meeste geen besluiten in de zin van de Wet algemeen bestuursrecht zijn." Dan komen er een paar besluiten en dan staat daaronder: "In al deze gevallen kan gewogen stemming niet aan de orde zijn." Als voorbeeld wordt genomen als een commissie besluit om achter gesloten deuren te vergaderen. Dat is een besluit dat een commissie moet nemen. Daarbij kan geen sprake zijn van gewogen stemming.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): De wetgever zegt: je mag geen gewogen stemming toepassen op het moment dat er besluiten worden genomen met externe werking. Het vergaderen achter gesloten deuren is geen besluit met externe werking. Het enige wat wij doen, is besluiten nemen die geen externe werking hebben en daar ziet dus die gewogen stemming niet op. Dat is ook het betoog van de minister. De minister zegt zelf dat je wel een gewogen peiling mag doen -- dan is de vraag waarom een peiling geen stemming is - - dat hij daar geen bezwaar tegen heeft omdat je geen besluit met externe werking neemt. Nu gaan wij een artikel veranderen in ons reglement wat niet in strijd is met de wet. Volgens mij snapt de minister zelf niet helemaal wat hij schrijft, want hij spreekt zichzelf tegen.

Ik vind het belachelijk dat wij hier, omdat de minister niet snapt wat hij opschrijft, een reglement gaan veranderen, terwijl wij straks in de praktijk allemaal hetzelfde blijven doen. Dat begrijp ik niet.

De **voorzitter**: Ik heb zo het idee dat mevrouw Frijters zich thuis voelt; het lijkt wel een onderwerp voor de Senaat.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Voordat wij verzanden in een enorme discussie wil ik twee dingen zeggen. Het eerste is dat het in 2008 zonder slag of stoot is aangenomen. Er is helemaal niet over gediscussieerd. Toen zat mevrouw Geeraedts hier plus een heleboel andere fractievoorzitters. Ik snap dat probleem dus niet. Het tweede is dat minister Plasterk heel duidelijk is in zijn antwoord: Spontane vernietiging! En dat is niet de eerste de beste maatregel, dat weet mevrouw Geeraedts. Daarvoor waren minister Donner en staatssecretaris Bijleveld het er niet mee eens. Mevrouw Spies hebben wij daar nog tussenin. Alle vier hebben zij gezegd dat het niet kan. In heel Nederland gebeurt het niet, in geen enkele provincie of gemeenteraad. Ik zou zeggen: Discussie gesloten!

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Mevrouw Frijters, geeft u mij nu eens een antwoord op mijn vraag. U roept wel wat de ministers allemaal zeggen, maar u geeft geen antwoord op mijn vraag. Het is interessant dat wij deskundigen hebben ingeroepen, want dankzij deze hele discussie begint het mij pas duidelijk te worden hoe het systeem in elkaar zit. Wat voor besluiten nemen wij? Het gaat mij niet om een opsomming maar om de status van die besluiten. Kunt u mij dat dan eens uitleggen?

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Het zijn verschillende typen besluiten. Zo wordt dat gezegd. In al deze gevallen kan gewogen stemming niet aan de orde zijn; klaar! Dat stond in het Statenvoorstel van 2008. Nu is dat niet duidelijk omschreven. Er wordt alleen gezegd dat er een artikel wordt geschrapt. Wij zijn daar heel blij mee. Toen is heel duidelijk gezegd dat dit vormen van besluiten zijn waarover geen gewogen stemming kan plaatsvinden.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik probeer uit te leggen dat wij door de discussie die wij hebben gevoerd nu eigenlijk pas begrijpen waarmee wij bezig zijn. Daarom vraag ik mevrouw Frijters wat nu de status van die besluiten is. In de brief van minister Plasterk staat dat de status is dat wij besluiten nemen zonder rechtsgevolgen. Het stelsel van de gewogen stemming ziet op besluiten met rechtsgevolgen. Die nemen wij niet, want alle besluiten die zij opsomt hebben geen enkel rechtsgevolg.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Die hebben geen rechtsgevolg maar in het voorstel staat dat er geen sprake kan zijn van gewogen stemming. Dat is er aan de hand. De minister is daar heel duidelijk over: dan wordt het reglement spontaan vernietigd. Het is tegen de wet. Als rechtgeaarde burger moet ik daartegen optreden. Het heeft mij twee jaar gekost, want de ambtelijke molens malen langzaam. De minister is hartstikke duidelijk. Ik zou zeggen: niet meer discussiëren, gewoon doen, in 2008 hebt u het ook gedaan.

De **voorzitter**: De gedachten op dit punt lijken mij nu wel gewisseld. Er zit blijkbaar een zekere ambiguïteit in de formulering, waarover u het niet eens wordt.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik als rechtgeaarde burger en als rechtgeaarde jurist zeg dat dit verhaal van de minister niet klopt. Nogmaals, wij worden daarin ondersteund door professor Kortmann die het presidium zelf als deskundige heeft ingehuurd. Hij zegt precies hetzelfde. Ik herhaal het nog een keer: als je geen besluiten neemt met rechtsgevolg -- en dat mag je in die commissies niet en dat doen wij ook niet -- is het begrip van de gewogen stemming helemaal niet relevant en niet in strijd met de wet.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Professor Elzinga is het helemaal met ons eens, plus de drie ministers en de ene staatssecretaris die ik al genoemd heb.

De **voorzitter**: Dit lijkt mij een voorstel voor gewogen stemming maar dat gaan wij hier dus niet doen.

De heer **Wijers** (VVD): Ik wil een korte opmerking maken en een suggestie doen om de discussie te sluiten. Als wij gewoon stoppen met de commissies is dit een van de vele discussies die wij in dit huis niet meer hoeven te voeren.

De **voorzitter**: En overigens moet Carthago worden verwoest.

De heer **Wijers** (VVD): Gutta cavat lapidem, voorzitter!

De **voorzitter**: Het punt van verschil is duidelijk. Het wordt blijkbaar anders gewogen. Mevrouw Geeraedts vervolgt haar betoog.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik ben aan het einde van mijn betoog. Ik vind dat wij ons als makke schapen naar de slachtbank laten leiden voor iets wat wij helemaal niet fout doen. Ik vind dat de Staten niet waardig. Nogmaals, ik kan het mevrouw Frijters niet duidelijk maken. Zij komt alleen met voorbeelden aan maar begrijpt kennelijk niet dat je daaraan een status moet verbinden en dat met die status het systeem van de gewogen stemming niet in strijd is.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Voorzitter! Ik heb een vraag aan mevrouw Kerkhof. Ik heb die vraag ook al gesteld aan mevrouw Geeraedts, maar daarop niet echt een antwoord gekregen.

Vandaag wordt de gewogen stemming in de commissies afgeschaft; hoera, zou ik bijna zeggen. Wat is nu het verschil tussen 2008 en vandaag toen dit voorstel unaniem, zonder een centje pijn en zonder discussie zomaar werd aangenomen terwijl diverse huidige fractievoorzitters daar ook bij waren? Wat is er in die vijf jaar veranderd? Het was toen tegen de wet en het is nu tegen de wet volgens achtereenvolgens drie ministers en een staatssecretaris.

De heer **Heijmans** (SP): Ik heb een vraag aan mevrouw Frijters, want ik weet zeker dat zij net als ik niet houdt van bureaucratie en overbodig gedoe.

Zij zegt: vandaag wordt de gewogen stemming afgeschaft; hoera. Kan zij mij aangeven welke enorme problemen wij gehad hebben vanwege het afschaffen van de gewogen stemming? Welke dramatische misverstanden zijn er geweest in commissies, besluiten die teruggedraaid moeten worden? Kan zij eens aangeven wat nu eigenlijk het probleem is?

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Het probleem is dat het tegen de wet is. De minister zegt dat het spontane vernietiging is. Het is tegen de wet. Het is in heel Nederland niet toegestaan. Dat is het probleem. Wij gaan gewoon tegen de minister in en dat kan niet.

De heer **Heijmans** (SP): De regeltjes en het woordje dat wel of niet in het reglement staat, zijn voor u dus belangrijker dan een praktische manier van met elkaar samenwerken. Ik kies voor het laatste.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Er verandert in het praktische werk helemaal niets, alleen dat u misschien meer bij de commissies aanwezig zult moeten zijn. Sorry, mijnheer Heijmans!

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Mevrouw Frijters, bent u ook tegen een gewogen peiling?

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Daar zitten helemaal geen consequenties aan. De minister heeft gezegd het prima te vinden. Dat doe ik dan ook.

De **voorzitter**: Daar geen der leden verder het woord verlangt, zijn we nu toe aan de reactie van de plaatsvervangend voorzitter van Provinciale Staten, mevrouw Kerkhof.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voorzitter! Ik zal proberen zo goed mogelijk te reageren op wat door mevrouw Geeraedts en mevrouw Frijters is ingebracht. Laat ik allereerst zeggen, maar dat is een heel persoonlijke opmerking, dat mijn sympathie erg ligt bij de volhardendheid van de fractie van de VVD. Haar standpunt was destijds het standpunt van het presidium: het zou toch moeten kunnen. Dat is ook de reden geweest dat wij aan het begin van deze bestuursperiode er met elkaar over hebben nagedacht of we niet een deskundig advies zouden moeten vragen. Het was trouwens een voorstel van als ik mij goed herinner mevrouw Lestrade die zei dat je er ook anders over kan denken. Volgens mij hebben wij ook een Eerste-Kamerlid van D66 dat er ook anders over denkt. Zo besloot het presidium ook. We hebben deskundig advies gevraagd, in dit geval aan een echte geleerde, professor Kortmann. Zijn advies was kort samengevat dat er in de wet helemaal geen bezwaar tegen bestaat met een systeem van gewogen stemming te werken omdat commissies geen besluiten nemen met een rechtsgevolg. Kortmann was ook van oordeel dat gemeenten en provincies autonome bestuursorganen zijn die zelf hun werkwijze moeten regelen. We waren er allemaal heel content mee want het scheelde ons heel veel gedoe bij de samenstelling van de commissies. We waren blij met zo'n praktische opmerking.

Wat blijkt nu? De minister was het er in het geheel niet mee eens. De successievelijke ministers van Binnenlandse Zaken zijn hier zojuist al de revue gepasseerd en het waren er nogal wat. Een aantal was van het CDA en uiteindelijk de heer Plasterk. Waarschijnlijk hebben ze allemaal dezelfde ambtenaar gehad, want de reactie was steeds hetzelfde: ik vind het niet goed want u mag dat niet zo doen. Het pikante van het advies van de heer Kortmann is nu juist dat hij zegt dat nergens in de wet staat dat het verboden is, dus mag het. Het lijkt me ook een vrij leuke en interessante liberale opvatting: het mag als het niet in de wet verboden wordt. Maar de minister zegt nee omdat het principe is one man one vote en dus geen gewogen stemming en als er een uitzondering op wordt gemaakt, namelijk wanneer de Staten de Eerste Kamer kiezen, is het wel een gewogen stemming en mag het wel, maar dat is expliciet in de wet geregeld, aldus de minister. Dat is de opvatting van de heer Plasterk. Inderdaad, hij heeft na enig heen en weer corresponderen aangekondigd dat hij ons commissiereglement zal voordragen voor vernietiging. Overigens hebben wij opgemerkt dat hij zich dan ook wel aan zijn eigen wet moet houden en behoort hij ons nog officieel te horen. Wij hebben aangeboden met hem daarover in gesprek te gaan maar daar heeft hij geen gebruik van gemaakt. Dat vinden wij zeer betreurenswaardig want dan zouden we namelijk nog verschillen van mening of

misschien verschillen van inzicht in het interpreteren van de wet al met elkaar sprekend kunnen oplossen. Die kans hebben we niet gekregen en dat is jammer.

Hoe het ook zij, wij hebben wel van de minister te horen gekregen, ook naar aanleiding van een interessante column in Binnenlands Bestuur van prof. Elzinga die daar veel over schrijft, dat we wel informeel mogen peilen. We moeten er ook eerlijk over zijn, in het presidium is uiteindelijk na tal van heen en weer schrijven naar elkaar van dikke brieven en ook heel veel ambtelijke uren gekozen voor een pragmatische oplossing. Laten we ophouden met elkaar te bestrijden via de brief en elkaar om de oren slaan met wet en regelgeving, we kiezen voor de praktische oplossing want met een gewogen peiling kunnen onze commissies en ons presidium ook uit de voeten. In ieder geval heb ik er zelf zo in gestaan. Prof. Elzinga gaf al aan, en de minister kauwde hem keurig na, dat een peiling mag. Dan doen we het dus niet met een gewogen stemming maar met een gewogen peiling. We polsen dus gewoon hoe de verhoudingen in de Staten liggen en zo wordt het advies daarnaast gelegd. Ik kan mij heel goed voorstellen dat mevrouw Geeraedts, jurist als zij tot in de toppen is, zegt dit gewoon tot aan het gaatje uitgezocht wil hebben. Daar heeft de rest van het presidium niet voor gekozen. Dat is eigenlijk misschien wel jammer. Je zou wel willen weten wie er formeel zou kunnen winnen als we naar de hogere rechter zouden gaan, maar daar hebben we niet voor gekozen. We vechten het niet uit, we kiezen voor de praktische oplossing. Daar is dit voorliggende voorstel de exponent van. We kiezen voor de praktische oplossing. We kunnen dan nog wel hele principiële debatten met elkaar gaan voeren maar we hebben besloten dat niet verder te doen en vandaar dit voorstel. We schrappen een onderdeel van een artikel uit het reglement van de commissies en zo lossen we het praktisch op.

Dit was mijn reactie.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Ik kom toch terug op mijn vraag. Wat is nu het verschil tussen vijf jaar geleden toen er helemaal geen discussie was, en nu. Het was toen gewoon afgeschaft.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Ik kan daar geen antwoord meer op geven. Ik weet het echt niet. Ik kan mij voorstellen dat we er destijds iets minder principieel tegenaan keken. In ieder geval hebben we dat in het begin van deze periode wel gedaan omdat met name de verhoudingen van de delegaties in de commissies een belangrijke rol speelden. Hoe stel je qua omvang nog een hanteerbare commissie samen met een goede afspiegeling van de verhoudingen in deze Staten. Dat mocht nu kennelijk niet van de minister, maar het was uit praktische overwegingen dat we die discussie opnieuw zijn aangegaan. Ik denk dat er nooit meer is teruggedacht aan 2008, maar u heeft gelijk, dat stuk zal ongetwijfeld behandeld zijn. Trouwens, dat is ook de informatie die ik heb gekregen. In 2008 is er eerder een besluit over gevallen. Als u wilt weten waarom mevrouw Geeraedts daar destijds ook voor heeft gestemd, moet u het aan haar vragen en niet aan mij.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Ik vraag het nu aan u wat u was er ook bij.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Ik was erbij maar ik heb destijds bewust in het presidium waar toen de vraag is neergelegd, gekozen voor een praktische oplossing: laten we kijken hoe we de samenstelling van de commissies zo gemakkelijk mogelijk kunnen

vormgeven in de goede verhoudingen. Daar heb je gewogen stemming voor nodig. Ik vond het dus een uitstekende zaak dat wij een extern deskundig advies vroegen. Dat hebben we gekregen in het advies van de heer Kortmann.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter! Ik wil nog wel een antwoord geven op de vraag van mevrouw Frijters omdat ik er toen ook bij was. Het verschil was waarschijnlijk dat er toen geen fractie in deze Staten zat die zich op dit soort onbenulligheden die totaal geen probleem zijn, druk maakte. Ik denk dat dat het wezenlijke verschil is.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Voorzitter! Als de heer Heijmans het onbenullig noemt als je iets doet wat tegen de wet in is, dan vind ik dat kwalijk. Ik heb al eerder gezegd dat het gevolg wel is dat hij waarschijnlijk meer naar de commissievergaderingen zal moeten gaan, maar er zijn ook vervangers.

De **voorzitter**: Het lijkt mij nu wel genoeg. De vraag of het tegen de wet is maakt onderdeel uit van de discussie. Doorgaans wordt het door een rechter beslecht. In dit geval heeft de minister ons ertoe opgeroepen. We hebben er in het presidium over gesproken. Mevrouw Kerkhof is daar duidelijk over geweest. Ik denk eerlijk gezegd dat we tot besluitvorming over het voorstel kunnen overgaan. Dit wordt in ieder geval een gewogen stemming en volledig rechtsgeldig. Daar zijn we het over eens.

In stemming komt voorstel 77/13 B

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

De gewogen stemming in ons reglement is niet in strijd met de wet.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

Met tegenzin voor maar voor omdat het aan de feitelijke manier van werken in de commissies geen enkele wijziging aanbrengt. Het spijt me, mevrouw Frijters, maar het zal nog steeds mogelijk zijn om als je vindt dat er een commissievergadering is waar je niets toe te voegen hebt, je gewoon niet hoeft te komen. Ons doel is niet zoveel mogelijk te vergaderen. Misschien is het dat voor u wel.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Voor.

Indien er gestemd moet worden geldt vanaf nu weer het principe one man one vote en zo hoort het ook.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor, zonder stemverklaring.

Mevrouw **Lestrade-Brouwers** (D66): Voor.

We gaan gewoon verder met gewogen peilen. Dat lijkt me ook prima.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voor.

Wij willen mevrouw Kerkhof van harte danken voor de wijze waarop zij het standpunt van het presidium heeft vertegenwoordigd.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.
Met dezelfde stemverklaring als de PvdA.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.
Met dezelfde stemverklaring als de VVD.

De **voorzitter**: Ik stel vast dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD en de OSN tegen dit voorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het voorstel is aangenomen. Ik zou zeggen: een stukje levend staatsrecht.

Vragenuurtje: enquête omwonenden Brabantse bedrijven

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter! Gedeputeerde Van den hout heeft onlangs 15.000 omwonenden van Brabantse bedrijven een enquête toegestuurd met de oproep bij eventuele klachten contact op te nemen met deze bedrijven. De enquête ging zelfs nog verder. Naar ik heb begrepen, zouden sommige vragen nogal tendentius zijn. Bijvoorbeeld door naar het stemgedrag van de aangeschreven burgers te vragen. Het kan ook bedrijven betreffen waarover nu geen klachten bestaan. Als omwonenden aangespoord door deze brief gaan zoeken naar niet eerder ervaren overlast, ontstaat een zeer ongewenst neveneffect. Mijn vraag is dan ook of de gedeputeerde niet inziet dat hij op deze manier juist klachten uitlokt. Verder zouden wij graag duidelijkheid willen, waarom aan de aangeschreven burgers is gevraagd naar zaken die niets met milieuklachten hebben te maken, zoals een stemgedrag. Kan de gedeputeerde daar duidelijkheid over geven?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voorzitter! Het is eenvoudig. In de enquête wordt helemaal niemand gevraagd te klagen over welk bedrijf dan ook. De enquête maakt onderdeel uit van een onderzoek over hoe te komen tot een systeem waardoor burgers en bedrijven meer direct met elkaar contact hebben over eventuele klachten of overlast dan nu via via, bijvoorbeeld via onze eigen milieuklachtenlijn. Wij denken dat het efficiënter is, minder bureaucratisch is en tot meer wederzijds begrip leidt. Ik meen dat we daarmee iets goeds hebben gedaan en ik maak dat ook op uit het feit dat van de aangeschreven 15.000 mensen er één klacht is binnengekomen en er van de 25 bedrijven die zijn aangeschreven er 24 meer dan enthousiast hebben gereageerd en er graag aan meewerken. Een bedrijf heeft gezegd: liever niet.

Naast vragen over milieu en over klachten worden in zo goed als elke enquête ook in de context vragen gesteld die interessante gegevens kunnen opleveren. Er wordt niet gevraagd naar de schoenmaat want die is irrelevant maar wel naar de politieke betrokkenheid van mensen omdat u kunt veronderstellen dat naarmate die groter is, de bereidheid groter is in direct contact met een bedrijf te opereren, juist omdat het een onderzoek is en omdat we willen komen tot een systeem om dit het beste te organiseren.

Dit is niet het systeem maar een onderzoek hoe we daartoe kunnen komen. Het was daarom van belang contextuele vragen te stellen om te kijken hoever we daarop kunnen inspelen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik vroeg dus of er sprake is van het uitlokken van klachten want er zijn natuurlijk bedrijven bij waarover nu geen klachten bestaan. Daar heb ik eigenlijk nog geen duidelijk antwoord op gehad want ik zie nog steeds dat het risico bestaat dat een probleem dat er niet is wel wordt gecreëerd.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Nee, dat zien wij zo niet. Dit is geen enquête over klachten bij een bepaald bedrijf. We vragen mensen niet naar klachten over een bedrijf om die dan te gaan inventariseren. Nogmaals, dit is een onderzoek om te komen tot een systeem om burgers en bedrijven met elkaar in contact te brengen in geval van klachten of verandering in bedrijfsvoering die mogelijk gevolgen heeft voor de omgeving, dit alles juist om ervoor te zorgen dat er minder klachten ontstaan.

De heer **Van Hattem** (PVV): Het probleem is nu juist dat er bij veel van die bedrijven nu nog geen klachten zijn. Nu vraagt u eigenlijk: ga er eens op letten of u klachten heeft.

De **voorzitter**: Volgens mij is dit een herhaling van zetten. Ik heb de beantwoording gehoord en u zult het ermee moeten doen.

Daar geen de leden het woord verlangt sluit ik de behandeling van deze eerste vraag.

Vragenuurtje: de situatie van de wilde zwijnen in het Leenderbos en het plaatsen van zwijnenrasters

De heer **Kerkhoff** (PVV): Voorzitter! We praten over een investering van 5,7 miljoen euro waarbij ook aspecten als veiligheid en dergelijke aan de orde zijn, temeer ook omdat deze ecoducten begin januari worden geopend. Op grond daarvan heb ik een aantal vragen.

1. Op 10 december jongstleden hebben GS op basis van een eerder door GS aan PS meegedeeld onderzoek naar de effectiviteit van wildzwijnkerende rasters besloten op het ecoduct over de A2 een zwijnenraster te laten plaatsen. Er is in de Statenmededeling hierover een uitgebreide toelichting gegeven maar het onderzoek zat er niet bij en ik vraag waarom het er niet bij zat en ook vraag ik het onderzoek alsnog ter beschikking van de Staten te stellen.
2. Uitgaande van het onder één genoemde onderzoek willen wij weten waarom op het ecoduct over de N396 geen zwijnenraster wordt geplaatst. Voor de kosten, 1000 euro, hoeven we het niet te laten; daar gaat het helemaal niet om. Het is ook tegen het advies van de FBE om dat raster daar te plaatsen. Waarom is dat niet gebeurd?
3. Wat wordt bedoeld met de zinsnede: er komen hier ook geen rasters langs de weg N396, zoals vermeld onder punt 1 van de openbare besluitenlijst vergadering GS 10 december jongstleden?
4. Voor een deel is aan weerszijden van de weg een hek of raster aangebracht maar bij sommige bosingangen is het open gelaten. Vroeger parkeerden daar veel auto's van mensen die het bos bezochten, vooral aan de noordkant. De verkeerssituatie is daar

nu echter gevaarlijker geworden door het plaatsen van deze hekken. De auto's zijn nu anders gaan parkeren waardoor fietsers op het fietspad krappe ruimte hebben en soms ook vooral als het schemert een gevaarlijke situatie ontstaat. Wat wordt er gedaan om deze onveilige situaties op te lossen? Dat geldt trouwens ook voor de wilde zwijnen want die kunnen op sommige plekken nu de weg opschieten en ik verzeker u dat ze dan aan beide kanten niet meer het bos in kunnen.

5. Waarom wordt er nog steeds niets gedaan aan afspraken om de nulloptie voor de populatie wilde zwijnen in het Leenderbos te bevorderen? Wij benadrukken dit omdat steeds meer klachten van agrariërs uit het gebied bereiken die spreken van grote overlast en schade aangebracht door de wilde zwijnen. Ik wijs daarbij ook op de controlerende rol van deze provincie, waarover ook in die Statenmededeling wordt gesproken. Ik denk dat we daar maar eens een beroep op moeten doen.
6. In het verleden, in 2011,.....

De **voorzitter**: Mijnheer Kerkhoff, u moet afronden. Uw tijd loopt ten einde.

De heer **Kerkhoff** (PVV): Ik ga nog even door.

De **voorzitter**: Nee, dat gaat niet. Ik geef u nog 2 minuten en dan moet het echt klaar zijn.

De heer **Kerkhoff** (PVV): Over de veiligheid op het fietspad in het donker langs de N396 is al vele malen door de scholieren geklaagd. Er gaan er daar heel veel over heen. Dit ecoduct vergroot de veiligheidsproblemen want er is geen verlichting onder het ecoduct en vlak daarvoor. Daardoor kunnen vooral in deze donkere situaties gevaarlijke situaties ontstaan. Ik hoop nooit maar deze scholieren kunnen er misschien wel last van krijgen. Waarom is er geen verlichting aangebracht onder en bij dit ecoduct?

In Brabant Magazine nr. 11 staat te lezen dat de heer Van den Hout over de PVV zegt dat volgens de PVV het geld beter kan worden gestoken in de aanleg van een snelweg maar dat het niet waar is dat natuurbruggen extreem duur zijn. Naar aanleiding daarvan heb ik een aantal vragen.

De **voorzitter**: Mijnheer Kerkhoff, nu wordt het echt te gek. U had 2 minuten en ik gaf u er nog 2 minuten bij. U kent de regels en dit begint nu echt te gek te worden. U dient het dan maar als technische vragen in. We hebben een paar spelregels die ik namens u allen hier behartig. Dat moet ik nu toch echt doen. U heeft een aantal vragen aan de gedeputeerde gesteld en ik wil hem graag in de gelegenheid stellen op de hoofdpunten daarvan in te gaan. U moet dan maar zien of u in tweede termijn de eventueel resterende vragen nog wilt stellen. Als het onderwerp zo uitgebreid en uitvoerig is, leent het vragenuurtje zich er nu eenmaal wat minder voor. U weet dat er dan andere methoden tot uw beschikking zijn. Het woord is nu aan de gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voorzitter! Op een aantal vragen heb ik al diverse malen antwoord gegeven en daar wil ik het eigenlijk wel bij laten.

Er is gebeld en gesproken met mensen, organisaties en overheden die ervaring hebben met dergelijke wildrasters. Het woord onderzoek is daarvoor misschien wat groot. Ik weet

niet of er gespreksverslagen van zijn. Ik hoop eerlijk gezegd niet. Mochten ze er zijn, dan krijgt u ze allemaal.

Waarom op de A2 wel een zwijnenwerend hek en op de N396 tussen Valkenswaard en Heeze niet? Dat kunt u volstrekt helder lezen in de Statenmededeling daarover. Er zitten nu al wilde zwijnen aan twee kanten van die weg. Een ecoduct gaat dat niet verergeren en dus is er geen probleem en hoeft er geen hek te worden geplaatst. Dat was ook een van de voorwaarden die wij vooraf bij de oproep tot zo'n onderzoek hebben gesteld. We hebben gesteld dat het prima is maar dat eerst moet worden gekeken of er een probleem is. Is er geen probleem dan hoeft er ook geen oplossing te komen. Dat is het geval tussen Valkenswaard en Heeze met dat ecoduct. Het hekwerk op het ecoduct is misschien wel goedkoop maar het heeft geen zin als niet langs de hele weg is gerasterd. Bij de A2 is dat wel het geval maar langs de N396 niet. Dan zou het in de tonnen lopen.

De vraag over openingen in hekken en parkeren heb ik niet begrepen.

Ik heb al heel vaak uitgelegd waarom wij niets doen aan de nuloptie. Wij doen alles aan de nuloptie wat binnen onze bevoegdheden ligt.

Ik weet niet waarom onder het ecoduct geen verlichting is aangebracht. Ik zal erop terugkomen.

De **voorzitter**: Betekent dat erop terugkomen dat u het schriftelijk beantwoordt? Dat lijkt mij in dit geval het meest voor de hand liggend.

Ik geef het woord aan de heer Kerkhoff voor het stellen van aanvullende of toelichtende vragen.

De heer **Kerkhoff** (PVV): In de Statenmededeling van 10 december staat een hele lijst van mensen die bevraagd zijn. De gedeputeerde noemde echter expliciet het onderzoek. Mijn vraag was dus of hij dat onderzoek – en ik neem aan dat er een onderzoek was – beschikbaar wil stellen. Daar ging mijn vraag over.

Dan is er het beheersbaar houden van de populatie. Ik heb ook deze week weer een heel pakket gekregen van allerlei mensen die vragen die zaak in godsnaam daar beheersbaar te houden. Met het plaatsen van zo'n raster kan tenminste aan beide kanten de populatie in de hand worden gehouden. Dat is de hele reden geweest van het advies van verschillende instanties om dat raster te plaatsen.

Er is daar wel degelijk een hek geplaatst vanaf de parkeerplaats Leenderbos tot ver voorbij het ecoduct, met verschillende openingen. Er is dus wel een wering voor die beesten geplaatst. Het hek staat er aan beide kanten van de weg.

De **voorzitter**: Ik wil de gedeputeerde gelegenheid geven nog kort op een paar van de vragen in te gaan maar ik wijs hem er ook op dat de leden van de commissie op 7 februari aanstaande wanneer de lijst van ingekomen stukken met de Statenmededeling over dit onderwerp hier voorligt, hun zorg, mijnheer Kerkhoff, kunnen agenderen voor de reguliere commissievergadering hetgeen mij ook gezien het technische en gedetailleerde karakter van uw vragen een meer aangewezen weg lijkt. Het gaat mij er niet om het onderwerp hier te desavoueren maar wel om de manier waarop het behandeld zou kunnen worden.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ik zei al dat er van dat onderzoek iets op papier staat ik het de leden zal toesturen. Met het plaatsen van een raster om de populatie beter te beheren, wordt wel het hele karakter veranderd van dat waarmee wij bezig zijn. Ik heb toegezegd een onderzoek te doen naar zwijnenwerende hekken op ecoducten om te voorkomen dat nieuwe verbindingen ontstaan tussen natuurgebieden waar wel zwijnen zitten en gebieden waar geen zwijnen zitten. Daar is in het Leenderbos geen sprake van. In die zin is er zoals ik ook voorafgaand aan het onderzoek heb gezegd geen sprake van een probleem dat we met een zwijnenwerend hek op een ecoduct zouden oplossen.

De **voorzitter**: Met dank voor de vragen en voor de antwoorden sluit ik dit vragenuurtje. Door gedeputeerde Van Hout is toegezegd:

- dat het gerefereerde onderzoek dat via gesprekken is gelopen, voor zo ver er daar verslagen van zijn, deze beschikbaar worden gesteld;
- dat schriftelijk wordt teruggekomen op het ontbreken van verlichting bij het fietspad in de tunnels.

We komen nu toe aan de behandeling van moties over niet geagendeerde onderwerpen. De procedure is dat eerst de indiener het woord krijgt, daarna de fracties maar soms eerst GS als dat voor de hand ligt gelet op de aard van het onderwerp.

Motie M1 over een niet geagendeerd onderwerp: biologische inkoop door de provincie Noord-Brabant

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 13 december 2013, overwegende dat:

- *met recente berichten over vermeende fraude met biologisch vlees en de krimp van het aantal Brabantse biologische boeren, producten uit de biologische veehouderij een steun in de rug kunnen gebruiken;*
- *producten met een EKO of demeter keurmerk zeer hoog scoren op de schaal van Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij, die op korte termijn wordt vastgesteld;*
- *de provincie Noord-Brabant, in de rol van consument en als voortrekker van de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij, een voorbeeldfunctie zou moeten vervullen;*

dragen Gedeputeerde Staten op:

- *in 2014 en 2015 biologische eieren, vlees- en zuivelproducten, zo veel mogelijk van Brabantse oorsprong, in te (doen) kopen voor het bedrijfsrestaurant, en gaan over tot de orde van de dag."*

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter! De noodzaak tot het eten van producten uit een zorgvuldige veehouderij is bij ons allemaal bekend. Het is ook duidelijk dat de retail en de consument de belangrijkste spelers zijn in de transitie naar duurzaam vlees. Om de kwaliteit van de producten te borgen worden keurmerken gebruikt, keurmerken die een prominente rol spelen in ook de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij. Onlangs is er echter iets voorgevallen waardoor de consument niet meer het gevoel heeft dat keurmerken betrouwbaar zijn. Op vrijdag 6 december meldden zich twee klokkenluiders bij omroep Brabant. Zij claimden dat VION een grote partij normaal vlees heeft verkocht als biologisch vlees. De Partij voor de Dieren vindt dat het vertrouwen van de bewust

etende consument hiermee ernstig is geschaad. Dit voorval is een klap voor de keten en plaatst biologisch vlees in een minder betrouwbaar licht. Dit kan de consument ontmoedigen in de aanschaf van biologisch vlees en kan daarmee de transitie naar een duurzame veehouderij schade berokkenen. Daarom is ons voorstel dat wij als provincie daar waar wij kunnen een 10 scoren in de transitie naar een zorgvuldige veehouderij door het hoogst haalbare te doen wat wij als consument in deze transitie kunnen doen. Wij hebben hier in het provinciehuis een kans om voorop te lopen wat betreft de zorgvuldige veehouderij. Daarbij laten wij dan zien dat wij als consument de aankomende transitie serieus nemen. Met deze motie pleiten wij vandaag voor inkoop van biologische eieren, vlees en melkproducten voor ons restaurant die zijn voorzien van een biologisch keurmerk. Het is duidelijk dat daarbij een aantal producten duurder zal zijn dan de huidige producten zonder keurmerk. Daarentegen is het echter verrassend te zien dat een aantal producten ook weer goedkoper is. Het staatje dat met deze motie is meegestuurd laat dat enigszins zien.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter! Ik zou graag van de heer Van der Wel willen weten wat zijn motie onderscheidend maakt van de tekst die al in de integrale uitwerking van de adviescommissie Van Doorn is opgenomen naar aanleiding van een amendement van D66. In die tekst staat namelijk:

De provincie streeft ernaar zo spoedig mogelijk het vlees en zoveel mogelijk andere dierlijke producten in haar kantine en catering duurzaam geproduceerd te laten zijn en de producenten daarvoor een fatsoenlijke prijs te laten ontvangen, dit conform het advies van de commissie Van Doorn.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter! Er is natuurlijk een verschil tussen duurzaam inkopen en biologisch inkopen. Als wij kiezen voor biologisch dan kiezen we voor een aantal keurmerken waarvan nu al meteen duidelijk is dat zij zeer hoog scoren op de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij en dat kan niet altijd worden gezegd van andere keurmerken waarvan nog moet blijken of en wat het betekent. We gaan de komende maanden wel die transitie in en de discussies aan. In dit licht gezien kunnen we wel een bewuste keuze maken om als provincie het goede voorbeeld te geven.

Mevrouw **Spierings** (D66): Ik heb een aanvullende vraag. De BZV stuurt erop aan om reguliere veehouderijbedrijven stappen te laten zetten in de richting van verduurzaming. Dat zal zeker niet in een keer biologisch zijn. Verwacht de heer Van der Wel dat hiermee werkelijk de implementatie van de BZV gestimuleerd wordt of dat hiermee juist geprobeerd wordt om de biologische sector veel meer te stimuleren?

De **voorzitter**: Het is altijd lastig om even het snijmes te leggen bij de vraag waar dit debat over gaat. De motie gaat over inkoop. Wij moeten ervoor waken hier nu het aanstaande debat over de BZV te gaan voeren. U vroeg naar heldere verschillen. Misschien wil de heer Van der Wel daarop nog even reageren en daarna geef ik het woord aan de andere interruptanten.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Kan de vraag nog even opnieuw geformuleerd worden?

Mevrouw **Spierings** (D66): De heer Van der Wel geeft als onderbouwing van zijn voorstel aan dat hij dit doet om als provincie te stimuleren dat de BZV straks wordt geïmplementeerd. Ik vraag of dat werkelijk gebeurt als hij zegt dat wij biologisch willen. De BZV gaat immers juist over de stappen tussen reguliere veehouderij en biologisch. Die gaan wij straks stimuleren en dat zijn kleine stapjes.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik moet dan toch teruggaan naar het vorige antwoord. Het gaat om keurmerken waarvan wij weten dat zij hoog zullen scoren. Niet voor niets komen die keurmerken voor op de presentatie van de gedeputeerde. Het is dan toch goed om nu te zeggen: wij hebben vertrouwen in de toekomstige omschakeling naar een zorgvuldige veehouderij en kiezen daarom bewust voor het hoogst haalbare.

De heer **Heijmans** (SP): Ik heb een tweeledige vraag aan de heer Van der Wel. Allereerst vraag ik hem of hij vindt dat mensen hier straks in het restaurant nog een keuze moeten kunnen maken tussen biologisch en niet-biologisch. Als dat niet het geval is en men dus aangewezen is op biologische producten, wat zijn dan de meerkosten voor iemand die gemiddeld vier à vijf keer per week gebruikmaakt van het restaurant? Is dat een kwartje per week, een euro per week? Hoeveel gaat dat kosten?

De heer **Van der Wel** (PvdD): Het is natuurlijk in te schatten hoeveel iemand eet en wat. Wij hebben een inschatting gemaakt. Bepaalde producten zijn 40% duurder, bijvoorbeeld een biologische frikandel of een biologische gehaktbal. Die gaan van 73 eurocent naar €1,03. Andere producten bijvoorbeeld melk worden een stuk goedkoper.

De heer **Heijmans** (SP): Zou het niet handig geweest zijn als u dit eerst had onderzocht? Wij hebben het misschien wel over een paar honderd euro die mensen extra kwijt zijn. U weet dat voor heel veel mensen financieel de bomen echt niet tot in de hemel groeien. Het is nogal een besluit wat wij nemen. Ik vind het wel een sympathiek voorstel maar wij moeten wel inzicht hebben in de kosten.

De heer **Van der Wel** ((PvdD): Deze discussie hebben wij met de retail ook. Wij kijken altijd wat het ons meer gaat kosten. Ik heb niet de indruk dat de ambtenaren en wij armlastig zijn dat wij dat er niet voor over zouden kunnen hebben. Het gaat over de hele linie misschien om 20%.

De heer **Heijmans** (SP): Weet u wat een schoonmaker hier verdient, mijnheer Van der Wel?

Mevrouw **Kardol** (PVV): Ik wil mijnheer Van der Wel wel even helpen. Uit de beantwoording van de technische vragen bleek dat bij 100% biologisch de kosten voor de gebruiker 40% tot 45% hoger liggen. Hij geeft zelf aan dat de consument op dit moment minder vertrouwen heeft in biologisch eten en toch wil hij de consument door de strot duwen dat het restaurant volledig biologisch wordt. Is er eigenlijk wel animo voor? Heeft hij dat al onderzocht?

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik zou niet willen spreken van "door de strot duwen". Iemand heeft natuurlijk altijd de keuze om van buiten spullen mee te nemen die niet biologisch zijn. Die keuze is er nu ook. Als mensen liever een een ster gehaktbal hebben, wie ben ik dan om dat tegen te houden? Ook de cateraar moet gemakkelijk kunnen inkopen. Als hij alles in tweevoud moet doen, is dat ook niet gemakkelijk.

De antwoorden op de technische vragen hebben ons een beetje bevreemd. Wij hebben nu een opvraag gedaan bij twee andere bedrijven die ook biologisch cateren en die komen aanzienlijk lager uit. Het hangt er natuurlijk ook vanaf waar je inkoopt.

De heer **Verhees** (VVD): De heer Van der Wel zegt dat de eko heel hoog zal scoren op de BZV. Ik vraag mij af of hij de BZV wel goed bestudeerd heeft. De ecologische bedrijven zullen misschien net die 7 halen, maar dan toch nipt. Op heel veel onderdelen scoren zij immers heel slecht. Ik wil zeker niet de ecologische agrarische sector afkraken, want ik vind het een heel goede sector. Het past bij een bepaalde levensfilosofie. De bedrijven scoren echter op de terreinen van zoönose, gezondheid, fijnstof en geur slecht. Ik snap niet waar de heer Van der Wel het vandaan haalt dat zij heel hoog zullen scoren.

De **voorzitter**: Dit onderwerp staat nu echt niet op de agenda. Ik geef de heer Van der Wel de mogelijkheid om kort te reageren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Dan gaan wij dus inderdaad in discussie over de BZV.

De **voorzitter**: Dat gaan wij dus niet doen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik verwacht absoluut niet dat biologische veehouderijen...

De **voorzitter**: Ik stop deze discussie. Deze motie is vanochtend urgent verklaard omdat wij een keuze moeten maken voor een inkoopcontract op de korte termijn en krijgt nu een heel andere kleur. Dat laat ik niet toe. De heer Van der Wel heeft zijn motie uitvoerig toegelicht.

Ik kijk even of er andere leden zijn die dringend op dat aspect van de motie het woord willen voeren.

Ik zie dat de heer Van Griensven van de Partij van de Arbeid het woord vraagt, anderen niet.

De heer **Van Griensven** (PvdA): Voorzitter! Dit soort moties doen het in de dagen naar Kerstmis altijd goed. Het geeft een lekker gevoel als je zo'n besluit kunt nemen.

Als wij kijken wat er gevraagd wordt en kijken wat wij op dit moment hebben, zien wij dat de huidige cateraar Hutten zijn varkens koopt in Veghel Noord-Brabant van een biologisch-dynamisch bedrijf en die hier verwerkt. Dat is een. Wat doet Hutten nog meer? Hij koopt zijn groenten bij een biologisch-dynamisch bedrijf met het keurmerk De Guijt. Dat is een heel goed keurmerk. Verder koopt Hutten zijn vlees bij Broeders. Dat is een bedrijf in Berkel-Enschot en is het beste runderfokbedrijf van Nederland wat duurzaamheid betreft. Zijn vlees is weliswaar €1,50 per kilo duurder, maar Hutten heeft dat ervoor over. Degenen die vorige week aanwezig waren bij de presentatie van de Landschappen van Allure weten dat er een project is dat beoogt om extra landbouwgrond

beschikbaar te stellen voor de koeien van Broeders. Het probleem is echter dat deze grond nog niet voldoende kunstmestvrij is. Daarom heeft hij nog niet het label biologisch maar wel het beef select merk. Dat is eigenlijk nog beter dan biologisch.

De **voorzitter**: Ik ga het reclamespotje nu toch echt stoppen! Wat is uw conclusie?

De heer **Van Griensven** (PvdA): De conclusie is dat de motie eigenlijk overbodig is. Het gebeurt al en mijn kerstgevoel is een stuk minder geworden.

De heer **Van der Wel** (PvdD): De heer Van Griensven van de PvdA vertelt ons dat de cateraar heel goed bezig is. Hij biedt ons op zijn website ook de ruimte om onze wensen kenbaar te maken. Als de producten biologisch zijn of heel makkelijk ingekocht kunnen worden, waarom stemt de heer Van Griensven dan niet voor deze motie? Dan is het stapje eigenlijk nul! Er zijn nog andere producten zoals frikadellen en andere zaken waarvan wij de herkomst toch wel kunnen vermoeden. Je moet niet stoppen met halve maatregelen. Als wij kijken naar het staatje van de melk is het vreemd dat wij in de kantine uit de automaat biologische melk krijgen dat de indruk geeft dat wij goed bezig zijn, terwijl een groot deel geen biologische herkomst heeft. Het moet helemaal goed zijn.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter! Als gedeputeerde die verantwoordelijk is voor economische zaken en bestuur en die vooral bezig is om Brabant tot de top 5 van kennis- en innovatieregio's te laten behoren, vind ik het zeer interessant en waardeer ik het dat u ook over een zeer klein onderdeel van mijn portefeuille wilt praten, namelijk de diepste uitvoering van beleid, operationele zaken: de inkoop van ons bedrijfsrestaurant.

Ik waardeer dat zeer omdat ik daarmee de gelegenheid krijg u ons beleid toe te lichten. Allereerst bieden wij onze medewerkers vrije keus. De biologische producten hebben daarin zeer, zeer ruim baan. Op de tweede plaats hebben wij een rijke economie, er wordt veel ondernomen, dus ook een rijke variatie in ons assortiment. Wij houden rekening met innovatieve bedrijven: eieren uit de Rondeelstal. Wij houden rekening met streekproducten van koploperbedrijven op het gebied van agrofood. Wij hebben vlees van de keten duurzaam varkensvlees, het meest innovatieve op het gebied van duurzaamheid dat je kunt bedenken. Wij hebben koplopers ISO 9001 en 14001 bedrijven. Wij kopen producten die werkelijk de top van Nederland en Europa zijn op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen en wij hebben producten van bijzondere ondernemers met een sociaal hart.

Maar er is nog iets anders, namelijk dat het verzoek van de heer Van der Wel dat hij heeft neergelegd in zijn motie, niet alleen leidt tot een enorme verschraving van het assortiment wat in deze tijden van arbeidsmarktbeleid niet zo verstandig is, maar wij mogen ook geen fiscale voordelen bieden. Als u deze motie aanneemt, beslist u hier dat wij die kosten linea recta doorrekenen aan onze medewerkers. De heer Van der Wel weet uit de antwoorden op zijn technische vragen dat dit kan leiden tot een kostenstijging van 40%. Dat betekent voor een gemiddelde medewerker hier op het provinciehuis zo maar €100 tot €200 per jaar. Kortom, dat is niet verstandig, dat moeten wij niet doen. Het college ontraadt deze motie.

In stemming komt motie M1

De heer **Verhees** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

Voorzitter! De CDA-fractie is voor duurzame voeding, maar wij zijn nog meer voorstander van keuzevrijheid voor consumenten, ook als die in het provinciehuis werken.

Mevrouw **Van Iersel** (SP): Tegen.

Voorzitter! Wij sluiten ons aan bij de stemverklaring van het CDA. Als wij toch spreken over inkoop, wij willen graag meer keuze voor vegaproducten.

Mevrouw **Kardol** (PVV): Tegen.

De heer **Van Griensven** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Voorzitter! Wij denken dat wij al grote stappen maken als wij de regels zoals bij amendement opgenomen in het Verzoek integrale uitwerking advies commissie Van Doorn. Als wij dat gaan uitvoeren, is het prima. Daarnaast zien wij niet zo veel in een beperking tot een Brabantse oorsprong. Wij denken liever wat ruimer.

De heer **P. Smeulders** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Tegen.

Voorzitter! Ik vind dat er al heel veel gedaan wordt.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

Als wij niet structureel de koe bij de horens vatten, vrezen wij dat wij niet verder komen in de discussie. Als wij als consumenten zelf niet de stap durven te zetten, kunnen wij dat ook niet van anderen verwachten.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, de PvdD en de OSN voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

Dan komen wij bij de volgende motie over een niet geagendeerd onderwerp, motie M2. Ik heb begrepen dat deze motie is gewijzigd en tevens is ingediend door mw. Arts, zij krijgt nr. M2a en maakt onderwerp uit van de beraadslaging.

Motie M2a over een niet geagendeerd onderwerp "Ruit Eindhoven"

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 13 december 2013, constaterende dat:

- *recent een motie in de Tweede Kamer is aangenomen in het kader van de vaststelling van de begrotingsstaat van het Infrastructuurfonds 2014 van het ministerie van Infrastructuur en Milieu ter zake de reservering van 268 miljoen euro voor de Ruit Eindhoven;*
- *deze motie om de daarin opgenomen redenen de minister oproept dit project (bedoeld wordt de oostelijke completering van de Ruit Eindhoven, de zogenoemde NO-corridor) eerst verder te optimaliseren en daartoe te faseren en dus nu af te zien van het tekenen van de bestuursovereenkomst over de realisatie van dit project;*
- *deze motie daarvoor in de plaats op korte termijn concrete inzet van middelen wenst om de andere urgente problemen in de rijkswegeninfrastructuur in Noord-Brabant op te lossen, zoals A27, A58 en A67,*

overwegende dat:

- *Provinciale Staten de afgelopen jaren bij herhaling in het kader van het MIRT de urgentie van de problematiek rond bovenstaande A-wegen hebben benoemd en tevens hebben aangedragen voor het periodieke overleg van Gedeputeerde Staten met de minister;*
- *Provinciale Staten ook in het vervolg voor deze knelpunten grote aandacht zullen blijven houden, omdat de noodzaak tot oplossing ervan onomstreden is;*
- *deze A-wegen de primaire verantwoordelijkheid van het Rijk betreffen en voor de Ruit van Eindhoven er een duidelijke provinciale verantwoordelijkheid ligt;*
- *het bij de Ruit van Eindhoven c.q. de NO-corridor immers gaat om het realiseren van een totale gebiedsontwikkeling door toekomstbestendig te zorgen voor zowel robuuste en onderling verbindende infrastructuur als leefbaarheid, natuur en duurzaamheid; m.a.w. economische ontwikkeling en werkgelegenheid gekoppeld aan prettig wonen, verblijven en recreëren;*
- *met het Rijk afspraken zijn gemaakt over een integrale aanpak van de regionale bereikbaarheid waarbij het Rijk de A2 aan de westzijde van Eindhoven heeft verbreed, en de regio zou zorgen voor volmaking van de Ruit door ontsluiting van de oostzijde waarvoor het Rijk een bijdrage heeft toegezegd;*
- *sinds 2007 door de provincie een intensief traject van vele procedures, onderzoeken en studies is afgelegd in goede samenwerking met de andere betrokken overheden, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en vertegenwoordigers van burgers;*
- *dit traject in september 2013 heeft geleid tot draagvlak voor de vaststelling van het voorkeurs tracé NO-corridor als onderwerp van inspraak;*
- *genoemd voorkeurs tracé vervolgens basis zal zijn van verdere uitwerking in de project-MER, waarin aanvullend ook regionaal/lokaal gewenste onderzoeksvarianten (o.a. geboorde tunnel Dommeldal) worden meegenomen;*
- *de brede en integrale doelstelling die in gezamenlijkheid wordt nagestreefd, zoals ook in het bestuursakkoord 2011-2015 van de provincie Noord-Brabant als prioriteit is neergelegd;*
- *naast het feit dat dit voorkeurs tracé met veel inzet vanuit de provincie en de regio tot stand is gekomen, dit ook geldt voor het budgettaire kader dat zo als gezamenlijke businesscase aan de minister kon worden gepresenteerd,*

verzoeken GS:

- *met de hoogste urgentie alle inspanningen te verrichten om met de minister tot een oplossing te komen over de koers van realisatie van de Ruit Eindhoven c.q. de NO-corridor;*
- *en de minister daarbij in kennis te stellen van deze motie, en gaan over tot de orde van de dag."*

Mevrouw **Tsoutsanis-van der Koogh** (VVD): Voorzitter! De motie is marginaal gewijzigd. Ik wil even de kern van de motie toelichten. Ik dien die motie ook in namens het CDA en de SP.

Het feit dat er in de Tweede Kamer een motie is aangenomen over de vaststelling van de begrotingsstaat van het Infrastructuurfonds 2014 is de reden dat wij hier een motie over een niet geagendeerd onderwerp hebben ingediend. Normaal gesproken vind ik dit niet de weg waarlangs onderwerpen behandeld moeten worden. Het is de actualiteit van de aangenomen motie die o.a. betrekking heeft op de Ruit Eindhoven.

Met onze motie verzoeken wij het college van GS om met de hoogste urgentie alle inspanningen te verrichten om met de minister tot een oplossing te komen over de koers van realisatie van de Ruit Eindhoven c.q. Noordoost-corridor. Wij verzoeken het college ook de minister in kennis te stellen van deze motie. De in de Tweede Kamer aangenomen motie vraagt de regering ook om de andere urgente problemen in de rijkswegenstructuur in Noord-Brabant op korte termijn op te lossen, zoals de A27, de A58 en de A67, en de Ruit te gaan faseren en te optimaliseren en dan pas verder te gaan. Wij hebben daarom gemeend het proces te moet schetsen dat wij hier in dit huis hebben doorlopen op weg naar de realisatie van de Noordoost-corridor. Daarin staat ook hoe het door de regio gedragen advies voor het voorkeursalternatief tot stand is gekomen; dat wij nu in een inspraakprocedure zitten en dat genoemd voorkeurstraject basis zal zijn van verdere uitwerking in de project-MER.

Vandaar dit verzoek aan de gedeputeerde.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Voorzitter! Ik was in de Tweede Kamer aanwezig toen bij het MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) deze motie werd ingediend. Ik was ook bij de advisering van de minister over de motie. De motie is ingediend door de ChristenUnie en is later ondersteund door de fractie van D66. De minister gaf als eerste het predicaat onuitvoerbaar aan de motie, omdat men enerzijds het geld aan de Ruit Eindhoven wilde blijven koppelen en anderzijds prioriteit wilde geven aan een aantal uitvoeringsprojecten die niet allemaal in het MIRT zitten en waarvoor dus extra geld moet worden toegevoegd. Dat geld is niet beschikbaar. De minister heeft tegen de indieners gezegd dat het een lastig uitvoerbare motie wordt en zij was ook erg duidelijk in haar opmerking dat het proces van de Ruit Eindhoven al een aantal jaren loopt, dat het Rijk daaraan zijn commitment heeft verbonden en dat het een bijzondere wending zou zijn als daarvan zou worden afgezien of als het getemporiseerd zou worden. De indieners van de motie hebben toen aangegeven dat zij niet de bedoeling hadden het geld bij de Ruit weg te halen, zij wilden grotere prioriteit toekennen aan andere Brabantse wegenprojecten. Ik denk dat wij daar alleen maar blij om kunnen zijn. Dat wordt ook in de voorliggende motie geconstateerd. Het is prima dat er bij Tweede Kamerfracties nu wel aandacht is voor een aantal rijkswegenprojecten in Brabant. Het is echter niet óf óf, het

zou én én moeten zijn. De motie is inmiddels aangenomen in de Tweede Kamer. Wij zijn in afwachting van de reactie van het kabinet.

Deze motie over een niet geagendeerd onderwerp geeft de stand van zaken op dit moment correct weer. De oproep om met de hoogste urgentie alle inspanningen te verrichten om met de minister tot een oplossing te komen voor de Noordoost-corridor beschouwen wij dan ook als ondersteuning van het beleid van dit college. Wij hebben dan ook geen bezwaar tegen deze motie.

De **voorzitter**: Ik kijk even of dit antwoord bij andere partijen nog aanleiding geeft tot vragen. Wij hanteren daarbij de reguliere volgorde. Ik zie dat de VVD, het CDA en de SP het woord niet willen voeren.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter! Wij waren een tijdje geleden in het ziekenhuis en toen zei men dat het linkerbeen eraf moest. Heel vervelend en nu heeft men besloten dat het rechterbeen eraf moet en het linkerbeen blijft zitten. Dat is ongeveer wat hier gebeurt. Wij krijgen een sigaar uit eigen doos. Wel fijn dat de PvdA ingezien heeft dat de A58 en de A67 wel van belang zijn; die wilde dat immers bij de vorige ronde wegbezuinigen. Zeer prettig!

De constatering van de motie zijn juist. De overwegingen zijn goed. Het verzoek is echter slappe thee. Daarvan kun je helemaal niets maken. Er staat alleen dat wij onderhand weleens willen weten waaraan wij toe zijn. Wij zijn het daarmee allemaal eens maar er staat eigenlijk niets. Ik zie geen keuze van de indieners. Wat willen zij: de Ruit of de wegenprojecten? Of willen zij zoals de PVV én de Ruit én de A58, de A67, Hooipolder en zo nog wat meer projecten? Daar staat niets over in. Ik zie helemaal niets terugkomen: slappe hap.

Ik heb een heel leuke leuze bedacht: Eerst banen en dan bomen! Ik heb hem geloof ik weleens eerder gehoord. Het is eigenlijk eerst asfalteren en dan tuinieren. Ik heb zo'n spandoek eens in Drenthe zien hangen, ik geloof van de VVD. Ik zou graag willen weten of de VVD in Brabant er hetzelfde over denkt.

Kortom, de PVV wil het linkerbeen en het rechterbeen en wil niet zonder het linker- of het rechterbeen. In de Tweede Kamer werd een advies gegeven door de werkgroep exact van GroenLinks, ditmaal verkleed als Onderzoeksbureau CE te Delft. Dat wil geen benen, geen armen, daar kun je door een rietje ademen als wegenontwerpen er asfaltliefhebber. Ik vraag dus nogmaals aan onze coalitiepartijen wat gaan wij doen. SP: gaan wij voor de Ruit en de projecten? VVD: gaan wij voor de Ruit en de projecten? CDA: gaan wij voor de Ruit en de projecten? Of gaan wij met een slappe boodschap naar Den Haag? In dat geval kan de heer Van Heugten net zo goed hier blijven koffiedrinken.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voorzitter! Wij hebben twee versies gekregen van de motie en ik kan amper de verschillen opmerken. Blijkbaar is het voor de SP voldoende geweest om wel akkoord te gaan met de tweede versie. Ik vraag mij af op basis waarvan zij akkoord is gegaan met de tweede versie, omdat ik inhoudelijk niet goed een verschil kan vinden.

In de motie wordt erg veel aandacht besteed aan het gebiedsproces. Ook D66 vindt dat daaraan wel recht gedaan moet worden. Wij hebben echter al een hele tijd geleden gepleit voor het opknippen van het besluit. Wij hebben geprobeerd het college te

overtuigen van de noodzaak om een knip aan te brengen in de uitvoering omdat een aantal zaken wellicht eerder opgelost wordt. Met grote projecten is het natuurlijk altijd noodzakelijk om gaandeweg de uitvoering te kijken of het project moet worden aangepast aan actuele ontwikkelingen. Dat lijkt ons bij het afmaken van de Ruit wel degelijk het geval. Wij zouden een pleidooi willen houden voor het versneld laten uitvoeren van de onderzoeken die op dit moment op stapel staan. Wij willen graag zien hoe een en ander geoptimaliseerd kan worden. De MKBA (Maatschappelijke Kosten- en Batenanalyse) geeft aan dat er wat twijfel is over de uitkomsten. De POC (Provinciale Omgevingscommissie) heeft een advies gegeven op basis waarvan die motie van de Tweede Kamer is opgesteld. Dat advies komt niet echt overeen met de wensen zoals die in het Bestuursakkoord zijn opgeschreven.

Kortom, wij zijn eigenlijk standaard voor het gefaseerd uitvoeren van langdurige projecten.

De heer **Van den Berg** (PVV): Heeft u de onderbouwing van de POC gezien om de Ruit in twijfel te trekken?

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Ik heb het wel gelezen maar heb het nu even niet paraat. Ik herinner mij wel dat ik het een reëel idee vond. Zij ging ook uit van de MKBA.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik kon geen enkele fatsoenlijke onderbouwing daarvan vinden. Fijn dat mevrouw Lestrade die wel gevonden heeft.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voor de heer Van den Berg is de MKBA wellicht geen fatsoenlijke onderbouwing, maar voor mij wel.

Mevrouw **Arts** (SP): Voorzitter! Ik vind het nodig om nu te reageren vanwege de reactie van de heer Van den Berg en vanwege de reactie van mevrouw Lestrade.

Ik vind het eigenlijk niet chique om op dit moment inhoudelijk op het hele verhaal in te gaan omdat wij nog steeds in de inspraakprocedure zitten. Er worden hier nu stellingen betrokken terwijl wij de burgers van Brabant gevraagd hebben om te reageren op de notitie Reikwijdte en Detailniveau. Die inspraakprocedure loopt nog tot 16 december. U gaat nu hier een discussie aan over de inhoud van een aantal zaken. Ik wil heel graag met alle andere partijen de inhoud van die zaken bespreken, maar vind het niet netjes om nu op deze manier een inhoudelijke discussie op deze punten te voeren terwijl de inspraak nog loopt. Ik vind wel dat wij in een motie kunnen zeggen dat wij hopen dat wij over zaken die elders beslist worden of waaraan richting gegeven wordt, zo snel mogelijk duidelijkheid krijgen. In de overweging en in de constatering wordt gewoon het proces geschetst zoals dat op dit moment loopt. Er wordt bewust geen oordeel over uitgesproken omdat wij in de inspraakprocedure zitten. De Brabantse burger heeft het recht nu zijn mening bij ons kenbaar te maken. Als die inspraakprocedure is afgerond en de gegevens zijn beschikbaar moeten wij in de commissie opnieuw hiermee aan de slag.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Het moge duidelijk zijn dat wij het daarmee niet eens zijn. Op het moment dat er een motie in de Tweede Kamer is aangenomen, ontstaat er een nieuwe situatie. Ik vind dat wij daar rustig op kunnen reageren.

Mijn vraag aan de SP was waarom zij wel met de tweede versie van de motie kon instemmen en niet met de eerste. Daar ben ik oprecht benieuwd naar. Ik kan namelijk het verschil niet goed zien. Ik begrijp dat u die motie indient, maar ik geef aan waarom wij niet zullen instemmen met deze motie.

Mevrouw **Arts** (SP): Het is een heel prozaïsch antwoord. Ik heb te laat kennis kunnen nemen van deze motie. Wij hebben vandaag onze mening daarover gegeven, vandaar een klein aantal veranderingen.

De heer **Van Liempd** (PvdA): Ik heb nog een vraag aan mevrouw Arts naar aanleiding van haar uitgebreide interruptie. Enerzijds dient zij wel een motie mee in en anderzijds zegt zij dat wij er verder niet over moeten praten omdat er nog inspraak mogelijk is op het hele proces. Vindt zij dan zelf niet dat zij redelijk vroeg is met het indienen van de motie?

Mevrouw **Arts** (SP): Met de motie verzoeken wij om duidelijkheid in Den Haag. Ik denk dat de heer Van Liempd het daarmee in principe ook mee eens zou kunnen zijn.

De heer **Van Liempd** (PvdA): Ik ben het er niet mee eens dat u hier een motie indient en vervolgens tegen collega's uit de Staten zegt dat zij er verder niet inhoudelijk op mogen ingaan.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik heb nog een vraag aan de indieners en dus ook aan u, mevrouw Arts. Die vraag heeft te maken met het verzoek in de motie. Het kan goed zijn dat de minister de motie van de Kamer naast zeer neer gaat leggen. Ik zou u willen verzoeken om uw motie uit te breiden met een verzoek dat ook de stand van zaken bij de genoemde projecten A58, A67(die overigens wegbezuinigd was) en Hooipolder wordt aangegeven.

Mevrouw **Arts** (SP): Wat is nu precies uw vraag, mijnheer Van den Berg?

De heer **Van den Berg** (PVV): Of u en de andere indieners dit aan het verzoek zouden willen toevoegen ingeval de minister de motie naast zich neerlegt. Die kans is er namelijk nog. Ik heb nog even gekeken op de site van de Tweede Kamer. Er is nog geen uitspraak.

Mevrouw **Arts** (SP): Ik heb er op dit moment geen behoefte aan ook maar een letter aan de motie te veranderen.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Ik was al klaar maar ik wil nog aangeven dat wij heel erg blij zijn met de aanneming van de motie in de Tweede Kamer.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voorzitter! Ik denk dat de constatering grotendeels kloppen als ze althans proberen weer te geven wat de motie van Dick Faber inhield. Maar er staat een belangrijk ding niet in. Dat heb ik de SP ook gemeld en gezegd dat er volgens mij goede redenen zijn om helemaal de motie niet in te dienen. De motie is niet urgent en de minister moet nog reageren op de motie. Zij moet de motie nog aan de

regering voorleggen en dan zullen we wel zien wat er uitkomt. Een van de dingen die er niet in staat is dat er een onderzoek moet plaatsvinden. Dat was precies wat wij hier in de commissie al lang hebben gezegd, op basis van tal van rapporten en van onderzoeksinstituten die zich over de materie breed hebben gebogen, inderdaad in opdracht van natuur- en milieuorganisaties omdat die ten einde raad waren omdat er gewoon niet wordt geluisterd naar valide argumenten van anderen. Laat ik het eerst even uitleggen voordat u reageert. Een van de belangrijkste redenen is dat als je zegt dat alles goed is onderzocht, zoals de MKBA (maatschappelijke kosten-batenanalyse) dat was ten behoeve van de verdeling van FES-gelden. Waar het nu om gaat is dat in de motie staat: wij willen dat er een nieuwe MKBA wordt gemaakt en daar willen we iets in wat wij niet hebben en dat is heel simpel. Als we kijken naar het huidige model SRE3.0, waarmee de laatste berekeningen zijn uitgevoerd.....

De **voorzitter**: Nu gaat de interruptie echt plaatsvinden.

Mevrouw **Tsoutsanis-van der Koogh** (VVD): Ik zou toch wel graag willen reageren want deze discussie hebben we ook in de commissie gevoerd en die moeten we hier niet herhalen. Wij willen nu helemaal niet overgaan en daarmee sluit ik me aan bij de woorden van mevrouw Arts tot een inhoudelijke discussie. Ik wil er even op ingaan dat de urgentie zou ontbreken. Die urgentie is er wel degelijk want de minister moet reageren met aan te geven hoe ze omgaat met de motie. Dus met gezwinde spoed zeggen wij tegen GS: ga naar Den Haag om daar goed over te praten.

De heer Bouwman zegt dat er goede onderzoeken zijn gedaan maar dat staat niet in de motie. Wat hij zegt over de motie is vertaald in optimaliseren, of het een MKBA is of niet. Ik heb de tekst van de Haagse motie uiteraard niet ten volle geciteerd maar faseren om te kunnen optimaliseren bevat dat voor mij ook als hij het zo zou willen samenvatten.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Het zijn twee verschillende onderdelen in de uitwerking van die motie. De ene is het project optimaliseren et cetera en een nieuwe MKBA maken omdat in het huidige model SRE3.0 waar de nota Reikwijdte en detailniveau op is gebaseerd, geen hoog en laag scenario zit. Er zit het oude global economy-scenario in. Zo zijn er nog tal van andere dingen aan te onderzoeken.

De **voorzitter**: Die bekend zijn uit een eerdere discussie in de commissie en die gaan we hier niet overdoen.

De heer **Van den Berg** (PVV): U raakte bij mij een gevoelig punt met al die onderzoeksbureaus. Ik heb al aangestipt dat het wel eens fout gaat in de Tweede Kamer als het gaat om een zeer prominent onderzoeksbureau. De journalisten zijn kennelijk te lui om het uit te zoeken. We zien dat CE Delft inderdaad in het bestuur onder meer de duurzame ambassadeur van de ASN-bank heeft die in het bestuur de directeur van de Stichting Natuur en Milieu heeft, met als hoofdschrijver Huib van Essen, de man van de werkgroep Exact van GroenLinks heeft, wat als medeschrijver heeft Maarten 't Hoen die voor het Planbureau voor de Leefomgeving verleden jaar een ongelooflijk klimaat-alarmistisch rapport heeft geschreven, genaamd Shifting Gear. Je denkt dat die man elke

ochtend uit zijn raam kijkt of de Noordzee niet al dankzij de menselijke opwarming bij zijn huis is beland.

De **voorzitter**: Komt u even tot een zakelijk punt.

De heer **Van den Berg** (PVV): Daar maak ik mij grote zorgen over. Op dat geschermd met dat soort onderzoeksbureaus moeten we echt verschrikkelijk scherp zijn. Als dit soort misstanden – anders kan ik het niet noemen – zich gaan mengen in de politieke wereld en in de besluitvorming en daar geacht worden en gepresenteerd worden onafhankelijk te zijn, dan gaan de dingen heel erg mis.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Als we op deze denigrerende manier reageren, zonder respect voor goede onderzoekers en te naam en faam bekend staande onderzoeksbureaus, dan kunnen we ook verder gaan. Dan kunnen we zeggen: wat vinden we van Arcadis, wat vinden we van een aantal onderzoeksbureaus die op dit moment voor telkens dezelfde opdrachtgevers werken en verdomd goed weten wat het gewenste resultaat is. Zo zou ik het ook kunnen doen maar dat doe ik niet. Dat heeft geen zin. Als u straks bij een ander onderwerp vraagt om een onafhankelijke deskundige dan zullen we er toch op sommige momenten genoeg mee moeten nemen dat het zo is. Als iemand naast zijn werk een politieke opvatting heeft, wat bij heel veel mensen het geval is, dan zullen ze onderscheid moeten maken in hun werkzaamheid als onafhankelijk onderzoeker en hun politieke mening. Je zal het aan gelovigen moeten vragen hoe dat zit en werkt. Wat u nu doet kan niet.

De **voorzitter**: Ik stop het debat hierover.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik vind het niet kunnen dat iemand die amendementen schrijft voor GroenLinks, met rapporten naar de Kamer gaat, ingediend door mevrouw Van Tongeren, en dat als onafhankelijk presenteert. Dat vind ik niet kunnen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Berg, ik stop dit debat. U heeft beiden uw standpunt duidelijk gemaakt. We vervolgen dit debat niet; het is hier nu niet aan de orde. Ik vraag de heer Bouwman zijn bijdrage snel af te ronden, want u bent al aan het einde van uw spreektijd.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Er zijn ook nog een aantal overwegingen. Ik ben het er niet mee eens dat als hier wel een motie wordt ingediend en de Tweede Kamer ook met een motie komt, wij er hier niet over mogen spreken omdat de inspraakprocedure loopt. Ik wijs erop dat die 16 december afloopt, dus maandag aanstaande. Dan mogen we er nu verder niet over praten.

De **voorzitter**: Nog een zin mijnheer Bouwman. Uw spreektijd is om.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Er is een heel groot probleem met het standpunt van de SP want het bereikbaarheidsakkoord zoals dat ligt onder allerlei besluiten, zoals hier het bestuursakkoord met betrekking tot de Ruit, wordt hier met het huidige voorstel voor

het voorkeustracé met voeten getreden. Dat zal de reden zijn dat een aantal gemeentes het bestuursakkoord niet zal ondertekenen.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Voorzitter! Er was even sprake van het POC-advies. Het POC-advies had het niet over de MKBA. Het POC-advies is positief over een aantal zaken in de gebiedsontwikkeling Brainport Oost, zoals de aandacht voor fiets, spoor, openbaar vervoer, gebiedsontwikkeling. De POC geeft alleen aan dat we goed moeten blijven optimaliseren en geen sub optimale oplossing moeten kiezen, ook naar het integrale moeten blijven kijken en nut en noodzaak moeten onderbouwen omdat er heel veel vragen zijn over welk probleem we op dit moment oplossen en welke we op de langere termijn willen oplossen. Dat is een kanttekening die de POC heeft gemaakt en die we ook in de notitie reikwijdte en detailniveau verwerken en in het verdere proces meenemen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de indieners van de motie het niet nodig vinden nog een laatste opmerking te maken. Dan breng ik de motie in stemming.

In stemming komt motie M2a

Mevrouw **Tsoutsanis-van der Koogh** (VVD): Voor.

Mevrouw **Aarts-Engbers** (CDA): Voor.

Mevrouw **Arts** (SP): Voor.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voor.

Als advies kunnen wij meegeven, als de motie mocht worden doorgezet door de minister, dan het Groenfonds in te zetten als voorfinanciering voor het project Ruit en als de minister het niet aanneemt, het Groenfonds in te zetten als voorfinanciering voor de projecten A58 en A67.

De heer **S. Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Tegen.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Tegen.

Ik stel voor de gelden die bestemd zijn voor de wegen, gewoon in te zetten voor het Groenfonds.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de fractie van 50PLUS niet aanwezig was. Ik stel vast dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV en de

OSN voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

Motie M3 over een niet geagendeerd onderwerp: OP-Zuid

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 13 december 2013, overwegend dat:

- *het programma OP-Zuid 2014-2020 gefinancierd zal worden uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO);*
- *het programma OP-Zuid 2014-2020 inzet op verdere versterking van de economie, werkgelegenheid en innovatie in Zuid-Nederland;*
- *het programma OP-Zuid 2014-2020 inhoudelijk door zowel Brussel als Den Haag goed is ontvangen,*

constaterende dat:

- *de staatssecretaris ervoor kiest bij de verdeling van het EFRO-budget voor Nederland van de Europese regels af te wijken door 23 miljoen euro van het EFRO-budget Zuid af te halen en dit aan Noord te geven,*

verzoeken het college:

- *met kracht in te zetten op besluitvorming in de Tweede Kamer om de regeling te laten uitvoeren zoals hij bedoeld is, conform het advies uit Brussel, waarbij conform regeerakkoord primair wordt ingezet op het stimuleren van innovatie teneinde de concurrentiepositie van heel Nederland te verbeteren,*

en gaan over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Ik geef de fractie van D66 gelegenheid deze motie toe te lichten.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voorzitter! In de afgelopen commissievergadering EZB heeft de gedeputeerde een mededeling gedaan met betrekking tot de verdeling van de EFRO-gelden en OP-Zuid. Daarbij bleek dat er een verdeling tot stand is gekomen die niet conform de richtlijnen van Brussel is en ook niet conform het oorspronkelijke beleid van de regering. Een groter aandeel dan oorspronkelijk gedacht zal naar de noordelijke landsdelen gaan. Dat komt niet tegemoet aan de doelstelling met deze gelden die juist naar de innovatiecentra moeten gaan. Ik heb toen al gevraagd of de gedeputeerde gesteund zou worden door een motie van ons als PS om een lobby te voeren in het Haagse om het alsnog te kunnen realiseren. Gebleken is dat er een debat is aangevraagd over deze verdeling van de EFRO-gelden en dat de motie van PS keurig op tijd zou komen om de lobby verder kracht bij te zetten. Vandaar dat wij deze motie vreemd aan de orde van de dag nu hebben ingediend om het college te steunen in zijn lobby in Den Haag.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter! Ik wil natuurlijk beginnen met een bijzonder woord van waardering uit te spreken richting mevrouw Lestrade van de fractie van D66, die niet alleen het signaal in de commissie EZB goed heeft begrepen maar ook zeer slagvaardig actie heeft genomen samen met een aantal politieke vakgenoten om uiteindelijk alvast wat voorwerk te doen voor de Tweede Kamer. Dat waardeert het college zeer want het

gaat over een zeer belangrijk onderwerp waarvan we de komende jaren tot en met 2020 als de lobby lukt terecht profijt zullen hebben.

Wat is er aan de hand? We staan aan het begin van een nieuwe programmaperiode OP-Zuid. De gelden worden over de landsdelen verdeeld. Dat betekent dat de provincies Zeeland, Limburg en Brabant als gebruikelijk minimaal de bestendige lijn voort zullen zetten en binnen de kaders zullen blijven van Brussel. Daarbij hebben wij ingezet op de zogenaamde Berlijn-formule die vanuit alle kanten valt uit te leggen: vanuit het oogpunt van rechtvaardigheid, redelijkheid en billijkheid en het doorvoeren van een constante lijn. Alleen meent de staatssecretaris het te moeten gebruiken om tot een herverdeling van gelden te komen. Dat het onrechtvaardig is blijkt hieruit dat als de staatssecretaris haar zin krijgt, aan innovatiesubsidies de noordelijke provincies per inwoner tweemaal zoveel hebben ontvangen als de provincies in Zuid-Nederland en West-Nederland. Bovendien is het ontzettend raar, want er is over dit onderwerp nog maar enige tijd geleden met een zeer ruime meerderheid in de Tweede Kamer een motie aangenomen, ingediend door de leden Servaes van de PvdA en Verheijen van de VVD, die juist de staatssecretaris oproepen de Berlijn-formule leidend te laten zijn en het geld in te zetten voor onderzoek en innovatie.

Voorzitter. Dit onderwerp heeft al heel veel lobby teweeggebracht. Grote dank betuig ik voor onze eigen lobbyisten maar ook voor de drie Helix-partijen in de verschillende gebieden. Ook als provinciebestuur hebben we zwaar gelobbyd in gesprekken met de staatssecretaris en ook ingesproken. Iedere hulp op dit gebied is echter welkom. Ik dank dus nogmaals mevrouw Lestrade zeer bijzonder voor wat zij heeft gedaan vanuit de lijn van D66. Ik moedig de andere Statenleden aan dat ook te doen binnen hun eigen politieke lijn om deze onrechtvaardigheid zo snel mogelijk op te lossen. Uiteraard kan het college u deze motie van harte aanbevelen.

De **voorzitter**: Ik stel vast dat geen van de andere leden het woord wenst. Dan gaan we stemmen.

In stemming komt motie M3

De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Lestrade-Brouwer** (D66): Voor.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik stel vast dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

Sluiting van de vergadering

De **voorzitter**: Hiermee komen we aan het laatste agendapunt, zijnde de sluiting van de vergadering. Ik wil u allen zeer hartelijk danken voor uw inbreng en uw harde werken.

De eerstvolgende vergadering van onze volledige Staten wordt gehouden op vrijdag 7 februari van het volgende jaar maar we zien elkaar nog eerder, onder meer op 20 december bij het kerstdiner in een goede traditie van onze Staten. Ik nodig u na mijn wensen voor een mooi weekend en een mooi uiteinde graag uit voor een drankje op het Statenveld.

De voorzitter sluit te 17.05 uur de vergadering